Nepriklausoma LIETUVA

Independent Lithuania

Už Lietuvos išlaisvinimą ! Už ištikimybę Kanadai !

For liberation of Lithuania ! For loyality to Canada !

Leidžia Kanados Lietuvių Centro Taryba.

Published by the Lithuanian League of Canada.

Authorized as second class mail, Post Office Departament, Ottawa.

Adresas: 7722 George St., Ville Lasalle, Montreal 32, P. Q. Canada.

Nr. 20 (214) KAINA 10 ct. MONTREAL, 1951 m. GEGUŽĖS - MAY 24 d. PRICE 10 c. XI METAI

Sveikiname „N.L." redaktorius, našiai dirbusius pirmąjį jos dešimtmetį

Viktoras Dagilis, pirmasis „NL" redaktorius.

Marija Aukštaitė, antroji „NL" redaktorė.

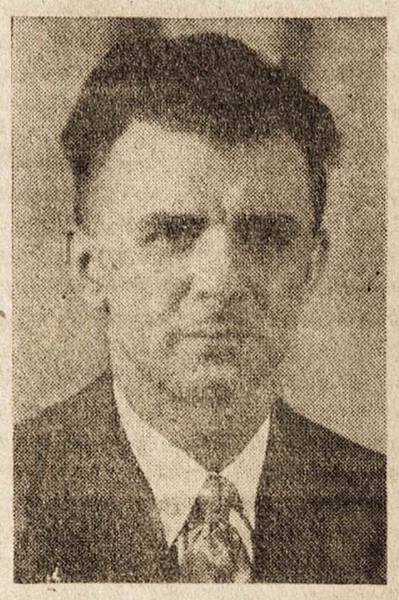

Jonas Yla, trečiasis „NL" redaktorius.

Marija Arlauskaitė, ketvirtoji „NL" redaktorė.

Leonas Girinis, penktasis „NL" redaktorius.

Pranas Rudinskas, šeštasis „NL" redaktorius.

PASKUTINĖS LIETUVIŠKOSIOS AKTUALIJOS

NEW YORKE POSĖDŽIAUJA LAISVOSIOS EUROPOS KOMITETO LIETUVIŲ GRUPĖ

Telefonograma iš New Yorko.

Šį pirmadienį, gegužės 21 dieną, New Yorko mieste susirinko pirmojo posėdžio Europos laisvinimo komiteto lietuvių grupė.

Lietuvių grupę sudaro VLIKo įgaliotinis prie JTO min. V. Sidzikauskas, dr. Trimokas, K. Bielinis, adv. Tolišius, p. Vainauskas, dr. Nemickas, p. Audėnas ir p. Vaitiekūnas.

Grupės pirmininku išrinktas V. Sidzikauskas, sekretorium — dr. Trimokas, iždininku — K. Bielinis, kiti — nariai. (n)

VLIKAS PRADĖJO DERYBAS SU MAŽOSIOS LIETUVOS TARYBA

Pranešimas oro paštu.

Nors kai kam nepatiko pirmasis mano pranešimas, bet aš manau, kad vis dėlto ir šis mano pranešimas tautiečiams bus įdomus.

Gautomis mano žiniomis, šį šeštadienį, gegužės 19 dieną Pfullingene susirenka derybų VLIKas ir Mažosios Lietuvos Tarybos atstovai. Pradžia derybų buvusi padaryta anksčiau. Pasėkoje — po pasitarimų Frankfurte — esąs sutartas dail. Brakas šeštu Vykdomosios Tarybos nariu teritoriniams reikalams. Bet toks šio viso klausimo sprendimas MLT esąs skaitomas tiktai kaip įžanga į viso šio „Gordijaus mazgo" atrišimą. Todėl susirenkama Pfullingene, kur atvyksta ir MLT pirmininkas p. E. Simonaitis ir kiti asmenys.

Kokių vaisių bus atsiekta, pranešiu vėliau.

Trumpai dar galiu painformuoti, kas mano jau anksčiau buvo pranešta, kad Londono tarpininkavimas VLIKui nustatyti kontaktus su Diplomatijos Šefu, teigiamų vaisių nedavė.

Ką daugiau patyręs, „NL" skaitytojus informuosiu ir ateityje. (bjl).

VYTAUTAS GYLYS,

Generalinis Nepriklausomos Lietuvos Konsulas Kanadoje, jo pirmojo į Montrealį atvykimo ir dalyvavimo „NL" dešimtmečio minėjimo proga. Generalinį Lietuvos Konsulą Kanadoje, Įgaliotą ministerį p. Vytautą Gylį sveikiname didžiausiame valstybės, kuri respektuoja Lietuvos Nepriklausomybę, mieste — Montrealy.

LIŪDNOJO DEŠIMTMEČIO MINĖJIMAS.

Šiais metais sukanka dešimt metų, kai Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje buvo įvykdyti pirmieji masiniai ramių gyventojų trėmimai į tolimas Sovietų Rusijos sritis. Šis žiaurus Baltijos tautų naikinimas bolševikų tęsiamas dar ir šiandien.

Baltų Federacijos prezidiumas Kanadoje yra nutaręs šias liūdnas sukaktuves tinkamai paminėti. Toronte minėjimas įvyks birželio 17 d.

Prezidiumas kviečia lietuvius, latvius ir estus šį liūdną minėjimą atlikti ir kitose Kanados vietovėse.

Dr. A. Zubrys,
Baltų Federacijos Kanadoje vice - pirmininkas".

PABALTIJO DIENA NEW YORKE.

Birželio 16 d. visos trys Pabaltijos tautos: lietuviai, latviai ir estai, sujungtomis jėgomis ruošia **BALTIC STATES DAY.** Parengime dalyvaus vieni iš svarbiausių ir žymiausių Amerikos politikų — kalbėtojų bei Lietuvos, Latvijos ir Estijos aukštieji pareigūnai ir visa eilė kitų įžymių žmonių. Meninę programos dalį išpildys žymiausios Pabaltijo tautų meninės pajėgos. Pabaltijo valstybių diena įvyks New York City, Carnegie Hall.

O antroji New Jersey lietuvių diena įvyks birželio 10 dieną Lietuvių laisvės parke, 340 Mitchell Ave, Linden, New Jersey, USA. Programa didelė ir įdomi. Pelnas Lietuvos laisvinimo reikalams.

— New Yorke įsteigtas laisvosios Rusijos fondas.

— Jugoslavija gavo 191 mil. dol. vertės maisto.

— JAV Prancūzijai įteikė 12 sprausminių lėktuvų, kaip Atlanto pakto dalyvei.

POLITINIS VEIDRODIS

pagal **naujausį NEWSWEEK periskopą**

Rašo Br. Aušrotas

MacArthuras buvo teisingesnis

Jų ginče, ar gen. MacArthuras uždraudė Centrinei žvalgybos įstaigai veikti jo galios ribose, generolas buvo teisingesnis negu prezidentas Trumanas. Trumanas pareiškė, kad generolas nelaido CIA (Central Inteligence Agency) ten veikti, tuo tarpu MacArthuras po priesaika tai paneigė. Iš tiesų generolas niekada žvalgybos įstaigai nedraudė veikti, tik reikalavo, kad jie dirbtų, prisilaikydami tam tikrų sąlygų, kurias CIA vyrai teisingai ar klaidingai skaitė nepriimtinomis. Ypač jis reikalavo, kad CIA, kaip civilinės šakos organizacija, nors yra tiesiogiai atsakinga tik prieš Tautinio Saugumo Tarybą (Natinal Seiurity Council) paklustų jo valdžios ir dirbtų vienybes saistoma.

Pėstininkai taps patrauklesni.

Netrukus JAV armija pasiūlys pakelti žemyno karių kovos dvasios lygį net ligi Marinų (laivyno pėstijos) lygmens. Armijos vienetams būsią prikergti viliojų vardai ir verbavimo būstinėse bus iškeliama Armijos „garbinga praeitis" ir būsią mažiau kalbama apie keliones ir išmokslinimą. Panašiai, kaip ir Marinų daliniuose apmokymas būsiąs sugriežtintas, kad suteiktų daugiau savimi pasitikėjimo.

Drastiška taktika

Respublikonų - pietiečių demokratų koalicija, kuri grasina neduoti algos Achesonui, kad tik greičiau juo atsikračius, kalbama, kad eis net toliau, jeigu tai būtų reikalinga. Jie samprotauja, kad grąžins visą State Departament biudžetinį įstatymą į lėšų skyrimo komitetą, ligi Achesonas ne bus pakeistas. Respublikonų vadai nelabai norėtų imtis tokių griežtų priemonių, bet Achesono nemėgimas yra taip stiprus, kad visa kas gali įvykti, kai taip ilgai sulaikytas pinigų skyrimo įstatymas pasieks Kongresą.

Diplomatinės žinutės

Baltųjų Rūmų artimieji kalba, kad tuo tarpu Trumanas neprašys ambasadoriaus O'Dwyer atsistatydinimo, tačiau, jeigu O'Dwyer susiprastų, tad prezidentas tai sveikintų.

J. Malikas neatvyko, po to, kai priėmė pakvietimą dalyvauti JT delegatų BenGuriono garbei suruoštuose pietuose.

Už uždangos

Pagal patyrusių stebėtojų nuomonę rusai vis labiau nustoja užsidegimo, kad susirinktų Keturi Didieji tik todėl, kad Vokietijos apignklavimas nėra taip arti, kaip jie to labai bijoję prieš penketą mėnesių...

— Iš Anglijos pabėgęs atominis mokslininkas prof. Pontecorvo šiuo metu seka atominę satelitų pažangą ir perkelia geriausius mokslininkus į Maskvą.

Tarptautiniai santykiai negerėja

TRUMANO ŽODIS DĖL GYNIMOSI NUO PAVOJŲ. KINIJAI PASKELBTAS EMBARGO. LAISVOSIOS AZIJOS KOMITETAS.

JAV prezidentas Trumanas rado reikalinga įspėti tautas ir valstybes, kad jos pasiryžę gintis nuo agresijos, kuri nuolatos didėja.

Sovietų Rusija ginklavimosi tikslams paskelbė prievartinę 30-ties miliardų rublių paskolą, kurią turės išpirkti visi Rusijos gyventojai. Ši našta tokiu būdu gula ne tiktai ant Rusijos piliečių, bet ir nelengviau ant viso laisvojo pasaulio.

Laisvajam pasauliui kovojant su agresija, dėl Kinijos įsikišimo į Korejos karą, teko apriboti su Kinija prekybą. JTO Kinijos komunistams nutarė neparduoti karui reikalingų medžiagų: gumos, naftos, metalų ir tt. Tai vadinasi embargo.

Kovos eigoje su agresija, laisvieji Azijos kraštai sudarė Laisvosios Azijos komitetą, kurio tikslas — saugoti ir ginti tautų ir valstybių laisvę.

Akivaizdoje gresiančių pavojų, ir Europos seimas paskutinį posėdy Strasburgo mieste, Prancūzijoje, vyksta žymiai sklandžiau. Ministerių komitetas, kuris paprastai tariasi pirma, negu pradeda posėdžius seimas, pilnateisiu nariu priėmė V. Vokietiją, kurios premjeras ir užs. reik. min. Adenauer iškilmingai įvesdintas. Seimas be didelių reformų priėmė Šumano planą, svarsto Europos pasų ir muitų panaikinimo klausimus. Europa tokiu būdu ruošia ateities vienybės darbą.

D. Brtianija pagaliau nusistačiusi griežčiau elgtis su Kinijos komunistais, įteikė notą, kurioje reikalauja paleisti iš kalėjimo D. Britanijos ir JAV piliečius, kuriems gresia mirties pavojus, nes Kinijos komunistai tebevykdo baisų terorą: kas dien nužudo šimtus politinių savo priešininkų. Kinijoje teroras vis labjau įsisiautėja.

Šių laikų Romą arba Meką — JAV vienas po kito lankė valstybių ministeriai: Dabartiniu metu JAV vieši Izraelio premjeras Ben-Gurionas ir Norvegijos premjeras Gerhardsen.

Nedidelę sensaciją sukėlė karininkų persversmas Bolivijoje. Jie nuvertė prezidentą ir skelbia naujus valdžios rinkimus. Amerikos atogražų respublikose tai yra ne naujiena.

SVEIKINIMAS „NEPRIKLAUSOMAI LIETUVAI".

Didžiai Gerbiamas, Pone Redaktoriau!

Kai lietuviškas žodis skleidėsi pirmuose laikraščiuose, tik nedaugelis tikėjo tautos naujo atsikėlimu. Dar mažiau jų tikėjo Nepriklausoma Lietuva. Tačiau ji kėlėsi. Tai buvo prieš keliasdešimt metų.

Panašios sąlygos dabar yra. Dalis lietuvių seniau išsibaraščiusių ir dabar klajojančių po nežinomus tolius klysta ir dingsta tarp svetimų. Tu „Nepriklausoma Lietuva" turi ta patį anų pirmųjų laikraščių uždavinį: atgaivinti abejojantį ir duoti naujos gyvybės gmistančiam.

Kad tavo šodis platus ir teisingas būtų kovos įrankiu už mūsų Didįjį Tikslą — Nepriklausomą Lietuvą.

Jūsų dešimtmečio jubiliejui linkime ištvermės ir kovos dvasios!

PLB Delhi Apylinkė.
V. Ignaitis,
LOK Pirmininkas.

P. S. Peiimkit šią 10,- $ auką.

KARAI

Korejoje vyksta dideli mūšiai. Puola komunistai, bet juos smarkiai triuškina JTO jėgos. Puolimo centras dabar yra rytiniame ir viduriniame frontuose. Vakariniame fronte — priešas stumiamas atgal nuo Seoulo miesto. Priešas siunčia mases žmonių, kurios ir žūsta.

Izraelio - Syrijos kova dar nebaigta. Nors Izraelis apskundė Syriją, bet dabar aiškėja, kad kaltas pats Izraelis, nes jis ir dabar dar tebešeimininkauja srityje, kurią JTO atstovas laiko priklausančia Syrijai.

D. BRITANIJOS NOTA IRANUI

Priešingai paskleistiems gandams, D. Britanijos nota Iranui visai korektiška. D. Britanija siūlo Iranui dėl nacionalizuojamųjų naftos versmių derybas ir, jeigu jos neatvestų į prie susitarimo, tai Tarptautinį teismą. Šiai notai pritarė ir **JAV.**

JAV DIVIZIJA IŠVYKO Į EUROPĄ

Amerikos 4-ji divizija, apie 4.000 vyrų, išlydėta į Europą, kur ji stos į Europos gynimo eiles, gen. Eisenhowerio vadovybėje.

— Gromyka tebedaro abstrukcijas ir 4-rių konferencija neranda išeities. Spėjama, kad Maskvai aštrusis tos konferencijos šaukimo reikalas jau bus praėjęs, todėl jau pradedama abejoti, kad dėl dienotvarkės galima būtų susitarti.

— **Atominės energijos žinovas prof. Harold Urey pareiškė, kad Sovietų Sąjunga turinti 50 atominių bombų.**

„NL" PLATINTOJAI:

Gudas L.	226½
Indrelienė O.	205½
Gumbelevičius E.	179
Skaistys G.	174½
Skaržinskas J.	87½
Treigis V.	76½
Janulaitis J. (Anglija)	69
Januška P.	56
Prielgauskas Kl.	49½
Janulevičius P.	48
Smilgis E.	33
Masionis J.	30
Meškauskas M.	30
Bilevičienė O.	28
Rutkauskas J.	26½
Frenzelis A.	24
Andruškevičius K.	23
Dunčikas J.	22
Gudžiūnas K.	20
Skirgaila V.	18
Adamonis H.	16
Grigaitis K.	12
„Australijos Lietuvis"	12
Aušrotas Br. (USA)	10½
Pilkauskas J.	10
Pranckūnas S.	10
Kojelaitis A.	8
Noreika St.	8
Sriubiškis B.	4
Mikelėnas J.	**4**

Lietuvos nacionalinė M. Mažvydo biblioteka

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

INDEPENDENT LITHUANIA

Redaktorius Jonas Kardelis

Redaguojama bendradarbiaujant Redakcinei Kolegijai.

7722 George Str., Ville Lasalle, Montreal, P. Q., Canada

Telefonas: HEmlock 7920.

Prenumerata metams:		Yearly Subscription Rates	
Kanadoje	$ 4.00	Canada	$ 4.00
Užsieny	„ 4.50	Other Contries	„ 4.50
Australijoje	„ 5.00	Australia	„ 5.00
Teksto eilutė	15 ct.	Paieškojimų kaina	„ 1.00

Adresų pakeitimas 25 ct. (smulkiais pašto ženklais)

Ilgalaikiai skelbimai, pagal susitraimą, gauna nuilaidų.

Dešimt metų

Dešimt metų — tai vaiko amžius, kuris iš tėvų reikalauja daugiausia rūpesčių. Šio laikotarpio nušvietimą matome buvusių „NL“ redaktorių pasisakymuose, kurie tuos rūpesčius ir parodo.

Bet kokia šio laikotarpio reikšmė?

„Nepriklausoma Lietuva“ gimė prieš dešimtį metų. Tai buvo tiktai pusmetis po to, kai Lietuva buvo okupuota rusiškojo imperializmo, visada siekusio valdyti Lietuvą ir kitus Baltijos kraštus. Tai buvo tuo laiku, kai Lietuva nuo viso laisvojo pasaulio jau buvo atitverta geležine uždanga; kai Lietuvos žmonės jau negalėjo gauti iš šiapus jokių žinių, o kai iš anapus Sibiro kaina teko apmokėti bandymą susižinoti su Amerika.

Ir tada, kai Lietuvos viešpatingumas buvo nutrauktas, Kanadoje iškeliama Lietuvos nepriklausomybės vėliava oblasiu: „Nepriklausoma Lietuva“!

NB—ilgai netrukus po to ir pačioje Lietuvoje, po svetima letena, pogrindyje taip pat iškeliama ta pati Lietuvos viešpatingumo vėliava, tuo pat oblasiu „Nepriklausoma Lietuva“, pirmasis Lietuvos okupacijų metu pogrindinėje spaustuvėje spausdinamasis laikraštis, netrukus tapęs visos lietuvių tautos sujungtosios rezistencijos — LIKo, vėliau per organizuoto į VLIKą — oficiozu.

„Nepriklausoma Lietuva“ Kanadoje ir „Nepriklausoma Lietuva“ Lietuvoje, okupaciniame pogrindyje. Tartum sutarta! Tai įrodo, kad Kanados lietuviai, kaip ir Lietuvos gyventojai pajuto vieną jausmą, suprato vieną ir tą pačią mintį- Lietuvos Nepriklausomybės. Tėvynės meilė, patriotizmas ir gilus vienybės, vieningo darbo supratimas sąmoningus lietuvius jungia į tautos ir tėvynės darbą, o toms Didžiosioms Idėjoms negali pastoti kelio nei vandenynų pločiai, nei geležinės uždangos!

Tremtiniams, radus Kanadoje „Nepriklausomą Lietuvą“, buvo didžiulė staigmena ir be galo malonus ir džiuginantis tautos gyvybės ir tautiečių sąmoningumo faktas. Už tai visiems Kanados lietuviams visuomenininkams tenka nepaprastai didelis įvertinimas, pagarba ir padėka.

Šiame „NL” numeryje dedamieji buvusių „NL'' redaktorių ir visuomenės veikėjų pasisakymai patys už save kalba. Pro sulaikytą jų nuoširdų žodį stypi jų dideli rūpesčiai, neįvertintas pasiaukojimas ir, nežiūrint visų kliuvinių, neatlaidus pasiryžimas kovoti už tiesą ir tą kovą laimėti. Naujiems ateiviams tai yra geriausis pavyzdys. Kad gi visi tautiečiai būtų tokie jautrūs savo, kaip išsklaidytos tautos dalies nariai, pareigai!

Šis pavyzdys rodo, kad mes, Kanados lietuviai, kurių senenioji išeivijos karta buvo politinio solidarumo, vienybės idėjų, pagrįstų kilnia tolerancija, pionieriais, galima sakyti, visame pasaulyje; kad mes, sekdami savo vyresniuosius tautiečius galėtume nepalyginamai daugiau nuveikti ir nepalyginamai daugiau atsiekti to, kas mus jungia, kas yra kilnu ir gražu, kas mūsų tautą stato į pačių kultūringųjų tautų tarpą ir, kas ypač svarbu — mūsų Tėvynei ir Lietuvos valstybės ateičiai sudarytų tikrą laimėjimą.

Šia prasme, mano, kaip dabartinio „NL“ redaktoriaus, yra nepaprastai malonus ir kilnus uždavinys i rpareiga, gauta iš Kanados Lietuvių Centro Tarybos kaip organizacijos, kuri apjungia visus, visokių politinių srovių, visokių religinių įsitikinimų, visokių organizacijų ir visokių pažiūrų nepartinius tautiečius. Bet mano darbas tiek yra efektyvus, kiek jis turi nuoširdžią tautiečių paramą, bendradarbiavimą. Todėl šia proga aš turiu nuoširdžiai padėkoti visiems Bendradarbiams, kurių gražus būrys yra Kanadoje, Amerikoje, Europoje, Australijoje ir net Afrikoje ir Azijoje.

Ypatingai aš esu dėkingas tiems bendradarbiams, kurie „Nepriklausomos Lietuvos” ne užmiršta kiekvieną savaitę ir rūpinasi ja, kaip tikru dešimties metų vaiku. Tai tinka visiems: ir tiems, kurie reguliariai šelpia savo kūrybos vaisiais — raštais, kurie pastoviai bendradarbiauja rūpindamiesi prenumerata, kurie kas trečiadienis atvyksta ekspedijavimo talkon ir kurie padeda rūpintis niekuomet neišsenkančiais, paveldėtais dar iš pirmųjų redaktorių bei leidėjų, rūpesčiais, dažnai švelninamais nuoširdžiomis tautiečių aukomis, už kurias priklauso taip pat didelė padėka.

Be abejo redaktoriaus padėka priklauso tiesiogiams kasdieniams bendradarbiams, sudarantiems „NL“ „štabą“, kurio nuoširdus bei darnus darbas ir pasiaukojimas jam suda ro galimybę nugalėti daugelį sunkumų.

Praeitame dešimtmety, iš septynių redaktorių man teko dirbti penktadalis sukaktuvinio laikotarpio. Turiu pasigrožėti ir pasidžiaugti mano pirmtakų milžinišku pasiaukojimu, didžiu pasiryžimu ir gražiu darbu saugoti ir puoselėti vienybės, sugyvenimo ir tolerancijos idėjas skleidžiančiai ir Tėvynės laisvės bei nepriklausomybės vėliavą nešančiai „Nepriklausomai Lietuvai“.

Aš būsiu laimingas, jeigu mano darbas ir nuoširdžios pastangos, paremiamos ir talkinamos visų geros valios Kanados ir kituose žemės rutulio kraštuose gyvenančių patriotų, atneš tų vaisių, kurių mes visi išsiilgę ir nekantriai laukiame.

Su visais mielais skaitytojais, bendradarbiais ir rėmėjais, dar tvirčiau suglaustomis gretomis tiesiu ir šviesiu Tautos keliu į bendrąjį tikslą!

J. Kardelis.

Jonas Kardelis,
dabartinis „NL“ redaktorius.

Reikšmingo meto proga

Šis metas mums labai reikšmingas, nes švenčiame „NL“ dešimtmetį. Tai yra sėkmingas vaisius, išaugęs iš mažo grūdelio, kurį pionieriai lietuviai, susibūrę Kanados Lietuvių Taryboje, entuziastiškai ir optimistiškai pasėjo ir su didelliu pasiaukojimu ugdė, laukė ir troško matyti tą žurnalėlį pavirstant savaitraščiu ir visos jų jėgos buvo sukauptos tam tikslui atsiekti.

Senieji lietuviai visada norėjo jį išlaikyti nešališką, vien tik dėl to, kad jis visus galėtų sutraukti į vieną lietuvišką šeimą, kurios siekinys yra Lietuvos laisvė.

Šia proa aš noriu padėkoti KLCTarybos vardu visiems buvusiems redaktoriams, bendradarbiams, dirbusiems žurnalo spausdinimą, nes tai buvo tikras rankų darbas. Taip gi ačiū gerbiamoms šeimoms, kurios dovanai leido pasinaudoti savo patalpomis, o labjausiai ačiū visiems aukavusiems, kuriems rūpėjo išlaikyti lietuvišką patriotinę spaudą.

Vis dėlto negaliu užmiršti pastangų ir darbų šių paskutinių veik pustrečių metų, nes tame laikotarpyje laikraštis tikrai išsivystė.

Petronėlė Juškevičienė,
Kanados Lietuvių Centro Tarybos ir KLB-LOK pirmininkė.

Linkiu, kad jis visuomet tarnautų visos Kanados lietuviams, pasiekdamas tolimiausias vietoves ne tiktai Kanadoje, bet ir plačiame pasauly.

Būkite malonūs tautiečiai ir ateityje prisidėti ir paremti tą mūsų bendrą darbą.

P. JUŠKEVIČIENĖ,
KLCT Pirmininkė.

Dešimtmečio proga

sveikiname

„NEPR. LIETUVĄ”

ir savo klientus

VICTORIA
Cleaners & Dyers Co.

„NEPRIKLAUSOMAI LIETUVAI“
Montrealy.
(Vyr. Redaktoriui Ponui Jonui **Kardeliui**)

Džiaugiamės kartu su Jumis

DEŠIMTMEČIO JUBILIEJAUS proga.

Linkime tapti dienraščiu ir nuvesti į

LAISVĄ IR NEPRIKLAUSOMĄ LIETUVĄ.

Priedas: 10 dol. „NL“ namų statybai.

Lietuviškosios Bendruomenės
Ottowoje vardu
Apylinkės Valdyba.

„NEPRIKLAUSOMAI LIETUVAI“

Lietuvių Darbininkų Draugijos, Montrealio 35 kuopa sveikina Jus, sulaukus dešimtmečio ir nuoširdžiai linki artimiausiu laiku tapti dienraščiu.

Jūsų erškėčiais nueitas kelias tebūna dar ryžtingesniam darbui ir ištvermei kelrodis.

Kada telkiasi juodi debesys — neišsigąskite audros, nes mes — mylintieji savo gimtąjį kraštą ir kovojantieji už jos laisvę ir demokratinę santvarką — su Jumis.

Įgalioti:

Bakanavičius,
Petronis,
Pr. Šimelaitis.

Priede: $ 5,00.

„NEPRIKLAUSOMAI LIETUVAI“

Sveikiname „Nepriklausomą Lietuvą“ dešimtmečio proga, linkime išbujoti iki dienraščio ir parnešti savo vardą — „Nepriklausoma Lietuva“ — Mūsų Tėvynei.

Jūsų V. ir V. Treigiai.
Simcoe, Ont.

SPAUDOS APŽVALGA

„DIRVA“ APIE AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTININKŲ SĄJUNGOS VEIKLĄ.

18-me numery „Dirva“ rašo:

„Kultūriniai parengimai — nors jie ir neatmestini, — neapima **visų** tų dalykų, kurie visuomeninei **srovei** natūraliai turi rūpėti. Štai kodėl net ir labai įspūdingas sąjungos darbų sąrašas kultūrinės veiklos srityje negali būti laikomas visai pateniknamu veikimo įrodymu.

Šalia grynai kultūrinės veiklos, ALT Sąjunga pasireiškė tik viename reikale, kuriame visuomeninei srovei yra natūralu ir privalu pasireikšti. Tai **pasiryžimas išjudinti iš mirties taško bendruomeninio susiorganizavimo problemą.** Bent iš dalies tas pasiryžimas, rodos, nebus nuėjęs veltui. Bet yra dar visa eilė klausimų, kurie daugeliui narių rūpi ne mažiau, ir kuriais reikia ne tik apsvarstyto šios lietuvių grupės nusistatymo, bet ir atitinkamos akcijos“.

(Visi pabraukimai „Dirvos“).

ILGIAUSIŲ METŲ „NEPRIKLAUSOMAI LIETUVAI“!

1940 m. Birželio 15 d. Kanados radijas pranešė liūdną žinią: „Rusų kariuomenė, lydama tankų ir lėktuvų, veržiasi Lietuvon, — žmonės išsigandę, vyriausybė išbėgiojo“.

Ta žinia Kanados patriotus lietuvius paveikė iki pat širdies gelmių. Tik dalis parsidavėlių Maskvai, trynė rankas iš džiaugsmo. Kraštas didelis, lietuvių skaičius nedidelis ir tas išsiblaškęs nuo Atlanto iki Ramiojo vandenyno. Kaip su sišaukti, pasikalbėti, informuotis. Tautinio nė vieno laikraščio. Toronto nenuilstami veikėjai išleido pirmutinį Kanados lietuvių laikraštį — „Nepriklausomą Lietuvą''. Gavęs pirmą numerį apsidžiaugiau: leidėjų žodžiai rašyti širdies krauju.

Sunkus redagavimo ir leidimo darbas pradėjo eiti į gerąją pusę. Bet apgailėti tenka, kad Torontas pradėjo polemizuoti tarp savęs, ir „Nepriklausomos Lietuvos“ leidimas atsidūrė Montrealy. „Nepriklausomos Lietuvos“ puslapiuose spindėjo Tėvynės mailė ir sunkus gyvenimas po svetimu jungu.

Nors keitėsi laikai ir redaktoriai, bet nesikeitė „NL'' turinys, kaip buvo iš pirmo numerio toks yra ir po šiai dienai, skelbiantis karštą Tėvynės meilę, Lietuvos žmonių vargus ir kančias svetimų vergijoje.

Dėka naujų ateivių „NL'' išaugo į savaitinį puikų laikraštį.

Aš savo ir šios apylinkės Manitoboje lietuvių vardu linkiu „NL“ išaugti į dienraštį ir sklisti po platųjų pasaulį

Iligausių metų „NL“.

P. Liaukevičius,
Mac Gregor, Manitoba.

Vienybės ir tolerancijos puoselėtojai Kanados lietuvių tarpe **„Nepriklausomai Lietuvai“**, sulaukusiai 10 metų sukaktuvių, linkiu sėkmės ir daugelio dar didesnių sukaktuvių.

Leonas Gudas.

Dešimtmečio proga sveikiname

„NEPRIKLAUSOMĄ LIETUVĄ“

ir linkime dar daugelio ir dar gražesnių sukaktuvių.

Indrelių šeima, Toronto.

KANADOS ANTI - POVANDENINIS LAIVYNAS

Gegužės mėn. 20 d. Kanada šventė „Atlanto kovos sekmadienį”.

Paskutiniame kare mūsų laivynas iš mažo su nereikšmingais laivais išaugo į laivyną, kuris sąjungininkų tarpe stovi trečioje vietoje. Kanadiečiai pasirodo kaipo apsukrūs ir narsūs jūrininkai, nors jie ir neturi tokios jūrininkavimo tradicijos kaip Britaniją arba tokių nepaprastų išteklių kaip Jungtinės Valstybės.

Svarbiausias Kanados uždavinys buvo prieš - povandeninių laivų patruliavimas bei lydėjimo darbas, ir mūsų laivynas buvo beveik išimtinai tiktai šitiems tikslams parengtas. 1939 m. mes turėjome šešias naikintuvus ir keletą įvairių laivų. 1944 m. jau tarnyboje buvo 378 laivai ir personalas sudarė 93.000 asmenų. Vien šiauriniame Atlante Karališkas Kanados laivynas lydėjo 25.343 prekybos laivus, kurie vežė daugiau kaip 181 mil. tonų prekių į Britaniją.

Laivynas prarado 31 karo laivą ir nukentėjo daugiau kaip 2.000 nelaimingų atsitikimų, kurių metu žuvo 1.800 asmenų. Kanados karo laivai nuskandino 27 priešo, povandeninius laivus.

Kanada, kaipo Šiaurės Atlanto pakto organizacijos narys, pagreitintai stiprindama gynybą trumpiausiu laiku išplės savo jūros p-gas iki 100 laivų. Tai yra priedas prie 3.000 lėktuvų su 45.000 vyrų, kurie mums reikalingi karališkai Kanados oro pajėgai ir 43.000 vyrų aktyviai armijai.

Kanados laivynas bus sudarytas pirmiausiai anti-povandeninių žvalgybų ir pasipriešinimo darbams. Paskutiniame kare vokiečių povandeninių laivų apsukrumas, greitas galvojimas ir drąsa beveik suklupdė Britaniją. Povandeninis laivas, ypatingai dabar, yra pirmasis laivyno priešas.

Spėliojama, kad Rusija turi 400 povandeninių laivų. Tai yra 100 daugiau negu Vokietija turėjo būdama savo pajėgumo viršūnėje. Pavojus iš šitų povandeninių laivų yra daug didesnis negu jis buvo iš vokiečių povandeninių laivų. Šiandien povandeniniai laivai yra įrengti su „schnorkels“, tai yra — kvėpavimo prietaisais, kurie yra vandens paviršiuje, kada povandeninis laivas yra paniręs. Tai įgalina povandeninius laivus pasilikti net savaites po vandeniu.

Modernusis schnorkel-įrengtas povandeninis laivas gali apleisti savo stovėjimo bazę, plaukti 15.000 mylių ir niekuomet neiškilti kol namo sugrįž. Be to, dabartiniai povandeniniai laivai yra didesni, greitesni ir gali nerti giliau negu tie, kurie buvo vartojami paskutiniame kare.

Yra ir dar daugiau komplikacijų. Povandeniniai laivai yra įrengti su rakietas svaidančiais prietaisais, kurie jiems duoda galimybę iškilti netoli nuo kranto linijos ir paleisti vairuojamus sviedinius į krašto taikinius.

Kanados laivynas numato šituos pavojus ir dėlto nukreipia didelę dalį savo dėmesio į naujų anti-povandeninių laivų išvystymą. Šitie laivai bus nepaprastai greiti ir judrūs su pilnu ir stipriai veikiančiu puolimo įrengimu.

Karališko Kanados laivyno (RCN) aktyvią pajėgą sudaro vienas lėktuvnešis, HMCS Magnificent, vienas kreiseris, septyni naikintuvai, keturios fregatės ir šeši minų naikintojai. Kitas kreiseris, keturi naikintuvai, dvi fregatės ir devyni minų naikintojai yra ir bus greitu laiku parengti aktyviai pareigai. Taipogi mūsų oro laivynas yra aprūpintas naujausių modelių tolimų distancijų anti-povandeninių laivų patruliavimo lėktuvais.

Kiek laiko užtruks, kol laivynas bus aprūpintas 100 laivų? Bus skubinamasi, kad tas skaičius būtų pasiektas dar prieš numatytą 1954 metų datą. Ir tai priklausys, ar komunistai mums duos tiek laiko.

(Tai yra trečias pranešimas iš serijos apie Kanados gynybos parengimą, paruoštas Canadian Ssene“ redaktoriaus).

„NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS“ BŪSTINĖ

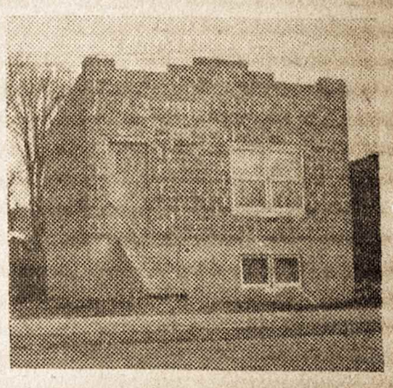

Tai Spaudos bendrovės „Nepriklausoma Lietuva“ namas, kuriame dabar yra „NL“ spaustuvė ir „NL“ redakcija: 7722 George St., Ville Lasallle, Montreal 32, P. Q., Telefonas: HE 7920.

Šio namo pastatymas atsiėjo apie 4.500 dol. Kadangi namo statymo vajus ligšiol yra davęs 2.160 dol., tai namui pastatyti ligi tokio stovio, kokiame jis dabar yra, reikėjo skolintis. Verduniečių pp. **Staniulių šeima** didžiausiu palankumu „NL“ paskolino 2.000 dol., už ką jiems didelis ačiū.

„NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS" GIMIMAS

RAŠO PIRMASIS „NL" REDAKTORIUS V. DAGILIS.

Viktoras Dagilis,
pirmasis „NL" redaktorius.

1940 m. rugpjūčio mėn., tuoj po rusų užgrobimo Lietuvos, Toronto lietuvių tarpe kilo mintis įsteigti tam tikrą organą, kuris su Lietuvos užgrobikais vestų kovą,. Pirmas pasitarimas įvyko tarp K. Burė, A. Frenzelio ir V. Dagilio. Vėliau buvo pakviesti: O. Indrelienė, M. ir J. Jokubynai, J. Novogrodskis ir kiti, kurie, pasitarę, iškvietė visų organizacijų (išskiriant komunistus) *atstovus.*

Atstovų susirinkime be viršui minėtų dar dalyvavo: O Kalinauskienė, A. Čiriūnas, P. Lekšas, *Kavaliūnas, A. Augutis,* S. Balčiūnas ir gal kiti, kurių jau neprisimenu. Visi nuo širdžiai pasitarę, įsteigė **Kanados Lietuvių Tarybą.** Pirmininku išrinktas A Frenzelis, sekretorium K. Buzė.

Kadangi jokia kova be spaudos neįmanoma, todėl viename atstovų susirinkime šis klausimas apkalbėtas ir nutarta kaip galint greičiau išleisti nors mėnesinį žurnalo formos laikraštėlį. Vardas iš daugelio pasiūlytų pasirenkamas **„Nepriklausoma Lietuva".**

Leisti ir redaguoti šį laikraštėlį išrenkami: K. Burė, V. Dagilis ir P. Kundrotas. Kadangi redakcija (jeigu buvo galima ją taip pavadinti) buvo mano buto patalpose, 196 Palmerston Ave, Toronto, todėl man teko ne tik daugiau padirbėti, bet ir nešti atsakomybę už laikraštėlio išleidimą laiku.

Pirmas numeris pasirodė 1941 m. vasario mėn. Darbas nebuvo lengvas, nes nė vienas iš mūsų tame darbe neturėjome patyrimo. Pinigų laikraščiui leisti sumetėme mes patys. Vėliau jau pradėjome gauti iš skaitytojų.

Geriausi bendradarbiai buvo šie: M. Nevidomskis, M. ir J. Jokubynai, O. Indrelienė, J. Novogrodskis, St. Batkienė R. Ozas, E. Narušis ir kiti vietiniai. Iš toliau turėjome rašytoją M. Aukštaitę ir J. Ylą, (vėliau redagavusius šį laikraštėlį), dr. Pr. Šacikauską, Loretą Bružikaitę, Povilą Liaukevičių, J. Urboną ir kitus iš J. Valstybių.

Išleidus tris ar keturis numerius, į talką pasisiūlė buvęs garbės konsulas Grant-Suttie, kuris perėmė spausdinimo darbą, bet raštus sutvarkę jam turėdavom mes priduoti. Kad nepatektų nepageidujmas raštas *spaudon, jis* turėjo lietuvį vertėją asmenyje Liūdo Pociaus. Bet mes greit pasigedom, kad mūsų laikraštis kaip *ir nepilnas, kaip ko trūksta.* Mes jo už tai nekaltinom, jis kiek sugebėjo, tiek ir atliko. Po dviejų ar trijų numerių mes vėl laikraštį perėmė savo žinion.

1941 metų vasarą įvyksta *KLC Tarybos atstovų* suvažiavimas Montrealy. Dar prieš suvažiavimą K. Burė atsilankė Montrealy ir sudarė būdus, *jei tas nepavyktų, tai nors* pakaip paimti suvažiavimas, o keisti KL Tarybos pamatą: vietoje iš organizacijų, KLT sudaryt iš srovių. Tuo laiku Kanadoje nebuvo *jokios tautininkų* srovės organizacijų, tad K. Burė suorganizuoja Toronte Tėvynės Mylėtojų d-jos skyrių. K. Burė tikėjosi su katalikų pagalba ne tik paimti suvažiavimą, bet ir laikraštį padaryt vienos srovės organu. Bet šis jo užsimojimas nepavyko, nes Montrealio katalikai nevisi pritarė jo planams, daugumas laikėsi už pirmesnį KLT veikimą.

Po suvažiavimo ruošėmės iš leisti „N. L." numrei, kuriame turėjo tilpti ir suvažiavimo nutarimų protokolas. Bet protokolo ilgai nesulaukę rašėme į Montrealį ir gavome atsakymą, kad protokolas išsiųstas. Kadangi visas susirašinėjimas ėjo per sekretoriaus K. Buzės rankas, todėl jis sąmoningai jį nuslėpė, kad pakenkus laikraščio išleidimui. Tokioms sąlygoms susidėjus, aiškiai buvo *matoma, kad tolimesnis* laikraščio išleidimas bus neįmanomas.

Turėdami mintyje montrealiečius, kaipo didžiausią lietuvių koloniją Kandoje, užvedėme pasitarimus — perduoti „N. L." į jų rankas. Kuomet ėjo šie pasitrimai, K. Burė, pasinaudodamas šia proga, išleidžia pats vienas „NL" numerį, *kuriame* suvedė visas asmeniškas sąskaitas su priešingos nuomonės asmenimis. Šis K. Burės išleistas šmeižtų numeris *yra juodžiausia dėmė „N. L."* istorijoje. Išleidęs šį nelaimingą numerį, K. Burė, kaip tas mauras, atlikęs savo darbą, dingo iš Toronto, kartu ir visi kūrimosi protokolai ir kiti Kanados Lietuvių Tarybos ir „N. Lietuvos" kūrimosi reikalingi dokumentai ir raštai. Todėl, tegu skaitytojai atleidžia jeigu įvyks kokių netikslumų mano prisiminimuose.

„N. L." perdavimo montrealiečiams reikalas turėjo dar ir kitas priežastis, būtent,: po suvažiavimo dalis Toronto visuomenės nustojo rėmus „N. L." pinigiškai; antra, mes tikėjomės, kad naujoje vietoje ir nauja jėga sugebės išlaikyti „N. L." ir *toliau. Mes neapsivylėme.* **Montrealiečiai** garbingai atliko šį nelengvą darbą ir jų dėka mes švenčiame „Nepriklausomos Lietuvos" dešimtmetį.

Paėmus į rankas pirmutinius „NL" numerius ir šių dienų išeinančius, rasime nepaprastai didelį skirtumą. Bet tegul naujieji atsiviai nerūstauja, *kad mažai ar negerai padryta.* Tų laikų sąlygos ir mūsų sugebėjimas *tik tiek galėjo* duoti.

Reikia pasidžiaugti kad dabar redaguojama p. J. Kardelio „NL" išlaiko **nepartyvišką** *mą tokį, kokį aš stengiaus* išlaikyti pirmuose „NL" numeriuose.

Negalima nepaminėt ir antro pasikėsinimo prieš K. L. Tarybą ir „NL", kuris įvyko Montrealy 1948 m. Šiame pasikėsinime prisidėjo dalis ir iš naujai atvykusių; bet ir šiems siekiamo tikslo atsiekti nepavyko. Kaip kurį laiką pasikėsintojai niekino netik K. L. Tarybą, bet ir jų leidžiamą „N. L.". Vėliau išleido savo laikraštį, bet kerštas savo kaimynui neiškiek nesumažėjo.

Tiems, kurie neapkenčia „N. L." ir laukia, kada ji mirs, galima užtikrinti, kad dar ilgai, ilgai reiks laukti. Senieji ir naujieji geros valios lietuviai sugebės išlaikyti vienintelį ir geriausią Kanadoje laikraštį „N. L.".

Šia proga linkiu geriausios sekmės „N. L." laikraščiui ir jo leidėjams.

V. Dagilis.

N E P R I K L A U S O M A

L I E T U V A

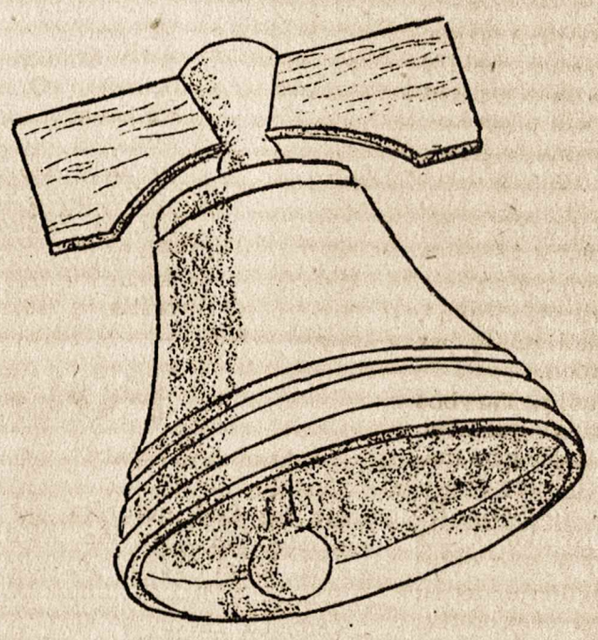

Petis-gi į petį, na vyrai, kas gali,
Sustoję į darbą už mylimą šalį,
Prikelkime Lietuvą mūsų.

Už išlaisvinimą Lietuvos — For liberation of Lithuania
Už ištikimybę Kanadai — For loyalty to Canada
Už santarvės pergalę — For victory of the Allies

Šitaip atrodė pirmasis **„NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS"** numeris, išleistas 1941 metų vasario mėnesį. Tačiau **„NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS"** prototipu buvo Kanados **Lietuvių Tarybos Biuletenis Nr. 1,** išleistas 1940 metų gruodžio mėnesį, taip pat Toronto mieste, kurio pirmasis straipsnis visus Kanados lietuvius kvietė: **ORGANIZUOKIMĖS!**

POLITINĖS VIENYBĖS GAIRĖMIS

„Nepriklausoma Lietuva", Kanados Lietuvių Tarybos *pradėta leisti* 1941 m. Vasario mėn., kaipo mėnesinis leidinys.. Šiemet ji mini savo dešimtmečio sukaktį. Dešimtmečio *proga, man kaipo „N. L."* kūmui, gal bus leista nors dalinai apibūdinti pirmųjų dienų sunkumus ir kliūtis leisti „N. L.".

1940 m. rugsėjo mėn. susiformavus Kanados Lietuvių Tarybai iš penkių skirtingų organizacijų, rinktų po 2 atstovus nuo organizacijos K. L. T. pirmuoju uždaviniu turėjo išdirbti savo veikimo taisykles, dėl kurių įvyko karštų susikirtimų tarpe demokratinio ir diktatūrinio nusistatymo atstovų. Visa tai, įvyko dėl nekalto žodžio **demokratija.** R. Katalikų org. atstovai reikalavo, kad taisyklėse nefiguruotų joki demokratiniai principai. Tuo tarpu SLA 236 kuopos ats., C .C. F. Liet. sk. ir Aušros choro vienas atstovas J. Jstovėjome griežtai už **demokratiškus principus.** Kadangi atstovų *skaičius pasidalino lygiomis,* tai tik pirmininko balsas turėjo persvarą demokratiškiems pincripams, bet matant, kad dėl to gali iširti visas bendras darbas, pirmininkaujantis pasiūlė tą reikalą atidėti kol atvyks iš Chicagos Lietuvos konsulas P. Daudžvardis, kuris buvo užprašytas prakalbų. Dėka p. P. Daudžvardžiui šis klausimas buvo išspręstas teigiamai. Ta svarbioji diena buvo 1940 m. lapkričio mėn. 2 d.

Kadangi K. L. T. ir savo taisyklėse turėjo užduoti turėti savo spaudą, tai laiko nedelsiant *buvo šis klausimas* svarstomas ir prieita išvada, kad ne

(Nukelta į 4 puslapį)

ANTRA SOVIETŲ OKUPACIJA LIETUVOJE

PASAKOJA IŠ ŽIEŽMARIŲ ATBĖGĘS LIETUVIS.

3. Apie sovietinius rinkimus ir privatų turtą.

— Man tūlas tautiečius padarė pastabą, kad, girdi, Žiežmariuose buvusi viena, ne trys bažnyčios, — naują pasikalbėjimą pradėdamas pasakoja tautietis iš Žiežmarių.—Bet gi aš pasakojau apie senus laikus, o jis, matyt, suprato, kad prieš karą Žiežmariuose buvo 3 bažnyčios... Tai nesusipratimas. Prieš karą Žiežmariuose buvo tikrai viena bažnyčia ir ta nebaigta statyti. Ji buvo pradėta statyti dar prieš Pirmąjį — 1914 m. Pasaulinį karą. Tai buvo carų Rusijos okupacijos metais. Klebonu tada *buvo kun.* Augūnas. Jis kreipėsi į valdžią ir prašė leidimo. Tuo reikalu į Žiežmarius buvo atvažiavęs caro gybernatorius. Jis apžiūrėjo senąją medinę bažnyčią ir kun. Augūnui davė leidimą statyti mūrinę bažnyčią. Ji buvo pastatyta, bet nespėta užbaigti, (nebuvo spėta pastatyti antras bokštas) nes užklupo karas. Karo metu vokiečiai paėmė paruoštą statybos medžiagą ir bažnyčia liko nebaigta. Taip bažnyčia ir dabar stovi su vienu bokštu, nors turi būti, pagal planą, du bokštai. Žodžiu, aš pasakojau aipe senus laikus, kai kalbėjau, kad Žiežmariuose buvo trys bažnyčios. Apie tai žinoma iš Kauno archyvuose esamų dokumentų.

— Aišku,—sakau pasakotojui.—Bet apie ką šį kartą Tamsta papasakosi?

— Gal apie tarybinius rinkimus?

— Gerai! Mums viskas įdomu.

— Pradžioje žmonės manė, kad komunistų valdžia yra darbininkų valdžia, sako žiežmarietis. — Todėl manė, kad *jie statys savo kandidatus visur,* kur bus reikalingi rinkimai. Bet pasirodė, visai kas kita. Žmonės, pasirodė, kandidatų iš savo tarpo statyti neturi teisės. Kandidatus sovietinėje santvarkoje stato tik tai viena komunistų partija. Viena komunistų partija parenka sau ištikimus žmones ir paskelbia kaip pačių žmonių *parinktus kandidatus,* už kurinos paskui varo agitaciją balsuoti. Balsuoti turi visi. Pas ligonius atneša urną, kad tiktai *surinktų daugiau balsų* Kas neturi rankų, balsavimo lapelį į urną turi įmesti dantimis. Visų gyventojų sudaronu sąrašai ir pagal tuos *sąrašus visi* turi balsuoti už tą komunistų partijos pastatytą kandidatą. Jeigu kas nebalsuoja, iš nakties dingsta be žinios. Paskui skelbia, kad visa apylinkė balsavo visu 100 procentų. Mat, to, kuris nebalsavo, jau nėra, jis kažkur pašalintas, — todėl ir balsuoja visi 100 procentų. Taip buvo pravesti balsavimai Žiežmariuose ir visoje Lietuvoje.

— Gal partizanai kur sutrukdė tuos rinkimus? — teiraujuosi.

— Apie tai negirdėjau. Žiežmariuose nesutrukdė. Buvo pastangų sutrukdyti, bet *rinkimų metu buvo* labai stipri sargyba.

Pasakotojas prisimena, kad daugelis jaunų vyrų nuėjo į miškus partizanais, pasitikėdami, kad Amerika padės. Bet skaudžiai nusivylė.

— Tiesa, — prisimena pasakotojas, — partizanai buvo apgulę Rumšiškių miestelį. Buvo apsuptas valsčiaus ispolkomas — vykdomasis komitetas. Partizanai pareikalavo, kad ispolkomo pirmininkas ir pultorgas atsistatydintų iš pareigų. *Kadangi jie nesutiko,* tai partizanai juos likvidavo.

— Kaip elgėsi „išrinktieji"?

— Komunistų partija retkarčiais *sušaukdavo žmonių* mitingus. Žmonės paprastai imdavo skųstis, kad išrinktieji jais nesirūpina: krautuvėse nėra reikalingiausių prekių, gyvenimas netvarkomas, viskas brangu...

— Jūs išrinkote deputatus, tai ir žinokitės. Ne mes gi juos rinkome... Ko dabar iš mūsų norite? — atsakydavo komunistai.

— Kaip gi veikė krautuvės?

— Žiežmariuose buvo kooperatyvas. Deja, tuščias. Net pagal korteles sunku buvo gauti ir pačių būtiniausių prekių. Jeigu spėdavai ateiti, kada atveža šiek tiek prekių, tai *dar galėjai* gauti žibalo ar degtukų, bet visa tai tuojau žmonės išperka ir krautuvė vėl lieka tuščia. Net adatos nenusipirksi.

— Ar valsčiuje buvo ir daugiau krautuvių, ar visiems tas vienas kooperatyvas?

— Taip — vienas kooperatyvas. Tiktai komunistų partijos žmonėms, kurie buvo visoki valdininkai, buvo atskira krautuvė, kurioje komunistai-valdininkai daugiau ką gaudavo. Tikrai sakant, komunistai *valdininkai* gaudavo visa, kas tiktai Rusijoj galima buvo gauti. Bet valstiečiai ir darbininkai tose krautuvėse *netiktai neturėjo* teisės *pirkti,* bet ir užeiti į jas.

— Aš Tamstai kitą kartą atvešiu ir parodysiu Žiežmarių kooperatyvo korteles, iš kurių bus aišku, ką mes, darbo žmonės — valstiečiai ir darbininkai — turėjome teisę nusipirkti kooperatyve, — tęsia pasakotojas.

— O kaip gi kitos krautuvės, kurių Žiežmariuose buvo Lietuvos nepriklausomybės laikais juk daug? — klausiu.

— Visas jas uždarė. Kas privačiai prekiavo, buvo laikomas spekuliantu ir baudžiamas. Bet žmonės, nors ir gresiant 5 metams kalėjimo, paslapčiom prekiavo.

— Ką gi komunistai darė su kitu privačiu turtu? — klausiu.

— Viską atėmė: namus, žemę, krautuves, amatininkų dirbtuves, automobilius. Vietoje buvusių privačių krautuvių paliko veikti tiktai koopeatyvą; visus siuvėjus ir batsiuvius suvarė į arteles, kurioms vesti paskyrė patrijos bosus. Amatininkų mašinos ir instrumentai buvo atimti ir nusavinti be jokio atlyginimo. Amatininkai padaryti darbininkais. O buvę krautuvių savininkai į kooperatyvus nepriimti net paėdavė *jais. Darbo jiems sunku buvo* gauti. Daugumas savininkų buvo išvežti į Rusijos gilumą. Pavyzdžiui, visi žmonės turėjo okupacinei valdžiai atiduoti auksą, sidabrą, platiną ir kitas brangenybes, o taip gi svetimą valiutą, ypač brangius dolerius, kurių Lietuvos žmonės yra gavę iš Amerikoje gyvenančių giminių. Ir pas ką rasdavo brangiųjų metalų arba svetimos valiutos, tą jau skaitydavo valstybės priešu ir kišdavo į kalėjimą, arba išveždavo į Sibirą. (b d.)

Red. past. Žiežmarietis per „NL" redakciją gauna laiškų. Tačiau jis prašo pranešti, kad atsakys tiktai į gerai žinomų asmenų laiškus. Jei kas mažai gali būti jam pažįstamas, *prašomas nurodyti, kada jis* Žiežmariuose yra gyvenęs, ko kioje gatvėje ir kokius ten pažistamus turėjo?

Vienybės darbas davė gerų vaisių

IŠ PASIKALBĖJIMO SU P P. M. IR J. LEKNICKAIS.

Dideli ir nelengvi „Nepriklausomos Lietuvos“ rūpesčiai ir vargai laukė atvežus ją Montrealin.

Bet Montrealis, bendrai imant, turi kitokią atmosferą, negu Torontas. Tur būt, svarbiausia, dėl to, kad čia lietuvių kolonija yra didžiausia. O tokioje atsiranda ir platesni akyračiai ir daugiau pasiaukojančių žmonių.

Viena gal daugiausia atsidėjusi visuomeniniam darbui ir ypač „Nepriklausomai Lietuvai“ yra pp. Leknickų šeima. P. Jonas Leknickas drauge su p. Marija Aukštaite iš Toronto atsivežė „NL“ ir KLCT. P. J. Leknickas su p. Marija Leknickiene jiems atsidėję ir be atvangos dirba štai jau 10 metų. Todėl įdomu buvo išgirsti tuo reikalu jų žodį, nes besikalbant su p. Leknicku, atėjo p. Leknickienė ir pasikalbėjimas vyko su abiem „N. L.“ bičiuliais.

— Toronte buvo sudaryta Kanados Lietuvių Taryba iš visų srovių ir visų organizacijų. Taigi pradžia buvo labai graži. Mes tokia pradžia žavėjomės, — sako p. Leknickas.

— Bet KLCT Toronte sekretorium buvo išrinktas K. Burė, kuris Amerikoje buvo, kaip jis pats prisipažino, komunistas, — tęsia p. Leknickas. — Kanadoje jis dėjosi tautininku ir giežtai ėjo prieš komunistus. Tas K. Burė ir sumanė eliminuoti kitas grupes, ypač buvo nusistatęs prieš socialdemokratus, kurie buvo Kanados Lietuvių Tarybos iniciatoriai. Jis užsimojo KLT suskaldyti ir „Neprikl. Lietuvą“, kurią pradėjo leisti KLT, per imti vien savo žinion.

Kanados Lietuvių Tarybos Montrealio skyrius, pamatęs, kad bendras darbas griaunamas, padarė susirinkimą ir priėmė atatinkamą rezoliuciją. Be to, susirinkimas išrinko p. Mariją Aukštaitę ir mane vykti į Torontą ir susiginčijusius su taikyti. Jeigu gi pasirodytų, kad sutaikyti nesiseka, tada įteikti jiems Montrealio rezoliuciją, kuri buvo griežta: smerkė nesutarimus ir skaldymo užmačias.

P. M. Aukštaitė ir aš nuvykę bandėme susiginčijusius sutaikyti, bet nepasisekė. Kadangi iš mūsų pasisakymų ir rezoliucijos Torontas pamatė, jog Montrealis griežtai laikosi vienybės, ir griežtai už ją nusistatęs, nutarė Montrealiui perduoti Kanados Lietuvių Centro Tarybos pareigas ir „Nepriklausomos Lietuvos“ laikraštį.

Kai visa tai atsivežėme į Montrealį, padarėme nedidelį žmonių susirinkimą DLK Vytauto klube. Visi pasisakė už bendrą darbą. Po to buvo sušauktas visuotinis KLT Montrealio skyriaus susirinkimas po bažnyčia. Čia buvo išrinkta nauja valdyba, kurios pirm. A. Navickas ir sekr. mok. Tautkus. Šiame susirinkime p. Širvydas ir kiti sąjungiečiai pasisakė prieš. Girdi, Toronte viskas buvo gerai — todėl Torontan ir reikia grąžinti ir KLCT ir „Nepriklausomą Lietuvą“... Bet p. Aukštaitė labai nuoširdžiai pasisakė už visų lietuvių vienybę ir paėmė pas save „N. L.“, nes Torontas tuo tikslu ją perdavė Montrealiui. P. Aukštaitė nuoširdžiai ir pasiaukojusi dirbo redaguodama „N. L“.

Po kurio laiko „NL“ spausdinimas buvo perkeltas pas pp. Kuprevičius į Ville Lasalle. Čia turėjome įdomų incidentą. Kartą mes brošiūravome pas pp. Kuprevičius „NL“. Atsilankė kažkieno nurodyti 6 detektyvai. Tuojau p. Kuprevičių pastatė į kampą ir įsakė nejudėti, o patys pradėjo krėsti patalpas. Kai aš parodžiau leidimą, kai detektyvas buvo paaiškintas visais reikalais, Kuprevičius atgavo laisvę. Detektyvai susirinkę „NL“ lapus ir paėmę pavyzdžius, išėjo.

Pradžioje, kai laikraštį atsivežėme iš Toronto, „NL“ leidimas buvo labai sunkus — sako p. Leknickas. — Komunistai ėjo per stubas ir agitavo, kad mes esame hitlerininkai; sąjungiečiai ir kleb. Bobinas mus vadino socialistais, o socialistai mus vadino tautininkais. Žodžiu, bendras lietuviškas darbas, tolerancija, kaip nauji reiškiniai buvo kai kam nesuprantami, o kai kam gal trukdė partinį biznį. Dėl to ne kai kam malonumų turėjo redaktorė p. Aukštaitė, KLT pirm. A. Navickas ir kiti, kurie rūpinosi palaikyti viršpatinę vienybę, nors partijom nebuvo kenkama.

„Nepriklausomos Lietuvos“ bendradarbiai, kurie kas trečiadienis padeda ekspedijuoti laikraštį (vedant statmenai pastatytą paišelį iš kairės į dešinę ir žiūrint, kuris veidas pirmiau pasirodo): Genė Kudirkaitė (dabar Toronte), Vanda Sližaitytė-Norvaišienė, Jonas Meilutis (pryšaky), Bronius Balčiūnas (užpakaly), „NL“ administratorius Gediminas Rukšėnas (pryšaky), A. Mankus (stovi), R. Nausėdaitė, aukščiau S. Pakulytė, p. Kavaliauskaitė (dabar Toronte), už jos vos matomas Bronius Jazokas, Karolis Rusinas (dabar Toronte), Aldona Niauraitė-Rusinienė (dabar Toronte), aukštai Petras Juodelis, p. Palubinskienė, red. J. Kardelis, uoliausioji bendradarbė Lena Šulmistraitė, už jos aukštai Algis Pilypaitis, Viktorija Ratavičiūtė, „NL“ nuolatinis bendradarbis Albertas Jonelis, uoliausioji bendradarbė Herta Šulmistraitės (sesutės nėra praleidusios nė vieno trečiadienio, prie jų prisidėjo O. Lingaitytė, kuri os atvaizdo čia, deja, nėra), Julius Jurėnas, aukštai Jonas Ramanauskas, vidury uoliausia bendradarbė Marija Leknickienė, Aldona Ratavičiūtė-Morkūnienė, Juozas Kandižauskas, aukštai Antanas Morkūnas, žemiau Jonas Nevardauskas, pryšaky stovi Jonas Vaškys, Kostas Leipus (tebeplaukiojąs vandenynais laivu). Nėra talkininkų, kaip Jonas Leknickas, K. Otto, p. Škuda, p. Kažukauskas, Vitalis ir Ina Šipeliai, M. Poškus, J. Šulmistras, Elena ir Ona Salalytės, Ona ir Teresė Stankūnaitės, Genė Matulytė, Julius Šaltenis. K. Leknickas, R. Knystautas ir dar kitų. Visiems jiems priklauso didelė padėka ne tiktai „NL“ administracijos, bet ir skaitytojų, nes jų dėka laikraštis tą pačią dieną išsiunčiamas ir todėl skaitytojai jį gau na greičiausiu laiku.

Po kurio laiko KLT suorganizavo Moterų Sekciją, į kurią įėjo p. Aukštaitė, p. Leknickienė, p. Vizbarienė, p. Jaškevičienė, p. Škudienė, p. Dunčikienė, p. Arlauskaitė, p. M. Vilimienė, p. Žemaitienė, p. Lukošiuvienė, Pudžiuvienė ir d. k. Susidarius šiai org-jai, su stiprėjo KLT Taryba; parengimai buvo labai sėkmingi, ir reikalas kilo. KL Taryba įgavo didelį autoritetą, ir su ja pradėjo skaitytis ir jos priešininkai.

Prieš „NL“ labai smarkiai varė agitaciją raudonukai. Jie ėjo per stubas ir įkalbinėjo žmones neiti į mūsų piknikus ir neremti „NL“. O mūsų piknikai buvo varginga: mes veži mėliu nusiveždavome gaivinančių gėrimų, šokolado. Bet daugelis tautiečių pradidavo pro šalį ir nueidavo geriau pas komunistus ,negu pas mus. Ir geri katalikai taip darė. Bet galime pasidžiaugti, kad turėjome labai nuoširdžių talkininkų ir pasiaukojusių žmonių. Pav., Magdalena Vilimienė buvo energingiausia ženklelių segėja. Todėl darbas ėjo. Ledus laužėme. Ir sulaužėme. Bendras visų darbas stiprėjo.

Bendrai, KLT turėjo labai darbščių, atsidėjusių ir pasiaukojusių patriotų. Redaktorei p. Aukštaitei ir kitiems redaktorams labai padėjo jos sūnūs ir vyras, p. Arlauskaitė, A. Navickas, Leonas Gudas, pp. Kuprevičiai, Bogužis, pp. Pundžiai ir Dunčikai (dabar Toronte), pp. Škudai, pp. Matuliai, J. Trumpa, p. Baltakytė, p. Radzevičius, p. Zabielienė, Z. Vilimienė, pp. Salalai, pp. Lukošiai, p. Tautkus, pp. Jasučiai, pp. Kilimoniai (dabar USA, Kalifornijoj). Ypač daug dirbo Leonas Gudas; dažnai jis vienas surinkdavo visą laikraštį.

Bendrai, daugumos žmonių buvo nusistatymas laikytis bendrai, visiems, nežiūrint politinių pažiūrų ir religijos skirtumų. Vienybėje gi galybė! Ir darbas vyko.

KLC Taryba dėjo pastngų, kad Kanada įsileistų kuo daugiau tremtinių. KLCT suruošė specialią delegaciją į Ottawą. Delegacijoje dalyvavo: kun. J .Bobinas, M. Aukštaitė, A. Norkeliūnas jun., J. Leknickas, A. Navickas ir Jokubynas jun. (iš Toronto). Ottavoje mus labai gražiai sutiko ministeris ir Parlamento narys p. Cote, kuris sukvietė parlamento narius posėdžio. Delegacija parlamento nariams išdėstė reikalą ir nušvietė padėtį. Po to Kanada pradėjo įsileisti tremtinius.

Mes rūpinomės Ottowoje, kad tremtiniai būtų įsileisti visi, nežiūrint politinių pažiūrų ir religinių įsitikinimų. Mes supratome, kad komunistai su daro vieną pusę, o visi kiti — kitą. Taip mes laikėmės ir tas davė palyginti gražių vaisių. Vienybės darbas, nors ir su tūlais kliūviniais, vis dėlto buvo bendras darbas. Jame netaip žymūs buvo ir visoki skirtumai. Kažkaip tie skirtumai išsilygindavo. Taip po Toronto, visų Kanados lietuvių vienybė, išskyrus Maskvos imperializmo tarnus, buvo išlaikyta. Deja, pasirodė, kad dalis atvykusių tremtinių nusistačiusi pergriežtai partiškai. Kai mes visi, nežiūrint mūsų politinių pažiūrų, partinės priklausomybės, religijos, o daugiausia — nepartiniai, laikomės vienybės, kurią Kanadoje palaiko Kanados Lietuvių Centro Taryba ir jos organas „Nepriklausoma Lietuva“, — jie atsiskyrė. Vis dėlto, sako p. Leknickas, — nereiktų užmiršti, kad visiems lietuviams reikia nuo vienybės bent nenutolti ir laikytis demokratijos principais pagrįsto bendravimo ir bendradarbiavimo.

— Bendras darbas yra labai malonus ir įdomus, pabrėžia p. Leknickas. — Aš sveikinu visų vienybę, bendrą darbą, toleranciją ir tų principų nešėjai ir puoselėtojai Kanados lietuvių tarpe — „Nepriklausomai Lietuvai“, sulaukusiai dešimt mečio, linkiu daugelio sukaktuvių ir gražios sėkmės.

POLITINĖS VIENYBĖS GAIRĖMIS

(Atkelta iš 3 psl.)

— žiūrint to, kad neturėta nei žurnalistų, nei lėšų, vis dėlto bandyti leisti savo jėgomis nors mėnesinį rotatorium spausdinamą leidinį vardu „Nepriklausoma Lietuva“. Tad 1941 m. ruošdamiesi minėti Vasario 16-tą išleidome pirmąjį numerį 22 puslapių su Laisvės varpo atvaizdu viršelyje.

K. L. Tarybos ir „N. L.“ už sibrėžtą tikslą, aiškiai nušviečia tuometinės K. L. Tarybos vykdomojo komiteto, kaipo „N. L.“ leidėjų žodis. Čia jį patiekiu ištisai:

Mūsų žodis

„Kanados Lietuvių Taryba, išleisdama šį mėnesinį leidinėlį, „Nepriklausomą Lietuvą“, vykdo gyveniman seniai gimusią kanadiečiuose įdėją turėti nuosavą laikraštį, kuris ištikimai ir nuoširdžiai tarnautų jų reikalams, atstovautų jų tautines aspiracijas ir patarnautų visoms organizacijoms be srovinio pasiskirstymo skirtumo.

Panašus laikraštis, nors dalinai partyviškas, buvo pradėtas išleisdinėti dar 1929 metais. Tai buvo „Kanados Lietuvis“. Jis pirmūtinis praskynė kelią spausdintam lietuviškam žodžiui Laisvoj Kanadoj. Nuvaręs pirmą kultūrinę vagą mūsų visuomeniniamė gyvenime, „Kanados Lietuvis“ mirė. Nuo to laiko kanadiečiai neturėjo savo tikrai lietuviško laikraščio.

Tiesa, nuo 1932 metų pradėjo išeidinėti lietuviška kalba spausdinamas „Darbininkų Žodis“, kuris vėliau, kažin kodėl, persikrikštijo į „Liaudies Balsą“ ir dabar išeina kas savaitę. Bet tai nėra pačių lietuvių leidžiamas, kontroliuojamas ir jų reikalams tarnaująs laikraštis. Jam visuomet rūpėjo ir tebėrūpi svetimos valstybės reikalai, jos imperialistiniai interesai. Giliai persisunkęs svetimos įtakos dvasia, jis brovėsi į mūsų viešąjį gyvenimą, demoralizavo mūsų išeiviją ir alino lietuvių tautinę sąvoką be jokio trukdymo. Reikia pripažinti, kad iki šiolei mes visai ne reagavome į šį svetimų vėjų siautimą mūsų lietuviškuose dirvonuose.

Bet maskolių ginkluotoms jėgoms įsiveržus Lietuvon ir sunaikinus jos nepriklausomybę, nubudo ir pasijudino į darbą visi padorūs lietuviai. Užmiršę savo siaurus įsitikinimus ir padavę vieni kitiems savo brolišką ranką, Kanados lietuviai, gal pirmieji pasaulyje, sukūrė pastovią visų srovių organizaciją Lietuvos išvadavimui. Kartu ir vėl atgijo troškimas išleisti nors mėnesinį leidinį, kuris žadintų mūsų išeiviją stoti į šventą ir didįjį lietuvių tautos darbą. Be nuo savo spausdinto žodžio mūsų veikla negalės sparčiai plėstis ir išsilieti visomis gyvenimo kryptimis.

Mes klystume manydami, kad kanadiečiams nereikalingas laikraštis ir kad jis pakenktų amerikiečių spaudai, kuri iki šiolei niekad neatsisakė su patarnavimu mūsų reikalams.

Mūsų mėnesinis leidinys negalėjo patenkinti plačiau skaitančią visuomenę ir kiekvienas „Nepriklausomos Lietuvos“ skaitytojas skaitys ir vieną kitą amerikiečių laikraštį. Juo didesnis bus „Nepriklausomos Lietuvos“ tiražas, juo didesnė bus dirva amerikiečių spaudai.

Be to, „Nepriklausoma Lietuva“ bus vedama srovinio pakantumo keliu, kad suderinus visų grupių akciją bendram lietuvių tautos darbui. Tokių plačių pažiūrų laikraščio nei amerikiečiai, nei kitų kraštų lietuviai mums negali kol kas parodyti. „Nepriklausoma Lietuva, tai pirmas lietuvių politinio pakantumo eksperimentas, pirmas bandymas sutelkti visas sroves į vieną organizuotą kūną išvystymui galingo sąjūdžio Lietuvos vadavimui.

Išleisdami „Nepriklausomą Lietuvą“, mes pildome mūsų rėmėjų ir simpatikų valią, kurie kaip Toronte, Montrealyje, taip ir kitose kolonijose reikalavo tokio leidinio. Nuo jų priklausys ir tolimesnė „Nepriklausomos Lietuvos“ ateitis: jos techniškas patrauklumas ir turiningumas. Su jų pagalba mes ją gerinsime, tobulinsime, ir gal su laiku, medžiagiškai sustiprėję, spausdinsime išlietomis raidėmis.

Todėl, brolau ir sese, jeigu tu už savo tautybės išlaikymą, už atsteigimą Lietuvos Valstybės Nepriklausomybės, remk „Nepriklausomą Lietuvą“ ir tuo prisidėk prie garbingo ir didžiojo lietuvių tautos darbo!“

Iš aukščiau tilpusio leidėjų pareiškimo, matome, kad „N. L.“ tikslas buvo kilnus ir jis buvo vykdomas iki pirmojo Kanados Lietuvių Suvažiavimo, kuris įvyko Montrealy rugpjūčio mėn. 30—31 dienomis Vytauto klube.

Tenka pareikšti su apgailestavimu, kad tas pirmasis K. L. T. suvažiavimas, kuris pirmą dieną praėjo geroj nuotaikoj, antrą dieną, priėjus prie dienotvarkės punkto, „Pildomos tarybos rinkimai ir jos būdas“, sutriko. Nors tuo laiku Kanados lietuviai turėjo tik vieną politinę organizaciją, kuri nebijojo savo politinio vardo, nes jos vardas niekuomet nebuvo suterštas, — tai Lietuvių Socialdemokratų partijos Toronto skyrius, kuris veikė Kanadoje kaipo vietinės darbo žmonių partijos vardu C. C. F., tačiau atsirado žmonių ir iš R. katalikų organizacijų atstovų, kurie būtinai norėjo, kad K. L. T. pildomoji taryba būtų renkama ne nuo organizacijų, bet nuo politinių grupių, pavedant vien tik politinių grupių vadams teisę statyti kandidatus sulig jų nuožiūros. Kadangi tuometinis buvęs K. L. T. sekretorius K. Burė, jau tėsi turįs didelį autoritetą tarpe katalikų organizacijų ir nuo jo priklausys ne tik kandidatų pastatymas, bet ir tolimesnis K. L. T. likimas, tai ir buvo partinis siūlymas. Priėmus tokį pasiūlymą, pašalpinių organizacijų ir Aušros choro atstovai būtų automatiškai atpuolę, o buvęs JAV lietuvių komunistų partijos šulas K. Burė būtų padiktavęs per savo paklusniuosius, mažiausiai dvi, o gal ir tris politines grupes, kurios būtų suteikusios jam absoliutinę diktatoriaus galią, ko jis ir siekė. Tik dėka tų, kurie suprato K. Burės planus, pasipriešino ir įtikino suvažiavusius atstovus, kad toks pasiūlymas yra nelogiškas ir neteisingas, jis nepraėjo. Suminėtus pasiūlymus pastačius balsavimui, visų org. rinkimų atstovų pagrindas gauna dviejų balsų daugumą ir pasiliekti tas pat, kurį nustatė pirmieji K. L. Tarybos organizatoriai.

Pildomos Tarybos rinkimai praėjo tik su mažais pakeitimais. Pirmininku išrenkamas P. Kondrotas, deja, klusnus K. Burės talkininkas. To užteko, kad K. B. galėtų užvaldyti K. L. T.

Kadangi ir naujoji pildomoji taryba susidėjo vien iš Torontiečių, tai sugrįžus po suvažiavimo už savaitės laiko senasis pirmininkas kreipėsi pas sekretorių K. B., reikalvo sušaukti posėdį, kad būtų galima laiku išleisti „Nepr. Lietuvą“, bet K. B. sako: „Kol negausiu suvažiavimo protokolo, tol posėdžio nesutiksiu šaukti. Ir tas tęsėsi ilgiau kaip du mėnesius. Nesulaukiant protokolo, senasis pirmininkas parašė laišką buvusiai suvažiavimo sekretorei, ir sužinojo, kad protokolas jau seniai pasiųstas, bet sekretorius sąmoningai sabotuoja K. L. Tarybos veiklą, nes jis dar nesugalvojo, kokiu būdu sudaryti taryboje daugumą. Pagaliau, senasis pirmininkas, pasitaręs su kitais tarybos nariais, šaukia posėdį ir praneša sekretoriui, jog turįs žinių, kad protokolas jau prisiųstas. Nei sekretorius nei jo šalininkai į posėdį neatėjo

Tuomet po kelių dienų buvo pranešta Tarybos nariams, kad posėdis bus skaitomas teisėtu, natsižvelgiant į narių skaičių, tik tuomet atsilankė visi, bet posėdis nebuvo vaisingas darbais, bet vien ginčais. Po įkyrių ginčų buvo išduoti raportai ir perduotos pareigos naujam pirmininkui, kurio pagelba sekančiame posėdyje buvo vykdomi K. Burės planai išardyti K. L. Tarybą.

Tarybai iširus, K. Burė griebėsi nelegalių priemonių išleisti „N. L.“, kad per ją apšmeižtų tarybos daugumą ir pateisintų save ir savo pagelbininkus. Tam tikslui jis paruošė fiktyvų raštą bankui, kad išgautų be iždininko parašo pinigus Visa laimė, kad jie ne išėmė visų pinigų iš syk, tai vėliau Tarybos dauguma, sužinojusi apie pinigų eikvojimą tik, tam, kad galėtų kitus K. L. T. narius apšmeižtų, ant esamų pinigų banke, uždėjo areštą ir tuomi K. Burės afera baigėsi. Tiktai vieną „N. L.“ numerį tespėjo išleisti, panaudodamas raštus, užsilikusius iš senesnių laikų ir savo šmeižtų tiradą. Po to sekė kelių mėnesių pertrauka, nes K. L. T. vardu veikimas buvo neįmanomas.

Atvažiavus montrealiečiams į Torontą su tikslu sutaikinti, buvo sušauktas bendras abiejų pusių susirinkimas. Paaiš-

Nukelta į 9 puslapį.

ŽINGSNIS „NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS" KELY

RAŠO B. REDAKTORĖ RAŠYTOJA MARIJA AUKŠTAITĖ.

Didžiai Gerbiamas Pone Redaktoriau,

Jūsų paraginta, išdrįsau imti plunksną ir prisidėti žodeliu, prie „Nepriklausomos Lietuvos" dešimties metų sukaktuvinio numerio.

Ką gi pasakysiu? Mano redagavimo laikotarpis, tai tik še šėlis prieš Jūsų dabartinį! Tai buvo tik saldus ušsimojimas, gėrio ir tiesos troškimas, o ne profesinis supratimas ar taisyklingas redagavimas! Tik tiek, kad mes užsimoję įpūtėme ugnelę, kurią rankos iš rankų imdami danešėme lig Jūsų. ir jeigu jau dabar turime „Nepriklausomą Lietuvą" savaitinę ir net dešimties puslapių, tai dėka Jūsų, gerų ir pasišventusių Vadų, o ir tų visų Mielų Brolių ir Sesių, kurie gražų ir garbingą Lietuvos Laisvės Ginklą remia ir visapusiškai prituri!

Šio Ginklo, šio pirmojo Kanados lietuvių Švyturio, kaip ir visų kitų dorų darbų — kelias nelengvas. Bet įdomus, margas, kovingas ir audringas. Jeigu leis, Gerbiamo Redaktoriaus malonė, ir Mielo skaitytojo kantrumas, čia įeisime į „Nepriklausomos Lietuvos" praeitėlę, pasivaikščiosime prisiminimų soduose, ir kas džiugino ar teikė sunkumų — bendram suolely susėdę pasišnekėsime.

* * *

„Nepriklausomą Lietuvą" — pagimdė Torontas. Karšti patriotai lietuviai su Gen. Liet. konsulu G. L. P. Grant-Suttie prieky — į pirmus vystyklus ją suvystė; išleido į pasaulį vargelio vargti, kančiomis ir garbe vainikuotis.

Nebuvo jam lemta ištekliuose gimti, nei aukso šaukšteliu gauti maistą, — ji gimė tik iš didžių, Lietuvą mylinčių širdžių, išeivio vargo prakartėlėj.

Nepagimdė jos nei gilus mokslas, nei poezinės mūzos, nei dolerinis išskaičiavimas, tik per lietuvio širdį pulsuojantis Tėvynės vargas, savų brolių kančia, ašaros, kraujas ir kankinių šauksmas; pagimdė ją Sopulingoji Lietuva Motina, per savo tikrų vaikų sielas ir širdis.

Tai kas, kad mes toli nuo Nemuno? Tai kas, kad mes likimo išnešti ir išmesti už jūros? Bet Nemunas banguoja mūsų kraujuje; mūsų ilgesiai ir sielvartai nepaiso marių platumų; mes esame Lietuvos širdies dalis... Pulsuojame jos gyvybe, audžiame mintimis Jos mintis; nors esame maži, bet alsuojame Jos kilnia, amžina ir didele Dvasia.

Ši Dvasia ir veda mus, kur mes bebūtumėm: ar už kalnų, ar už marių. Ar ministerio kėdėje, ar fabriko ugnių pragare. Kai ten Lietuvą užgulė nelauktas maras, kančios ir rūpesčiai, — čia Kanadoje būrėsi iš fabrkų, siuvyklų ir kasyklų kietų delnų broliai į Kanados Lietuvių Tarybą, ir steigė Lietuvos laisvės šauksmo tribūną tokią, kokią jie galėjo, kokią suprato ar ištesėjo. O toji mūsų tribūna, tai ir buvo „Nepriklausoma Lietuva".

Bet ar viskas buvo per ją pasakoma? Neįstengta pasakyti. Per tamsas ir vargą —nepajėgta! Stoka ir išsilavinimo, ir patyrimo! O drumstimų — begalės. Drumstė ir puolė komunistai. Per tam tikrus gaivalus prieidavo ir kiršindavo žmones prieš redaktorius. Naujas redaktorius būdavo ir grūdamas ir plakamas. Ir baramas ir mokinamas. Ir mylimas ir nekenčiamas. Bet, kad stojai prie vairo, negi nusigąsi? Jei dėl Tėvynės — tegu dega rankos ir širdis! Tegu gundo visi piktieji, bet tam daroma geras, kad blogumą nugalėjus! Bet užsiundytieji — puldavo iš visų pusių. Jeigu kurio redaktoriaus nugriebdavo silpnesnę pusę, ant to visa jėga ir guldavo. Kiršindavo žmones vienus prieš kitus. Ir sroves, ir asmeninius dalykus supainiodami. Nors redaktoriai ir „Nepriklausoma Lietuva" atsilaikė, bet verta paminėti tie visi kryžiaus keliai ateities atsparumui.

Marija Aukštaitė,
rašytoja ir visuomenininkė — antroji „NL" redaktorė.

„Nepriklausomai Lietuvai" gimus ir dar tik kūdikėlio vystykluose tūnant — buvo sušauktas Kanados Lietuvių Seimas 1941 m. Montrealy, kad sujungus bendresnes jėgas našesniam Lietuvos laisvinimo darbui.

Išėjo priešingai. Po seimui — Toronte įvyko K. L. Taryboje skilimas. To pasėkoje iškilo tarp visuomenininkų ir „Nepriklausomos Lietuvos" rėmėjų ir leidėjų aštri nesantaika ir siūbavimas vienų prieš kitus. Daugiausia buvo kaltinamas vienas asmuo viską ardąs ir trukdąs... Būk tai tempiąs Naujagimę — „L. L." į viensrovinį lopšį... Ir ši Naujagimėlė buvo nepasidalinama... Visų trokštama ir siekiama... Bet tarp nepasidalinančiųjų — daugiausia ji viena ir nukentėjo! Per ilgą laiką nesirodė paskui išėjo menkutė, užguita ir susirgusi; polemikų bacilomis apsodinta. Nors jau buvo įvilkta į žalsvos spalvos marškinėlius su Vytimi ir klevo lapu, bet po lapu, Vytimi ir marškinėliais— buvo iškelti neapykantos raupai... Buvo išvilktos į spaudą dvidešimties ir kelios Torontiečių pavardės su „Sakė, pasakė" neva komentarais vienų prieš kitus, kas nekaltam skaitytojui buvo daugiau negu staigmena ir pasipiktinimas. Po to, „Nepriklausoma Lietuva" nebteko žado. Tik pradėjo iš Toronto į Montrealį eiti S. O. S. gelbėjimo šauksmai... Daugiausia buvo šaukiamasi į Kanados Lietuvių Tarybą, kad imtųsi žygių gelbėti „Nepriklausomą Lietuvą" kol dar nevėlu... Ją įmirusią atgaivinti ir rasti kelią jos bujojimui ir augimui.

Kanados Lietuvių Taryba Montrealy ėmėsi žygių sušaukė nepaprastą posėdį su draugijų ir vietinės parapijos atstovais, klebonu kun. J. Bobinu; svečiu dalyvavo ir Vytautas Širvydas. Po ilgų pasitarimų prieita išvada, kad reik siųsti atstovus į Torontą ištirti reikalą vietoje, kas buvo ir padaryta.

Pasiųsti į Torontą du atstovai: p: J. Leknickas ir šių žodžių rašytoja, ir kągi?!

Nuvykus teko turėti kelis posėdžius su atskiromis grupėmis... Buvome visur įtikinėjami, kad bendras darbas čia jau neįmanomas. Kad nerandama teisingo vidurio tarp katalikų, socialistų ir tautininkų. Bet tarp to viso — matėsi visų geras noras. Karštos patriotinės kalbos. Bet kaip tik užsimindavom laidoti kivirčius ir rištis į vienybę, taip vėl pasipildavo ir įsisiūbuodavo skundai vienų ant kitų ir išvados atrodė liūdnos.

Po pasitarimų, išsiaiškinimų ir posėdžių — turėjome du masinius susirinkimus, kuriuose su atyda dalyvavo ir Gen. Liet. konsulas G. L. P. Grant-Suttie.

Ypatingai paskutiniame susirinkime — užsidegė karščiausi ginčai ir tęsėsi visą ilgą vakarą. „Nepriklausomos Lietuvos" redaktorių kaltinimas ir siūlymas p. C. Burei (neseniai New Yorke mirusiam) rezignuoti iš redaktoriaus pareigų, bet p. C. Burė — nei krust. Primygtinai kai kas jam kužda į ausį: „Dėl šventos ramybės, pasitrauk!", bet jis tylėr sėdi kaip mūras. Jam primetama daugybė kolonijos kalčių — bet jis nei rezignuoja, nei nekalba.

Tuomet iškeliamas kai kieno netaktas, melagystės ir kažin koks užkulisinis veikimas, kurs pažeidžiąs „Nepriklausomos Lietuvos" remiančiųjų jausmus ir sugyvenimą. Kalbantieji sušilę, įsinervinę ir persiėmę kolonijos neramumu... Viena žymi Toronto veikėja neišlaiko įtemptų ginčų atmosferos: nualpsta ir išnešama iš salės. Sumišimas. P. J. Leknickas pats geria valerijono lašų ir man liepia gerti, kad nenualpčiau... Visi įsikarščiavę, įtampos apaimti, rodos jau pasaulio galas.

Daroma pertrauka. Mes išsireiškiame Toronto vadams, kad mus Taryba ne velnui čia siuntė: apginklavo griežtu raštišku ultimatumu, ir jeigu Torontas nesutaria vieningai dirbti ir grįžti į bendrą „Nepriklausomos Lietuvos" darbą — Montrealis pasitraukia. Niekuo nerems Torontiečių: nei veikla, nei finansiniai. Reiškia, vėl: tarp Toronto ir Montrealio — skilimas.

Taip ir iškeliam susirinkime Tarybos ultimatumo raštą. Visi susirūpina. Juk skilimas ne išeis į gerą. Atslūgsta įkarštis ir jieškoma rimtos išeities. Prieinama išvada: „Nepriklausomą Lietuvą — perkelti į Montrealį.

Grįžkime su giliu atsakingumo jausmu: juk ši naujiena Montrealiui bus daugiau negu netikėtumas! Gausime barti, kad tokiam nutarimui neatsilaikėme! Ir nuo čia jau prasideda mūsų padangės vargeliai.

* * *

Sugrįžę į Mintrealį — barti negavome, bet parvežėme rūpestį ir sujudimą. Vėl posėdžiai ir susirinkimai; bruzdėsys, kad neturime tinkamo redaktoriaus. Nors esame numatyti trys, bet ir čia prisibijoma sroviškumo. Nes sroviškumas: tą vieną žiburėlį visoj Kanadoj turint — atiduoti vienai srovei, tai žmonėms atrodė jau daugiau, negu jį visai užpūsti.

Plk. Grant - Suttie,
buvęs generalinis Lietuvos garbės konsulas Kanadoje.

Šaukiam mašinį susirinkimą su Torontu ir jų atstovais. Atvažiuoja konsulas G. L. P. Grant-Suttie ir du atstovai. Jie net džiaugiasi, kad šis persiformavimas — išeis „Nepriklausomai Lietuvai" į gerą. Nes Toronte dar vis pergyvenamas nesutarimų chaosas, kurs atrodo dar nei kiek neatslūgsta.

Susirinkimo nuotaika gyva ir aktyvi. Bet kiek pasitikėjimo vieni kitais, tiek ir atsargumo. Bet vistiek, be triukšmo išrenkama (beveik vienbalsiai) redaktoriai: p. **Jonas Yla ir aš.** Pavedama mums darbas su „titulais" ir pasitikėjimu, bet ir p. Yla, ir aš, — imamės to žygio tik dėlto, kad nėra kam. Ir. p. Ylai, ir man, kyla rūpestis: iš ko viską pradėti?! Nei mašinų, nei pinigų, tik tiek, kad Lietuvos gerui, tai ir kailį padžiautumėm. O čia pasižada ir geros širdys į talką. Esame sveikinami su linkėjimais ir pagyrimais, kurių dar neužsitarnavome; ir nežinau, ką p. Yla tuomet jautė, bet aš tą pareigą pasiėmus pajutau Tėvynės meilės ir pasiaukojimo karštį taip, kad man atrodė viskas pasiekiamu ir nugalimu; jei savo tautai ir tautiečiams, tai kas prieš mus — juk mes visi — su visais?... Ko vienam truks — antras dapildysim. Taip ir sutariam vienam vakarui redaktorių ir karštai pasižadėjusiųjų gelbėti posėdį, kad pasidalinus darbus nedelsiant.

Sutartą vakarą ir valandą— salė tuščia. Išlaukus pusvalandį su sūnum (dabartiniu kunigu) atėjo tik vienas p. Yla. Žadėję nei rimtesnieji neatėjo. Taip p. Yla beveik jau pasiruošęs rezignuoti...

Pajutau prieštaraujančią mintį ir gėdą.

— Truks laikys, turėsime pradėti! Išeis kas, neišeis, bet bandysime kastis! — pareiškiau.

Nuliūdus išlukštenau dienot varkę ir širdis verkė, kad nėra kam jos svarstyti.

— Parašykite bent straipsnį pirmam numeriui — p. Yla, paprašiau. Jis žmogus, kaip visuomet mlonus ir mandagus, kiek pamąstęs — sutiko. Sūnų, paprašiau būti administratorium, ko dar nėra administruoti. Bet vistiek, studentas jaunas, bus naudingas, gal daugiau prisiriš prie lietuviško veikimo — pagalvojau.

Parėjus visą naktį nemiegu — planuoju. Nei raštų, nei bendradarbių; nei Toronto buvę redaktoriai neatsiliepia... Net nei kartotekos su skaitytojų pavardėmis ir antrašais neprisiuntė, — kas bus?

Klabenuosi į Toronto ir visur. Atgarsiai mlonūs, raginantys, viltį teikiantys, bet silpnučiai. Ir, nors pirmąjam numeriui medžiagos dar neturiu, bet jau viršelius pas konsulą Toronte — užprašiau. Štai ir popierą iš Toronto atsiunčia nežinau kas... Ateina ir kartoteka, bet vos tik su aštuoniasdešimt skaitytojų, ir tų dauguma — neužsimokėję. Tuoj pajuntu ir valdžios ranką ant savo pečių. (be abejonės buvau valdžiai kieno nors įduota).

Atvažiavo į namus revizorius. Visur apsižvalgė... Žmogus atrodo aukštos kultūros... Rimtas ir subrendęs... Paprašė žinių... Vėliau pareikalavo kartotekos. Ir ką? Atskleidus kuklią dėželę — jis skaudžiai nusišypsojo. Patikrino ir pasakė, kad su tiek skaitytojų ir dar neužsimokėjusių, — negalima laikraštis leisti.

Nusigandau. Susiėmiau rankas maldvau, kad duotų kiek laiko susiorganizuoti bei įsitraukti į darbą, o tuo laikotarpiu, ne tik šie skaitytojai užsimokės, bet bus ir naujų — šimtai! — įtikinėjau revziorių.

Su gailesčiu jis į mane pažiūrėjo, pasakė„God bless You", bet drauge pareikalavo, kad kiekvienas išleidžiamas „Nepriklausomos Lietuvos" numeris, būtų žodis — žodin, išverstas į anglų kalbą ir pristatytas valdžios cenzoriui. Cenzoriui peržiūrėjus, su jo leidimu, — bus galima siųsti skaitytojams, o jeigu cenzoriaus kritika įžvelgs neigiamumą — tuomet mums visai kelią uždarys .

Bet juk blogą nedarome — pagalvojau. Sutikau „N. L." versti į anglų kalbą, ir revizorių kaip pamokantį tėvą—išleidau.

Sugraibiau raštų, nusipirkau stencelių, suku į rašomąją mašinėlę ir kertu, — eina puikiai! Tik reik rašalo ir memografinės mašinos, kuri kažkodėl Toronte taip ilgai užkliuvo!

Eina raginimai iš visų pusių, kad laukia laikraščio... Kai kas jau ir tyčiojasi, ir gąsdina, kad torontiškiai mašinų neperduos, kad buvę redaktoriai įsižeidę ir daro kliūčių... Bet štai gaunu iš Toronto seną rašomąją mašinėlę, o memografinę, rašo pasiliks, nes yra priežasčių. Taip vėl nuleidžiu rankas — nėr mašinos!

Jieškome. Atėjo ir viršeliai iš konsulo, ir piešinius sūnus stenceliuose įbrėžė; laiškais sveikinimų galybės; ir entuziazmas, ir drauge neramumas. (Negaliu nepaminėti, kad „N. L." viršelius su meniškais tautiniais vaizdais, visuomet savo lėšomis parūpindavo ir atsiųsdvo Garbingos Atminties Konsulas G. L. P. Grant-Suttie. M. A.)

Taip vieną dieną pareina sūnus iš D'Arcy Mc. Gee savo mokslo įstaigos ir sako, kad jie kreipėsi pas Brolius - vienuolius, ir Broliai leido pasinaudoti ne tik memografine mašina, bet ir rašalu. Ir, kad jau jie viską prirengę, tik reik nusivešt popierą ir stencelius; Broliai net ir šviesos negailės.

Vakare nusivežam medžiagą. Gaunam raktus nuo viso kelių aukštų namo. Dirbam per naktį. Ir „Nepriklausoma Lietuva" jau šypsosi atspausdintais lapais, laukia vežtis namo surinkti ir susegioti.

Čia jau reikia talkos... Į talką ateina visa eilė gerų žmonių; dauiausia Villasaliečių: p. Leknickų, p. Kuprevičių, p. Vitų, p. Pundzių, p. Lukošių, p. Dunčikų, p. Škudų, p. Zabielų, p. Kilimonių, p. Matulių, ir p. Bagužių šeimos; pavieniai ateina: p. Leonas Gudas, p. Rudzevičius, p. Navickas, p. Vaišnora ir kiti, ir jau turim surinktą ir susegtą laikraštį „Nepriklausomą Lietuvą", kurį pavadinom žurnalu, nes leidom žurnalo formoje.

„Žurnalo" pirmas numeris 36 puslapių išėjo nevisai blogas, bet ir baisiai netobulas. Na, bet pastebimos klaidos — pamoka ateičiai. Turinys švarokas, bet mechaninis apdirbimas — labai nevykęs.

Nešame pas cenzorių. Ir žurnalą ir jo vertimą. Po kelių dienų aunam žinią, kad galim

(Nukelta į 6 psl.)

"NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS" IDĖJA

RAŠO B. REDAKTORIUS JONAS YLA.

Jonas Yla,
trečiasis „NL" redaktorius.

Švenčiant „N. Lietuvos" dešimtmetį, gal bus neprošalį prisiminti keletą bruožų, kaip senieji Kanados lietuviai troško, ruošėsi ir dirbo turėti savąją spaudą. Šiuo trumpu straipsneliu nežadama apibūdinti, kas dėjosi tarpe keleto tūkstančių mūsų tautiečių, pasklidusių po didžiąją šalį, tik gal vienas kitas vaizdelis iš Montrealio, kuriame man teko įsikurti nuo 1930 metų.

Taigi, tais pačiais metais, jau buvo kalbama, kad mums Kanados lietuviams, reikalingas savas laikraštis. Reikia pripažinti, kad tai kalbėi davė pradžią žydelis, neseniai atvykęs iš Lietuvos. Jis vaikščiodamas prekybos reikalais po lietuvių namus, visur ir visiems kalbėjo, kad lietuviai gali turėti savo laikraštį. Net nurodė, kad būtų kreiptasi tuo reikalu į Širvydą, kuris tuo laiku dirbo Amerikos konsulate ir kuris, jo manymu, gali daug padėti, nes yra gerai žinomo laikraštininko, „Vienybės Lietuvininkų" leidėjo sūnus. Tačiau, užėjusi didžioji depresija ne tik tas gražiąsias mintis ir planus, bet ir pačius veikėjus, išblaškė po miškus, ūkius, geležinkelius, kasyklas ir kitur.

1936 metais, Montrealy įsikūrė rimtesnio pobūdžio organizacija, pasivadinusi „Talka", kurios vienintelis tikslas ir buvo leisti laikraštį. Šiai organizacijai pradžią davė J. Šneideraitis, kuris turėjo savo spaustuvėlę ir norėjo spausdinti lietuvišką laikraštį. „Talka" kurį laiką veikė slaptai, arba geriau pasakius — nesiatišavo dėl dviejų priežasčių: viena, kad nauju laikraščiu padarius siurpryzą, o antra, kad nesusilaukus kokio nors sabotavimo ir pusės „liaudiečių", kurie tuo laiku buvo iškilę į pačias padanges. Laikraščiui pradėti leisti, gal tik trūko dar keleto šimtinių, kurios būtų buvusios įteiktos, kaipo rankpinigiai linotipui ir po to — laikraštis. Vis dėlto „liaudiečiai" suuodė sau pavojų, na ir paleido visus kipšus iš savo pragaro. Toks velniškas riksmas pakilo: čia susiorganizavo fašistai, naciai, pasiutę šunes, ir jie leis laikraštį niekinti nekaltus darbo žmones ir tt. Be to, kiek žinoma, keletas buvo gavę net drąsinančių laiškų ir grasinimų telefonais. Pasėkoje, kuklesnieji pabugo ir pasitraukė, o likusieji nariai, nors darbo neatsižadėjo, bet turėjo atidėti tolimesnei ateičiai. 1939 metais užėjęs karas, Lietuvos okupacija ir kitos nelaimės su kristalizavo „N. Lietuvą" ir štai, jau turime dešimtmetį, kaip ji gražiai ir sėkmingai gyvuoja.

1943 metais, p. M. Aukštaitės sveikatai sušlubavus, „N. L." redagavimas atiteko man. Tą drbą dirbau iki 1946 metų blandžio mėnesio 27 dienos. Per tą laiką, gal būt nebuvo nė vieno subuvimo, kur nebutų buvę kalbama apie laikraščio patobulinimą; nebuvo likę nė vienos Montrealy spaustuvės, kur nebūtų buvę teirautasi apie sąlygas spausdinti. Buvo puikiai žinota, kad toks laikraštis, koks tada išeidinėjo, negali progresuoti ir jei ne būt žinota, kad mėnuo po mėnesio užklys ir į Kanadą pulkai brolių tremtinių, manau tikriausiai, mes patys būtum rizikavę eiti prie savaitraščio.

Manau, kad senoji „N. L." atliko savo užduotį. Ji buvo lyg metraštis, kuris užrekorduodavo tiek daug ir taip gražių darbų ir pastangų savo tautai. Tie, arti šešių šimtų egzempliorių, kuriuos išleisdavom su kiekviena laida, bus ilgiems metams geriausi liūdininkai, kaip Kanados lietuviai vieningai dirbo, sielojosi ir kovojo už savo gimtąjį kraštą.

Tikiu, kad ir dabrtinė „N. L.", kuri yra gražiai ištobulėjusi, nepaliaus kovojus už Lietuvos laisvę, o nepaliaujama kova veda tik prie pergalės.

Dešimtmečio proga

RAŠO B. REDAKTORĖ MARIJA ARLAUSKAITĖ.

Mrija Arlauskaitė,
ketvirtoji „NL“ redaktorė.

Apleidus mūsų koloniją gerbiamam p. Jonui Ylai, „Nepriklausoma Lietuva“ liko be redaktoriaus. Ponios Marijos Aukštaitės sveikata taip pat neleido jai dirbti. Buvo kreiptasi į Torontą su prašymu — surasti tinkamą asmenį, sugebantį redaguoti laikraštį, tačiau buvo gautas neigiamas atsakymas.

Kas gi dabar belieka daryti? Kanados Lietuvių Tarybos Pirmininkas Antanas Navickas šiam tikslui šaukia viešą susirinkimą, nes tikrai žino, kad nė vienas geros valios lietuvis tada nenorėjo, idant sustotų pradėtas didis darbas.

Kaip tas pasodintas medelis, tinkamai prižiūrimas, auga ir bujoja, ir nesinori, kad jis nuvystų, taip ir Montrealio lietuviai stengėsi naujai išleistą „N. L.“ ugdyti ir išlaikyti iki to momento, kada atsiras tinkamas redaktorius.

Kadangi vos tiktai atsiradus „N. L.“ Montrealyje man teko eiti administratoriaus pareigas, išvykus p. J. Ylai ir redaktoriaus pareigos visu svoriu užgriuvo mane. Prisipažįstu, kad neturėjau tinkamų žurnalistui gabumų. Tačiau su pagalba geros valios žmonių, darbą tęsiau nuo 1946 m. balandžio mėn. iki 1947 m. liepos mėn. Tai buvo grynai rankų darbas. P. Leonas Gudas, kuris nepaisydams nuovargio iš dienos darbo, aukojosi pernaktis, kad tik greičiau išspausdus rotatorium reikiamą kiekį lapų. Mūsų šofirografistė buvo p-lė E. Norusevičiūtė. (Ponia Gingras). Ji niekuomet neatsisakydavo atlikti reikalingo darbo.

Finansiškai buvome silpni; reikėdavo visaip kombinuoti, kad tik sekantį numerį išleidus. Dėka Kanados Lietuvių Tarybos, šis žurnalas išsilaikė. Neturėjome spaustuvės, bet geros valios Ville Lasalliečiai pakaitomis mus priglausdavo: ponai Matuliai, Kuprevičiai, Leknickai. Atvykdavo į talką ir savo jaunuosius pratindavo prie darbo ponai Salalai, Dunčikai, Škudai, Zabielai, Vilimai, Barauskai, Vytai, Juškevičiai, A. Novickas, J. Trumpa, S. Yaspelkis, J. Jurėnas ir daugelis kitų, kurių pavardžių jau neprisimenu, — visi dirbo ir palaikė savo tautos, savo vienintelę lietuvišką spaudą, ir jų dėka šiandien matome mažą medelį išaugusį į didelį medį. Vos puse lūpų prasitarus, kad šis ar tas yra reikalinga sutvarkyti, jie visi uoliai ir stropiai darbą atlikdavo, nelaukdami jokio užmokesčio. Taip visi senieji lietuviai dirbo, kaip bitutės avilyje. Tai yra gražus pavyzdys, idant burtume savo jėgas kartu, nes kiekvienam džiugu matant, savo spaudos klestėjimą, matant savą tautą augant ir stiprėjant.

Šio „N. L.“ dešimtmečio proga noriu tarti Kanados Lietuvių Tarybai, rašytojams, bendradarbiams ir visiems lietuviams nuoširdų lietuvišką ačiū.

„Nepriklausomai Lietuvai“ linkiu dar sekminiau klestėti, kad išeitų ne savaitraštis, bet Kanados Lietuvių dienraštis, kuris išsilaikytų be šališkas ir jokios politikos nepaliestas, būtų naudinas Dievui ir Tėvynei.

Marija Arlauskaitė.

ŽINGSNIS „NEPRIK. LIETUVOS” KELY

(Atkelta iš 5 pusl.)

paleis į cirkuliaciją, tik ir kitų numerių vertimus — turime cenzoriui pristatyti.

Eina sūnus Algirdas pas cenzorių kas mėnuo, ir kai išleisdavome arti 50—60 puslapių, tai būdavo darbo, darbo! O ir visas žurnalėlis — beveik grynas rankdarbis. Bet vertimas mus labai apsunkindavo.

Arti metų — valdžios cenzūra ne tik nepapeikė, bet stebėjosi kantrybe, kurią reikėjo įdėti į tą pasak jo „Rankdarbį“. Išgyrė, kaipo kultūringą, menišką leidinėlį, nuėmė cenzūrą ir jau daugiau nereikėjo versti į anglų kalbą.

Atėjo ir iš Ottawos leidimas pilnateisis kaip ir visų laikraščių, bet užtraukus kurio numerio išleidimą — tuoj tleefonu užklausdavo pašto autoritetai, teiraudamiesi, kas atsitiko.

* * *

Pirmus kelis numerius — spausdinome pas Brolius. Pas kui užsimojome pirktis savo memografinę mašiną, nes Brolių įstigoje galėdavome dirbti tik vakarais ir naktimis, nes dienomis įstaiga būdavo užimta moksleivių.

Per nedateklius ir vargą — įsigiję memografinę mašiną, džiaugėmės. Pastatėm ją mano gyvenamam bute, ir čia kelis mėnesius vargome.

„Nepriklausomos Lietuvos“ lakštai suguldavo ant lovų, stalų ir grindų... Susirinkę talkininkai dirbdavo ir syarstydavo kaip pasiekus geresnes sąlygas, kad ir mes Kanados lietuviai, kaip ir kiti, galėtumėm įsigyti spaustuvę, linotipą, bet būdavo tik saldi svajonė.

Memografinę mašiną sukdavo visuomet p. Leonas Gudas. Dirbdavo suprakaitavęs ir daugiau mastąs, negu kalbąs. Talkininkai vis daugėjo, ir reikalams išplatėjus — pakvietėm administratorę p-lę M. Arlauskaitę.

„Nepriklausoma Lietuva“ augo talkininkų, bendradarbių ir skaitytojų skaičiumi, reikalai vertė jieškotis jau platesnės erdvės.

Į pagalbą atėjo p. Kuprevičių šeima: užleido erdvų savo namo rūsį Ville Lasalle, kur gabių vyrų talka padirbo iš lentų suolus ir stalus; perkėlė į ten memografinę mašiną ir „N. L.“ spausdinimą.

Užsimojom jau ir apie linotipui fondą. Surengėm vakarą sukviesdami platesnę visuomenę, pakvietėm kalbėtoją p. Jankauską, kurs puikiai nušvietė „Nepriklausomos Lietuvos“ vargus ir reikalus, ir tą vakarą žmonės beveik suaukojo „N. L.“ fondui 500 dolerių. Bet nelaimė: papietavus trims žmonėms vienam stale — buvo sugriautas mūs gražus užsimojimas, ir žmonės sukompromituoti atšaukė savo duoklės paramą.

Verkė mano širdis tarp keturių sienų. Kiekvienas „N. L.“ numeris — tai buvo mano ašaros ir kraujas. Kalbos buvo visokios ir šešėliai visokie: mano sunkus redagavimas pilnai nebuvo suprastas. Kai kas įžiūrėjo „bedievybę“, kai kas perdidelį „dieviškumą“. Sroviškumas ir čia pasikišo.

Sunkiai vertėmės ir p. Kuprevičių namo rūsyje: viršuj gyvenantys anglai nuomininkai skundė valdžiai „mašinų triukšmą“; koliojo savininkus p. Kuprevičius už „naktines sueigas į rūsį“, kur tikrenybėj ėjo tik idealus, švarus ir garbingas darbas, bet reikalai atsidūrė tarp savininko ir nuomininko teisme... Neiškentę, p. Kuprevičiai namą pardavė, o „Nepriklausomą Lietuvą“ — priglaudė jos karšti mylėtojai p. Leknickai.

P. Leknickų globoje „N. L.“ buvo saugi ir veržėsi dar į platesnę plotmę: pradėjo per Atlantą vis labjau atbanguoti Lietuvos šauksmai per mūsų Garbingus Tremtinius.

Mano sveikata geso: darbas, rūpestis, Lietuvos kančios ir ten esančio sūnaus nežinia mane degino! Nekartą šeima rasdavo prie rašomosios mašinėlės sukniubusią ir reikdavo jau nešte nunešt į lovą. Taip ir ne iškentė: prieš mano karštus maldavimus paėmė visą mano „Redakciją“: mašinėlę, raštus ir štencelius; nuvežė p. Leonui Gudui tuometiniam Tarybos sekretoriui ir atidavė, aš gi ne užilgo — atsidūriau ligoninėj.

Po manęs perėmė „Nepriklausomą Lietuvą“ redaguoti p. **Jonas Yla** ir **p-lė M. Arlauskaitė.** Šios naujos, gražiai veikdamos jėgos, įnešė savo naujumo ir gavo vėl naujo pritarimo.

Taip ir žengė „Nepriklausoma Lietuva“ per vargelius, tamsumus, paprastumus ir kantrumus; visiems pečiams ją panešėjusiems, nežinau kaip atsidėkoti.

Taipgi, pravartu su meile prisiminti ir padėkoti visai eilei Garbingų Bendradarbių — Rašytojų ir Poetų, kurie savo pažiūromis buvo gal ir labai skirtingi, bet lyg didžiulis vandenpuolis savo lašialiais sudarydamas bangas ir sukrisdamas į Tėvynės Meilės jūrą — išsiteko šalia viens kito.

Baigdama, trokštu iš visos širdies, kad ir toliau „Nepriklausoma Lietuva“ eitų Didžiosios Lietuvos Meilės vedama... Kad jos Švyturys apjungtų Meile visus išblaškytus Brolius ir Sesutes, ir parvestų mus visus — į Laisvą, Nepriklausomą, Mieliausią Tėvynę Lietuvą.

Marija Aukštaitė

PIRMOJI TELEVIZIJOS STOTIS KANADOJE.

Montrealyje pradėjo veikti Televizijos stotis.

Didžiausias šios savaitės įvykis Montrealyje yra seniai lauktos Radijo - Televizijos stoties atidarymas. Televizijos stotis įsikūrė specialiai tam tikslui nupirktuose dvylikos aukštų rūmuose, buvusiame Ford viešbutyje, pastatytame 1930 metais, bet turinčiame visus moderniausius to laiko patobulinimus. 700 jo kambrių buvo pertvarkyti į specialius kabinetus. Inžinierių ir architektų priežiūroje pastatytos 26 studijos ir padaryti techniški įrengimai, kaip automatinis vėdinimas, oro transformavimas ir kiti.

Televizijos stotis užėmė dalį patalpų pagrindinės Kanados radijo stoties (CBC). Šalia jos yra įsitaisęs tarptautinis skyrius, Prancūzų radijo būstinė, taip pat ir asmeninės ir administracinės tarnybos štabai, kurie į čia perkėlė savo skyrius iš Ottawos.

Ši didžiulė Radijo - Canada stotis atidaryta ir pradėjo veikti gegužės 18 d. 9 v. v. Tai yra viena iš moderniškiausiai įrengtų radijo - televizijos stočių visoj Šiaurės Amerikoj.

Tarptautinės tarnybos žinių biuras, aprūpintas septynių teletypų baterija, transliuos naujausius įvykius 14-ka skirtingų kalbų. Kita penkių teletypų baterija, palaikys tiesioginį ryšį su pagrindiniais pasaulio, kaip Pacific Canadian šaltiniais, Canadian National Telegraphs, Torontu, Ottawa, New Yorku, Washingtonu, Užsienio skyrium ir Jungtinėmis Tautomis Lake Successe. (j).

Iš visur ir apie viską

— **Sovietų žurnalas** „Naujas pasaulis“ paskelbė, kad Rusija suorganizavo 500.000 vyrų tarptautinę raudonąją armiją, kuri esanti pasiruošusi kautynėms Korejoje. Londono „Daily Expres“ žiniomis minima armija sudaryta iš 12-sios kiniečių armijos, 3 Š. korejiečių korpusų ir 70.000 japonų karo belaisvių. „Daily Express“ priduria, kad žurnale minimoji tarptautinė raudonoji armija suorganizuota iš rusų, lenkų, vengrų, čekų lietuvių, latvių ir estų kareivių.

— **Lenkų kandidatai** į šventuosius: Labjausiai žinomas iš jų yra tėvas Max. Kolbe OFM, kuris pasisiūlė naciams nužudomas, kad išgelbėtų kitą įkaitą. Toliau eina Jogailos žmona Jadvyga, kardinolas Hozius, karmelitas Rapolas Kalinowski Czartoriski, Rafael Chylinski, Simonas iš Lipnicos, Jonas iš Duklos, motina Celina Borzecka, Marija Siedliska ir Vanda Malczewska.

— **Dr. Inž. J. Jankauskas** nustatė, kad automobilis prie 26 mylių greičio per valandą vartoja mažiausiai benzino. Jis ir pataria automobilistams šiuo greičiu daugiausia naudotis.

— **Lietuvių mėgėjų orkestras „S. Jose“**, Sao Paulo, Brazilijoje, galutinai susiorganizavęs. Maestro p. Ambrozaitis, orkestro vedėjas, mokys naujai pradedančius groti.

— **Amerikos vyriausybė ruošiasi** laive įrengti stiprią radijo stotį, kuri, laivui plaukiojant vandenynais, skelbtų apie tikruosius Amerikos siekimus.

— **Maskvoj mirė** bolševikinis generolas ir teisėjas Ulrich, 1930 m. pravedęs kruvinus valymus, kurių metu buvo išžudyta daug partijos vadų bei aukštų sovietų karininkų.

— **Ispanijoje** vėl grįžtama prie maisto normavimo kortelėmis, kurios eilei gaminių ne seniai buvo panaikintos.

— **JAV slaptosios** policijos viršininksa E. J. Hoover pareiškė, jog Amerikoje komunistų skaičius iš 55.000 narių kritęs iki 43.000. Tačiau kiekvienas amerikietis komunistas gali būti išdaviku ir sabotuotoju.

— **Amerikiečiai** išradę būdus elektronais sunaikinti maiste esančius gedimo sukėlėjus, tuo būdu sudarant galimybę neribotam laikui sudaryti maisto atsargas.

— **Pijus XII** paskelbė palaimintaisiais 25 nukankintus tarp 1856 — 1862 metų Prancūzų valdomos Indokinijos kraštuose. Šioje kankinių grupėje yra: du vyskupai, du domininkonai kunigai, du domininkonų tretininkų kunigai ir 19 pasauliečių. Septyni iš pasauliečių buvo šeimų tėvai. Jie buvo nukankinti Tonkinge, šiaurinėje Prancūzų Indokinijos dalyje. Juos nukankino karalius Tu-Duc, kurį vėliau suvienytomis jėgomis nugalėjo Prancūzija ir Ispanija.

— **V. Vokietijos mokslininkai**, V-2 raketos specialistai, Rudolf Nobel, Albert Pullenburg ir Karl Poggensen, paskelbė, jog vokiečių technikai yra paruošę tokią raketą, kuri drauge su žmonėmis galės iškilti iki 32 klm. aukščio. Panašūs bandymai buvo pravesti 1937 metais, bet paslapty paliko.

— **Inž. L. Drangausko** pastangomis Venecuelos valstybiniame radiofone išgauta kas dvisavaitinės lietuviškųjų radijo valandėlių transliacijos.

— **R. Jurgėla**, jūrų naras, gavo kvietimą prisidėti prie vienos mokslinės ekspedicijos ir padėti tyrinėti gyvūniją ir augmeniją jūros dugne. Po to, viena stambi Amerikos pramonės b-vė jam siūlė būti vyr. instruktorium ir inspektuoti apie 20 naravimo stočių Pacifike. Tačiau R. Jurgėla nuo visų pasiūlymų tuo tarpu atsisakė, nes yra atsidėjęs vienam savo išradimui, kurio tikslas yra žymiai palengvinti naravimą panaudojant oro siurblį (kompresorių). Šiuo išradimu jau yra susidomėjusi JAV karo laivyno naravimo tarnyba ir civiliniai narai.

— **Quebeco mieste** gyvena prieš 23 m. atvykęs iš Vištyčio miestelio rabinas, kuris gražiai kalba lietuviškai: „Aš esu žydas, bet mano pavardė lietuviška. Aš vadinuos Kleimanas. Prie Vištyčio yra Kleimių sodžius. Mano protėviai matyt tame sodžiuje gyveno ir jo vardu pasivadino“.

— **Gruodžio 27 d.** N. Zelandijoj Domas Banaitis, 22 metų jaunuolis, nusišovė, nepakeldamas vienumos ir tėvynės ilgesio.

Viena pakopa

RAŠO B. REDAKTORIUS LEONAS GIRINIS.

Leonas Girinis,
penktasis „NL“ redaktorius

Aprašyti kito žmogaus nuveiktųjų darbų laiko tarpą, visais atžvilgiais suderintame veidmenyje, yra daug lengvesnis uždavinys, negu rašyti apie save, vos keletą grašių prisidėjus prie bendrosios pareigos.

Atrodo tai nesenai, o jau keturi metai. Keturi metai kai vartome „N. L.“ gražią, spaustuvėje spausdintą, iliustruotą, perpildytą žinių žinelėmis. Su įdomumu kas savaitę vartome jos puslapius ir dažnai net nepagalvodami, kaip ji gimsta, kaip surankiojamos raidės ir kiek prideda laiko ir rūpestingumo iki ji patenka ant mūsų stalo.

Dažnas malonusis skaitytojas nustebs radęs šiose eilutėse paminint tik keturių metų sukaktį. Be abejo visi žinome ir iš šio jubiliejinio numerio aprašymų bei prisiminimų matome, kad švenčiamas dešimtmetis. Ir jei galėtume laikraščio gyvavimo didžiulėje skalėje išvesti dešimties metų ilgio liniją, tai pasirodytų kad ji nėra tiesi. Jos vingių vingiai ir lūžių lūžiai rodytų išgyventų laikotarpių suremas ir sėkmingų dienų prošvaistes. Bet pats didžiausias lūžis buvo atliktas prieš keturis metus. Nuo čia „NL“ iš rotatorinio, retai pasirodančio žurnalo, išėjo spaustuvėje spausdintu, iliustruotu laikraščiu. Čia ir turėtų būti pradžia mano prisiminimų žiupsnelio.

Nežinau, buvau kaltas aš ar tuometinė KLCTaryba. Bedirbdamas Kanados giriose gavau pakvietimą perimti tolimesnį „NL“ redagavimą ir performavimą. Ilgokas svyravimas čia neturėjo vietos. Pažįstamieji spaudos koleos taipgi nenusileido. Visiems buvo aišku, kad lietuvškosios spaudos reikalas Kanadoje dvelkė rudeniu. Vienintelis, lietuvių kalba leidžiamas, bet rusiško komunizmo tarnyboje esantis savaitraštis „LB“, kaip įmanydamas, šmeižė naujuosius ateivius. Tuometinė „NL“, kaip retai pasirodantis žurnalas, ne galėjo tinkamai reaguoti. Tiesa, pašonėje turėjome USA lietuviškąją spaudą, dalinai ir rašinėdavome ten. Bet reagavimas tai ppat nebuvo pilnai efektyvus. Šiaip ar taip reikėjo kas nors daryti. Krūtinėje iš seno buvo likę ir knietėjo lietuvio partizano žodžiai: „Jūs, kurie išliksite gyvi, skelbkite laisvąjam pasauliui, kad mes žūname dėl to jūs mylime Lietuvą“. Taip ir buvo apsispręsta.

Montrealyje KLCTarybos posėdyje formaliai perėmiau iš seniau šiek tiek pažįstamas redaktoriaus pareigas. Su spaustuvių technikiniu darbu nebebuvau naujokas, taipgi knygų ir kitokių leidinių leidimu pažinties užteko, — trūko žurnalistinio patyrimo. Pradėjau atsakingąjį darbą tikėdamas netrukus iš Europos sušlaukti rimtų žurnalistinių jėgų, kurioms nors pirmieji ledai nebeteks laužyti.

Nors ir su menkomis tuometinėmis KLCT lėšomis susiradau spaustuvę ir taip su didele viltimi pradėjau pirmuosius žingsnius. Redagavime dirbau vienas. P-lė M. Arlauskaitė vedė administracijos darbus. Ir 1947-tųjų metų gruodžio 22-rąją dieną „NL“ jau sveikino mieluosius Kanados Tautiečius su Kalėdų šventėmis naujuose rūbuose. Eilės pdrąsinančių laiškų, gausios aukos, šimtai naujų prenumeratorių rodė gražią ir užtikrintą ateitį. Taip „NL“ nuolat pradėjo lankyti savo mieluosius rėmėjus jau tikro laikraščio pavidale. Kad pradinės techniškinės darbo sąlygos buvo menkos, tai jautė dažnas skaitytojas. Užtat buvo dedamos didelės pastangos įsigyti savo spaustuvę.

1948-tųjų metų pavasarį įvyksta pasikeitimų. Centro Tarybos pirmininku išrenkamas energingas ir veiklus tautietis J. Juškevičius. Man, be tiesiogio laikraščio darbo tenka ir vice pirmininko pareikos. Darbo daug, o laiko maža. Pirmininkas visa energija organizuoja lietuvišką spaudos bendrovę, kas dalinai ir sekasi.

Šio laiko tarpe Kanados žemynas gausėjo naujaisiais lietuviais. Montrealis ypatingai laukė spaudos talkininkų. Su gerb. Rudinsko pasirodymu Tarybos organizacijoje, daugelis jautėme, kad turėsime stiprią jėgą tiek organizacinėje, tiek spaudos srityje. Be svyravimų, KLCTarybos posėdyje jam perleidžiau ir „NL“ tolimesnį redagavimą. Mūsų staigiame pasikeitime kai kas iš jautriųjų tautiečių įžiūrėjo srovinių užkulisinių intrygų pasėką. Eilės laiškų su užklausimais apie tai liudijo. Ne atsakinėjau turėdamas viltį įsitikinti, kad tai nėra tiesa. Tik vėliau bėgamieji metai parodė tai, ko daugelis nesitikėjo. Ypač nesitikėjo senieji KLCT steigėjai ir veikėjai. Tik dėka didelės daugumos susipratusių tautiečių ir nenuilstamos energijos senųjų veikėjų, buvo išgelbėta vienybė.

* * *

Per dešimtį metų „Nepriklausoma Lietuva“ kaip „Ąžuols drūts prie Nemunėlio“ augo. Dešinės ir kairės vėjai nesugebėjo išversti jaunojo medžio. Dešimtys, gal ir šimtai veikėjų, bendradarbių atėjo, dirbo, keitėsi, praėjo „O ji tebestovi dar vis“. Nuliūsti kartu su senuoju veikėju, kada išklausai jo nuoširdžią eilės metų darbų apyskaitą. Gerbiamieji montrealiečiai: Navikevičiai - Aukštaitė, Arlauskai, Leknickai, L. Gudas,, Dunčikai, Salalos, Kuprevičiai, Matuliai, Juškevičiai ir daugelis kitų, kurių visų nesuminėsi, išnešė „NL“ tartum kūdikį ir paleido augti. Augti neišpurentoje žemėje.

Šis menkas mano prisiminimų žiupsnelis tebus skirtas gerbiamiems pirmtakūnams, kaip parodymas, kad Jūs per dešimtį metų nuveiktas darbas nėra be vaisių. Jūsų sukurtoji, taip vertinga ir daug nuveikusi KL Tarybos organizacija išliko ir liks naujosioms kartoms kaip vienybės ir toleran cijos pavyzdys ateičiai. Jūsų įsteigta ir išnešta „N. L.“ gyvuos ilgą amžių.

To aš ir linkiu iš širdies.

L. Girinis.

DIPLOMUOTAS LIETUVIS LAIKRODININKAS
L. ARMALIS
209 Dolhausic Str. Apart. 4. Brantford, Ont.
Priimu taisyti visų rūšių laikrodžius. Darbą atlieku greit, sąžiningai ir žymiai pigiau.
Laikrodžius siųskite paštu registruotu siuntinėliu, nes tas yra pigu, saugu ir patogu. Pataisęs grąžinsiu paštu, kartu su sąskaita už atliktą darbą.

Petronėlės Orintaitės "ŠULINYS SODYBOJ"

Praeitųjų metų gruodžio mėnesį pasirodžiusi autorės knyga yra aštuntoji jos išleidžiama knyga. Eilėraščių rinkinių P. Orintaitė yra išleidusi du: „Vingių Vingiai" (1930) ir „Dirvonų Dukterims" (1938). Taigi, recenzuojamoji yra, kaip įprasta mūsuose sakyti, subrendusi rašytoja ir poetė.

Orintaitės naujos eilių knygos tematinė apimtis įprastinė: čia dainuojama apie meilę, tėvynę, gamtą ir dienos aktualijas. Visi dainuojamieji objektai paliesti paviršutiniškai, labjau nuotaikiniai, panaudojant mūsų poezijos archyve nuo senų laikų sukrautus vaizdus, palyginimus ir žodyną. Nerandame Orintaitės poezijoje nei panašios ekspresijos ir jausmo tyrumo, kaip pas S. Nėrį, nei charakteringo moteriško grakštumo ir subtilumo, kaip pas G. Tulauskaitę ir K. Grigaitytę. Autorė nevengia tuščios frazeologijos ir pamokslinio pakalbėjimo (šiuo bruožu jos kūryba panaši į Vaičiūnienės eiles) ir dažnai nugrimsta į patetiką ir sentimentalumą. Perskaičius „Š. S." sunku sutikti su kaikuriais mūsų recenzentais, kurie rinkinį rado ir gryną kalbą, ir muzikalę formą, ir originaliai išreiškiamus pergyvenimus.

Didžiąją knygos dalį užima egocentrinės tematikos eilėraščiai. Ji liūdi prabėgusios jaunystės:

Aš kas vakaras budėdama
svajoju
Ir — paklystu tolyje,
padangių pakraščiuos...
Vieniša pasaulyje, tartum
tuščiuos namuos,
O širdis — vien smuikė
muzika gailioji...
Eit ir eit ir — niekad atgalios
negrįžti
Ir surinkt visus Sekminių
vainikus!
Žiburėlis tolumoje švyti pro
rūkus,
Ir dainuoja kažin kur nužydinti
jaunystė...
(S. S. 9 psl.).

gailisi dingusios meilės:

Tai man sakyk,
Kodėl palūžo mūsų meilė?
Ir laimės lūkestis —
Tiktai širdin septintas peilis...
(Š. S., 66)

ir bando filosofuoti apie moters slaptingumą:

Ir kas tave supras, mįslinga
moterie —
Dainuodama verki, pro ašaras
juokiesi!
— Mylet, kentėt ir mirt —
akimirksniai keli,
O žūsti tu viena, nors — laimė
būna dviese...
(Š. S., 81 psl.)

Tačiau, kaip jau iš cituojamųjų posmų matome, autorės asmeniniai išgyvenimai sunkokai įsklęsti poetinėn formon, perdaug tiesiogiai išsakomi ir nepasižymi originalumu. Kas gi neprisimins Salomėjos, skaitydamas kad ir sekančias eilutes?:

Žaibuok, žėrėki žvilgsniais,
Smalingo kraujo katalane!
— Aš myliu vyno dainas —
Pagundą svaigią magdelenų...
(Š. S., 64)

Tiktai, žinoma, Neries poezijoj nerastume tokio palygi nimo kaip „smalingo kraujo" arba taip netiksliai kirčiuojamų žodžių kaip čia „Mylin" ir „dainas", arba ir taip netiksliai rašomo vardo (turi būti: magdalenų). Ir bendrai autorei geriau pasiseka paprasti gamtos vaizdai, negu erotinė tematika, pav.:

Kilstelia vėjelis, lengvas ir
lakus,
Ir slapti šnabždėjimai
elksnynuose atgyja.
Brazda javas —
Švelnios vilnys sklendžia per
laukus,
Glamonėja vėdrynėlį vėjas
lengvas ir lakus...
(Š. S., 10)

(Pažymėtina, kad autorė ir šiame posme netiksliai rašo žodį „alksnynas"). Autorė panašiai sklandžiai yra sukūrusi dar keletą gamtos motyvu eilių. Tuo tarpu erotinės tematikos eilėraščiuose randame banalumo ir dirbtinumo. Kelios citatos:

„O tu šalia manęs tylus,
Lyg jovaro lapelis baltas —"
(65);
„Siauram kalnų takely
Man veltui globstai ranką —
(64);
„Mano širdis — vien jūroj
lašas mažas:
Švyst ir — vėl grimsta gelmėn
amžinai...
O tavo veidas — vakaro
miražas —
Skambina stygą, verkiančią
sapnais...
(68)

Patriotinė tematika, parklupdžiusi nevieną pačių gabiausių mūsų poezijos meisterių, ir Orintaitės knygoje nėra sėkmingai įforminta. Patriotikos rinkinyje apstu — beveik pusė knygos. Iš geriau pasisekusių paminėtini: Lietuva, Obelėlė, Šulinys Sodyboje. Posmas iš „Lietuvos":

Daug dienų valandų nusruvens
Amžinybės gili sietuva...
Nors nelieka akmens ant
akmens,
Mūsų žemė dar amžius gyvens,
Kaip gėlė vėl žaliuos Lietuva!
(Š. S., 29)

Tačiau ir geresniuosiuose Orintaitės patriotiniuose eilėraščiuose sutinkame visas ankčiau minėtąsias ydas: banalumą; frazeologiją, jausmo stoką. Argi nėra paprasčiausia proza tokie posmai, kaip žemiau išrašytieji?:

Ar jūs galit užmiršti, sakykit,
Tuos Nevėžio skardžiuosius
šlaitus,
Kur banguoja javai tokie
lygūs,
Kur dainuota per kiaurus
metus?
(Š. S., 40)

Arba:

Ak, mes alpstam ilgesiu
tėvynės,
O banguojame kaskart dar vis
tolyn...
Bremenas — sudiev Europa!
— žvilgsnis paskutinis...
Kas pamils mus, tremtinius,
svečioj šaly?
(Š. S., 36)

Keista, kad net daugelis rašytojų, atrodo, neįsisąmonina, jog tematikos taurumas (Tėvynė, Dievas) nepadaro eilėraščio literatūriškai vertingu, jeigu temai nesugebama suteikti stiprios ir tinkamos išraiškos.

Orintaitės knygoje daug kalbos nelygumų: ji vartoja nepriimtinus terminus žodžių iš kraipymus ir labai dažnai neteisingai kirčiuoja.

Miko Šileikio knygos viršelis ir skyrių piešiniai yra atlikti neskoningai ir yra grafiškai labai silpni.

(Petronėlė Orintaitė, Šulinys Sodyboj, Lyrika; Chicago 1950; Kaina $ 1,50).

J. Buknaitis.

Kas yra didis

DR. VINCAS KUDIRKA.

Ne tas yra didis, prieš ką milionai
Prispausti retežiais žemyn galvas lenkia,
O dvasioje keikia; didžiais ne tironai,
Kuriuos reikia garbint, nors jie visiems kenkia.

Tik tas yra didis, kurs gyvastį savo
Paskyrė teikimui tik artimams laimės,
Kurs didžius darbus žmonijai aukavo,
Prieš ką svietas klaupia su dėkui, iš baimės.

Ne tas yr galingas, kuriojo galybė
Tik ašarų, kraujo upeliuos brandytų,
Kurio galią skelbtų griuvėsių daugybė,
Sudegintų turtų, žmonių nužudytų.

Galingas tas, kurs be kraujo gal skleisti
Tarp svieto brolystę iš krašto į kraštą,
Kurs vargdieniams duoda jų strėnas attiesti,
Palengvindams sunkią gyvenimo naštą.

Ne tasai drąsus yr, kurs, stvėręs už kardo,
Dantims grieždams, rodos, žvėris koks įniršęs,
Ant artimo šoka, jo gyvastį ardo,
Kad pats yr žmogum visai užsimiršęs.

Kuris už minties mūs kovoja liuosybę,
Kurs nuomones savo išdrįsta apginti,
Drąsiu tiktai tąjį mes turim vadinti,
Kurs į akis svietui pasako teisybę.

ŽIEŽIRBOS

„Tėviškės Žiburių" dėmesiui.

Kai „TŽ" kartoja, jog nereikia organizuotis, o reikia dirbti, mes patiekiame „Draugo" 114 nr. išrašytus ir „TŽms" autoritetingus teigimus:

„Bendruomenės reikalus svarstant ne tik katalikams, bet kiekvienam lietuviui yra įsidėmėtini popiežiaus Leono XIII pamokymai: **„Negalima įsivaizduoti jokios bendruomenės be vadovybės,** kuri bendru siekimų nesujungtų į vieną vienetą ir jų teisingai ir tvarkingai nepanaudotų bendram labui".

ir kopūstai...

„Medžiaginė gerovė ir užtikrintas rytojus, aišku, neginčytinai geras dalykas. Tačiau, broli lietuvi, nėra gerai, jei tu savo namą ar savo daržo kopūstus širdyje daugiau vertini už savo Tėvynės reikalus. Negerai, jei dėl tingaus poilsio apleidi lietuvių susiėjimus. Negerai, jei pasinešęs į nesveiką godumą, vieno šilingo į mėnesį tautiniams reikalams atidėti gaili".

(„Tėviškės Pastogės" 111 nr., Australija).

PAUL FORT(*)

VASAROS NAKTIES SAPNAS.

Laisva kalnų rožė pašoko iš džiaugsmo šią naktį, ir visos kaimo rožės, visuose soduose pasakė:

„Šokim, lengva koja, sesės, per vartus. Ar sodininko lais tytuvas prilygti gali ūkanoms, kurios štai šviečia mums?"

Vasaros naktį, visais takais palaukių, mačiau gėlynų rožes į laisvės rožę plaukiant.

DIDYSIS SVAIGULYS.

Per mėlynąsias vasaros naktis, žiogams čirškiant sutartinę, ant Prancūzijos Dievas lieja taurę žvaigždžių deimantinių. Mano lūpose — skonis vasaros padangių vėjo! Aš trokštu gerti tik ką sidabruotoje erdvėje.

Pavakario oras man — taurės šaltos briauna, kurioj akis primerkęs, godžia burna, žvaigždėtą vėsumą, kur sklinda iš po debesų, tartum grenados sultis aš siurbiu.

Išsitiesęs ant vejos, kurios žolė įkaitus besilepindama dienos kaitroje, ach su kokia meile taurę tuštinčiau tą mėlyną ir begalinę, kurioje slankioja žvaigždynai!

Ar Bachas aš ar Panas? Pasigeriu ardvę ir savo troškulį nuraminu naktim vėsia. Gomuriu atvertu dangui, kuriame nuo šalčio žvaigždės virpa, o, kad į mane dangus tekėtų, kad aš jame ištirpčiau!

Žvaigždėtu dangum ir erdvėm apsvaigę Byron, Lamartine, Hugo, Shelley užgęso. Erdvė beribė tebėra, kelionę savo tęsia. Ir manę vos-vos girtą neša, nors mano troškulys dar neužgęso.

Vertė G. I. Židonytė.

(*) Paul Fort (g. 1872 m.) yra entuziastingas gamtos ir meilės dainius. Jaunystėj jis buvo vadinamas Prancūzijos poetų princu. Semdamasis įkvėpimo iš prancūzų liaudies kūrybos, jis savo jausmus reiškė savita grakščia poetinės prozos forma.

— Belgijos lietuviams tautinę Lietuvos vėliavą padovanojo Kaune buvęs Norvegijos konsulas.

LIETUVIŲ KNYGYNAS „NEMNUAS"

kviečia visus užsisakyti vienintelį iliustr. satyros mėnesinį žurnalą **„PELĖDA".**

Metinė prenumerata $ 4.00, pusmetinė — $ 2.50.

Kas atsiųs 40 c. gaus **„PELĖDĄ"** į namus.

Nepamirškite išėjusio mūsų leidinio: Dr. **Garmaus — „NEMUNO PAKRANTĖMIS"** apysakos už $ 1,25.

Gavome iš Anglijos J. Steibeck. **„Tarp pelių ir vyrų"** — $ 1,50, ir iš Vokietijos — **Maceinos „JOBO DRAMA"** — kaina $ 2,00.

Įsijunkite į knygų platinimo vajų ir reikalaukite katalogų. Pinigus ir užsakymus adresuokite —

Lietuvių Knygynas „NEMUNAS" 3143 So Halsted St Chicago 8, Ill. Tel. VIctory 2 — 3314.

DR. GENOVAITĖ IRENA ŽIDONYTĖ - VĖBRIENĖ.

Tai viena veikliųjų lietuvių intelektualų tremtyje ir emigracijoje, nuoširdi „Nepriklausomos Lietuvos" bendradarbė. Neseniai išėjo iš spaudos jos disertacija apie vis plačiau garsėjantį mūsų rašytoją ir poetą Oskarą Milašių.

Apie dr. G. I. Židonytės disertaciją bus netrukus plačiau parašyta. Dabar „NL" eina jos padarytoji prancūzų ir anglų kalba 1950 metais išėjusių žymiųjų veikalų apžvalga, o šiame sukaktuviniame, „NL" numeryje ir jos padaryti Paul Fort'o kūrybos vertmai.

Šia proga GG „NL" Skaitytojams šiek tiek apie mūsų uoliąją Bendradarbę žnių:

Genovaitė - Irena Židonytė gimė 1922 m. Veisėjuose, Seinų apskr. mokytojų šeimoj. Gimnaziją baigė Alytuje 1938 mt. Tais pat metais pradėjo studijuoti romantiką Vyt. D. Universitete Kaune. Universitetą baigė Vilniuje 1942 metais (Humanitarinių mokslų fakulteto romanistikos skyrių). Tuo pat metu ir vėliau, iki 1944 metų lankė ir Kauno konservatorijos pedagoginį skyrių. 1944 metais karo pasėkoje atisidūrė Vokietijoje, o 1945 metais, karui baigusis — Prancūzijoje, Paryžiuje. Tais pat metais Sorbonoje pradėjo ruošti prancūzų literatūros doktoratą, kurį apgynė 1949 metais.

Aktyviau spaudoje pradėjo reikštis 1948 metais.

Atvykusi Amerikon, dr. G. I. Židonytė plačiau pradėjo bendradarbiauti spaudoje. Ji yra kviečiama dalyvauti ypač žurnalistnės spaudos, nes jos erudicija, jos tolerantiškos pažiūros ir objektyvumas yra tie duomenys, kurie visiems, tikrai mylintiems objektyvią tiesą, gražaiusiai imponuoja. Ir „NL" redakcija mielai bendra darbei yra labai dėkinga už daugelį vertingų straipsnių, kuriuos „NL" skaitytojai skaito didelių susidomėjimu.

KAZYS VESELKA

Kaltės išpirkimas

Lentų sandėlio pastatas, kuriame dabar tenka gyventi ir dirbti, labai primena vienus namus, priglaudusius mane po ilgo ir įkyrėjusio bėgimo į vakarus. Naktimis, kai grįžtu po nuolatinio ir nuobodaus bastymosi po miestą, sandėlio siluetas, įsirėžęs dangaus pilkumoje, atrodo toks pažįstamas, jog kartais net vaidenasi, kad tuojau pasirodys lentomis užkalti langiūkščiai, suaižėjęs cemantinis prieangis ir įdubusiomis lubomis koridoriai, kuriuose klaidžioja mano draugų dainavimas.

Deja, prisiartinus, — tą svajonę, lyg trapų stiklą, visuomet sutraiško prie durų sėdintis sargas, kuris, snaudulio pjaunamas, bando kažką kalbėti ir aiškinti svetima kalba. Paskui einu ilgais ir dulkėtais koridoriais, lydimas tik savo žingsnių bildesio ir kartais galvoju, kad niekada negalėsiu iš čia ištrūkti ir vienuma prislėgs mane visu šito šešių aukštų sandėlio svoriu.

Kambaryje, kuriame be dviejų lagaminų ir keletos, jau daugelį kartų skaitytų knygų, nieko daugiau nėra, ilgas valandas sėdžiu, galvodamas apie dienas, kai panašioje landynėje su manimi gyveno dar penki jauni ir puikūs žmonės. Mūsų draugystės šaknys nesiekė vaikystės ar mokyklos suolo laikų. Susitikome atsitiktinai, pakelėje, bėgdami į nežinią, jungiami tik gimtų namų pasiilgimo, kuris sekė mus nuolatos, neatsitraukdamas, lyg traukinį garvežio dūmai. Vėliau, kai su amerikiečių tankais, nuo Harco kalnų nusileido taika, mes sustojome. Keista, bet mes alkome, nors rankos buvo pilnos duonos; mes sirgome ilgesiu ir žudėme laiką, narpliodami įvairiausias problemas.

Dabar dienų dienas tūnodamas šitam sandėlyje, niekur neskubu ir turiu pakankamai laiko visą tai pergalvoti. Įvykis po įvykio, pasakojimas po pasakojimo slenka mano vaizduotėje ir nepastebimai iškyla kažkada matyti žmonės ir liūdni man gimtojo krašto vaizdai. Aš laikausi jų įsikibęs, kaip skęstantis, nes atrodo, jei vieną dieną ištrinčiau juos iš atminties, galėčiau numirti iš nuobodumo.

Ir šiandien, užpildydamas neišpasakytą šventadienio tuštumą, aš galvoju apie vieną vakarą, kada mes visi penki ilgai kalbėjome ir ginčijomės apie kaltę ir jos išpirkimą. Mūsų kalba buvo karšta, o sprendimai griežti ir staigūs, kaip jau įprasta jauniems žmonėms. Kurį laiką tulėjęs ir klausęsis pernelyg lengvai gimstančių tos painios problemos sprendimų, didžiausias ūgiu, o gal ir protu, Andrius staiga įsiutęs pakilo ir nervingai vaikščiodamas ėmė pasakoti vieno žmogaus istoriją, kurią baigęs, kietai paklausė:

— Išpirko savo kaltę jis, ar ne, geltonsnapiai? Atsakykite!

Ir patikėkite — mes negalėjome jam atsakyti.

Senis Rupeika buvo netik savo šeimos, bet ir visos apylinkės siaubas. Dėl nepaprastai žiauraus ir nesugyvenamo būdo jo vengė kaimynai, giminės, ir jis leido dienas vienišas savo vienkiemyje su dviem liguistais vaikais ir tokia pat liguista ir užguita žmona. Iš turgaus jis grįždavo visuomet pasigėręs, negailestingiausiai plakdamas arklį, šaukdamas visa gerkle ir kapodamas botagu kažkodėl jo nemėgstančius ir puolančius šunis. Bailesni vaikai, išgirdę jo balsą, dažnai taip išsigąsdavo, kad negalėdavo pajudėti iš vietos ir būdavo perbloškiami į visas puses laidomų įtužusio Rupeikos kirčių. Tokią dieną iki vidurnakčio jo vienkiemyje griausdavo keiksmai ir nesibaigiančios plakamų vaikų ir žmonos aimanos. Kaimo moterys juo gąsdindavo vaikus, kuriems, pagrąsinus Rupeika, šiaušdavosi plaukai. Jame buvo įsikerojęs kažkas nesuprantamai pikto. Kad ir blaivas ieškodavo priekabių, o paskui dėl menkiausios kibirkšties užsidegdavo ir nežiūrėdamas, kas bebūtų — savas ar svetimas, — griebdavo kuolą ar akmenį.

Sunkias dienas nešė Rupeikienė, kol pagaliau kartą parkrito po sužvėrėjusio vyro smūgiais ir, keletą savaičių pasirgusi, užgęso. Ji merdėjo vieniša, niekeno neslaugoma, įsmeigusi žvilgsnį į bundančius medžius, su svotiška šypsena, lyg stebėdama, kaip šakose pinasi nedrąsus pavasario žalumas. Ta šypsena pasiliko ir mirusiam veide. Gal dėl to, kad matė, kaip šniokščiantis pavasaris gimsta jos vietoje, o gal, kaip kaimo moterėlės šnabždėjusi, kad gyvenimas buvo sunkesnis už pačią mirtį.

Po tylių ir nykių laidotuvių Rupeika su duobkasiais ir miestelio valkatomis sugužėjo į smuklę ir aplinkiniai namai skardėjo nuo triukšmingų girtuoklių balsų. Sugrįžęs namo, suerzintas staigių, nenumatytų išlaidų ar kažko panašaus, jis plakė ir taip užsiverkusius vaikus, o jiems pasislėpus, keistai svirinėdamas ir mirkčiodamas, raudonom akim siautėjo kieme, lyg įerzintas kaimenės bulius.

O vakarop, kai užmigo kietu išsekusio žmogaus miegu, vaikai išlindo iš savo slėptuvių ir pirštų galais vaikščiodami ruošėsi pabėgimui. Jie išėjo apie saulėleidį, skurdūs, susikabinę rankomis ir ryšulėliais ant pečių.

Vėjuotas pavasaris šėlo pasodės topoliuose, už kurių plakėsi kruvini saulėlydžio ežerai, lyg pabrėždami jų gimtojo namo baisumą.

Senoji Budreikienė, pro kurios langus tiesėsi kelias, pastebėjusi keistus keleivius, juos sustabdė ir apibėrė klausimais:

— Kur? Kodėl? Kaip?

Vyresnysis, bailaus žvilgsnio, ir permažas savo šešiolikai metų, staiga, pajutęs atsakingumą, tarsi gindamas, glaudė prie savęs jau verkiantį dvylikos metų brolį ir pats, rydamas ašaras, atsakinėjo:

— Pas dėdę. Į Pašilius... nes jis ir mus užmuš...

Moterėlė žiūrėjo į jų menkus drabužėlius, į sunykusių veidų geltonumą ir staiga prisiminė grabnyčią, dar vakar degusią, prie jų motinos karsto. Jai taip suskaudo širdį, kad šluostydama akis, įsivedė į trobą ir maželiui rūpestingai užrišo šaliką, o vyresniojo ryšulėlin, išrinkusi įdėjo patį didžiausią sūrį, kietą dar nuo vasaros.

Paskui dūsaudama ilgai sekė, kaip jų siluetai tolo pavirsdami dviem pilkom dėmelėm, vėliau mažais, vos įžiūrimais taškeliais, kurie tirpo ir nyko pūtojančiam ir šniokščiančiam pavasaryje. Tik raudonas mažėlio šalikas dar ilgai plakėsi vėjuje.

Rytmetį Rupeiką prikėlė velionės brolis, atvažiavęs pa-

Visiems studijuojantiems

Didesnioji dalis visų JAV studijuojančių lietuvių jau yra užsiregistravę Lietuvių Studentų Sąjungos JAV organizacinėje Komisijoje. Nebėra reikalo ilgiau atidėlioti Sąjungos steigimą. Org. Komisija, todėl laiko savo pareiga praves ti Sąjungos Centro Valdybos rinkimus ir sušaukti visuotinį suvažiavimą, kuris išdirbtų sąjungos veikimo statutą ir priimtų darbo gaires. Kad nė vienas mūsų neprarastų savo teisės balsuoti, valdybos rinkimus numatėme pravesti korespondenciniu būdu. Negalėdami kiekvieno asmeniškai painformuoti, prašome tuos, kurie šį atsišaukimą skaitys, priminti ir kitiems kolegoms šį studentų organizavimosi momentą.

1. Liet. Stud. Sąjungos JAV Organizacinę Komisiją sudaro:

Alg. Kepalas: 110 Hall. St., Brooklyn, N. Y., USA.
Ben. Mačiuika: 933 W. 34th Pl., Chicago 8, Ill., USA.
R. Klybienė: 212 W. Gorham St., Madison, Wis., USA;
Vyt. Kavolis: 740 Langdon St., Madison, Wis., USA.
Vyt. Žvirždys: 740 Langdon St., Madison, Wis., USA.

2. Nemažiau kaip 5 studentai gali pasiūlyti kandidatų sąrašą. Kandidatų sąraše gali būti ne daugiau kaip 5, į revizijos komisiją—3. Tas pats studentas gali pasirašyti tik vieną kandidatų sąrašą. Tas pats kandidatas gali kandidatuoti tik viename sąraše. Sąraše žymima kandidato pavardė, vardas, gimimo data, ką ir kur studijuoja. Drauge pridedamas kandidato raštinis sutikimas kandidatuoti. Šių reikalavimų neatitinką sąrašai nebus priimami. Esant vienam sąrašui, juo išstatyti kandidatai laikomi automatiškai išrinktais.

3. Valdybai ir revizijos komisijai išstatomų kandidatų sąrašai turi būti iki š. m. gegužės mėn. 27 d. (pašto antspaudo data) pasiųsti šiuo adresu: p. R. Klybienė, 212 W. Gorham St., Madison, Wis., USA.

4. Valdyba sudaroma iš 7 narių. 5 renkami proporcinės reprezentacijos principu, du—pagal asmeniškai gautą didžiausią balsų skaičių. Rinkimus korespondenciniu būdu praves Org. Komisijos sudarytą rinkiminė komisija.

5. Kandidatuoti, kandidatus statyti ir rinkti turi teisę visi tiesiogiai ar netiesiogiai Org. Komisijoje iki gegužės mėn. 27 d. (pašto antspaudodata) užsiregistravę studentai. Visi iki šiol užsiregistravę prašomi tai kaip galima skubiau padaryti.

6. Visais organizaciniais reikalais prašome kreiptis į Vyt. Kavolį arba Vyt. Žvirždį, aukščiau paminėtu adresu. Apgailestaujame, ne visais atvejais galėdami atsakyti į privatinio pobūdžio paklausimus.

1951 gegužės 10 d.

Organizacinė Komisija.

Kas yra ir kur eina Montrealio Akademinis Sambūris?

Vos tik pusantrų metų prabėjo nuo to laiko, kai Montrealyje įsikūrė Akademinis sambūris. Tuo metu buvo galvojama apie studentų organizaciją, kuri patenkintų platesnę akademinę jaunuomenę, dalimi priklausančią ardar vis nuo šaliai stovinčią nuo jau veikiančių Montrealyje organizacijų. Pusantrų metų laikotarpis parodė, kad Sambūris tikrai ir daug gali duoti ne tik savo nariams, bet ir platesnei visuomenei. Savo tarpe diskutuodamas aplinkos bei grynai mokslines temas jaunimas ruošiasi visuomeninei veiklai kartu gilindamas žinias, kurių neteko gauti Alma Mater. Eks kursijos, literatūros vakaras, tai vis pradžia viešų pasirodymų su visuomenine veikla, nors ir nedrąsių jaunai organizacijai.

Trumpai noriu paminėti porą temų — H Nagio — literatūrinė sausra 1950 m. bei Alb. Rusino — 1863 m. sukilimas Lietuvoje, kurs paskutiniu metu buvo nagrinėjamas susirinkimuose.

H. Nagys cituodamas peržvelgė dvylika pasirodžiusiu knygų — literatūrinį penkiasdešimtųjų metų darlių, kurio 50 procentų mažai atnešė naudos, o gal daugiau bereikalingos reklamos ir triukšmo. Nors išeivija, o ypač Ame-kos nema žą dalį turi mūsų rašytojų bei poetų, tačiau darbo vaisių maža. Senosnioji karta lyg prislėgta tyli, o jaunieji tik nedrąsiai bando.

Po paskaitos diskusijų metu buvo smulkiau nagrinėjami atskirų rašytojų veikalai.

Paskutiniame susirinkime Alb. Rusinas su 1863 m. sukilimu praskleidė užmaršties užuolaidą, kuri pamažu, kartu su kasdienybe nori pridengti mūsų atmintį. Gana įdomių istorinių nuotrupų buvo patiekta apie didįjį mūsų visuomeninininką vysk. M. Valančių ryšium su paskutiniaisiais jo darbais.

Taip kiekviename iš sambūrio susirinkimų yra nagrinėjamos dvi kokios nors temos, o po to diskusijose, ne tik tema, jos vystymas, bet ir paties paskaitininko mokėjimas perduoti, kritiškai yra peržvelgiamas. Daug ir naudingų temų stovi prieš akis jos teks išnagrinėti, nors tam laiko būtų ir labai maža. Po susirinkimų būna trumpi pobūviai — humoras ir gera nuotaika pabaigia sekmadienio popiečius.

Kita darbo dalis — mūsų tautinių šokių, liaudies dainų parodymas svetimtaučiams ir kiekviena proga priminimas mūsų Tautos tragedijos. Čia sambūriečiai su įsitempimu turi dirbti, kad paspėtų ruoštis pasirodymams ir pasirodytų. Keletas Montrealio arganizacijų jau anksčiau bandė išlaikyti šokių grupes, tačiau pasirodė, kad buvo neįmanoma. Nuolatinės išleidos samdytis patalpas repeticijoms bei išvykimąs pasirodyti pasiryžėlius atbaidė. Po vis to sambūris ėmė si šio sunkaus darbo. Šokiai, kuriems po pertraukos vėl vadovauja dramos aktorius J. Akstinas savo repertuarą kaskart didina. Tie patys šokėjai išmoko liaudies dainų, vadovaujant Z. Lapinui ir jau gaunasi vaizdas pilnos savaimingos grupės. Kaskart vis daugiau ir daugiau yra prašymų pasirodyti Montrealyje bei už jo ribų.

Gegužės mėn. 8 d. šokių grupė koncertavo Cercle Universitaire, Montrealio universiteto, Siences socials fakulteto. Service Sociale regcijos mokslo metų pabaigtuvėse. Po pasirodymo sekcijos direktorius M. A. Guillemette nuoširdžiai palinkėjo lietuviams sekmės jų siekimuose. Studentija ir profesūra, kurie iš karto su tam tikru skepticizmu žiūrėjo į besiruošiančius pradėti programą, jos eigoje ir pasistengus savo plojimais visas abejones išsklaidė. Po programos tenpat vykęs pobūvis sambūriečiams davė progos arčiau pažinti kanadiečius studentus ir profesūrą.

Sambūriečiai pasidarė ne reti svečiai ir garsioje Salle du Plateau bei kitose Montrealio salėse. Dažnai pasitaiko, kad tramvajuje užkalbina kitatautis ir su simpatija sako žinąs, kad tu esi lietuvis ir matęs šokant tautinius šokius (gal pamažu pradės „lenko" vardas retėti lietuviams!)

Sekmadienį, gegužės mėn. 20 d. šokių grupė buvo pakviesta į Sherbrooke — šimtas su viršum mylių nuo Montrealio. Vieno pasirodymo metu Salle du Plateau Sherbrooke vyskupas matė sambūriečius pasirodant ir sumanė dabar atkviesti studijų savaitės užbaigimui. Savaitė baigiam a— „Mes esame broliai vens ktam".

Grįžtant prie paties sambūrio dar norisi priminti, kad pačių narių bei geradarių pastangomis jau seniai yra surinkta nemaža knygų bei gaunama įviarių laikraščių skaityklai, kurios, deja, dėl lėšų stokos neįmanoma atidaryti! Čia yra reikalinga Montrealio visuomenės parama. Daug darbų, kurie šiuo metu dėl jegų ir patyrimo stokos sunku buvo padengti, savaime bus lengviau nugalėti, jei ta akademines jau nuomonės dalis, kuri nuošaliai dar tebestovi, pradėtą darbą padės varyti toliau.

P. L.

NAUJI RAŠTAI

Vl. Vijeikis. LITUANICA. Čikagos lietuvių mokytojų pradėto leisti vaikų laikraštėlio **„VAIZDAI"** 1 nr. . . . . .

Vaizdai — neperiodinis leidinys, dailininkų piešiamas. Birželio mėn. išeina dail. Vl. Vijeikio pasaka „Broliukas ir sesutė", toliau — dail. V. Petravičiaus „Gedimino sapnas" ir tt. — Lietuvos istorijos, tautosakos ir literatūros temomis. Pirmoje nr. kaina 40 ct. Administracija: 1608 So. 48th Ct., Cicero 50, Ill.

Sumanymas leisti vaizdinį laikraštį vaikams yra sveikintinas. Tai yra puiki pedagoginė priemonė, sužadinti vaikuose susidomėjimą knyga, raštu, skaitymu.

Ir „Lituanica" būtų visai gražus leidinys. Deja, jame yra stambi klaida. Vaikams reikia skiepyti tiesą ir jos pamylimą. Ypač ji reikalinga mėniškame leidinyje. Tuo tarpu visiems žinomas Dariaus ir Girėno tragedijos faktas leidnyje parodytas visai melagingai. Kaip gi bus su leidiniu, kai tėvai turės vaikams aiškinti, kad tame leidinyje parašyta netiesa?

Bet eliminavus tokias klaidas ar sąmoningą tiesos iškraipymą, šios rūšies leidinį tenka tiktai sveikinti.

GIRIOS AIDAS. Leidžia Lietuvos mišikininkų sąjunga išeivijoje, Chictgo, Ill. U. S. A. 1951 m. sausio — birželio mėn. Adresas: P. Šilas, 913 West 18th St., Chicago Ill., USA.

SKAUTŲ AIDAS 1951 m. gegužės mėnesio Nr. 5. Gražiai išleistas nr. Gausios iliustracijos.

AIDŲ 4 NUMERIS.

Dėl spaustuvės perorganizavimo „Aidų" 4 numeris negalėjo išeiti nustatytu laiku. Skaitytojams jis buvo išsiuntinėtas gegužės mėnesio pradžioje.

Šiame Aidų numeryje rašo: Br. Zumeris—Žmogaus sumasinimas, J. Venckus, S. J., — Psichoanalizė (Freud), Zenonas Ivinskis — Merkelis Giedraitis arba Lietuva dviejų amžių sąvartoje. Grožinę literatūrą atstovauja J. Aistis, Jonas Mekas, Leonardas Žitkus ir Aloyzas Baronas. Plati apžvalginė dalis. Visas numeris iliustruotas dail. Jono Rimšos kūriniais.

KULTŪRINĖ KRONIKA

DAIL. A. TAMOŠAITIENĖ GAVO PREMIJĄ UŽ KILIMĄ

A. Mažeikaitė - Veselkienė už tautinį drabužį.

Kanados rankų drbams remti draugija kiekvieną pavasarį rengia savo narių darbų parodą. Jau trečią kartą lietuvaitės su savo lietuviškais tautiniais darbais dalyvauja jų parodoje.

Šiemet paroda įvyko balandžio mėnesį. Dail. Anastazija Tamošaitienė už kilimą: „Pirmosios Kalėdos Kanadoje" gavo specialią premiją. „The Montreal Daily Star" atspausdino kilimą ir platų aprašymą kilimo kompozicijos ir spalvų. Pažymi, kad kilime atvaizduota Verduno bažnyčia ir lietuviškas namelis.

A. Mažeikaitė - Veselkienė už išstatytą toje parodoje tautiniui drabužiui medžiagą gavo taip pat specialią premiją.

INŽ. V. STANKEVIČIUS

Šiomis dienomis iš Anglijos atvyko inž. Vladas Stankevičius, apsigyveno Montrealyje ir jau gavo darbą, savo specialybėje. Inž. V. Stankevičiui linkime gražiai įsikurti Montrealyje.

PAKVIETĖ TORONTO PARODON.

Toronto parodos moterų pavilijono prezidentė p. Kate Aitken jau pakvietė dailininkę A. Tamošaitienę ir A. Veselkienę dalyvauti šių metų Toronte rengiamoje vasaros parodoje.

PROF. DOBUŽINSKIS BOSTONE

Prof. dail. Dobužinskis, garsus pasaulinis dailininkas, Kauno Meno mokyklos profesorius ir Kauno valstybinio teatro dekoratorius, dabar dirbąs kaip New Yorko Metropolitain operos dekoratorius, lankėsi Bostone ir teatro reikalais tarėsi su art. H. Kačinsku, dail. V. Andriušiu ir baleto artistais Vasiliauskais.

RUOŠIA BALETĄ

Modernusis baleto artistas p. Liepinas su bal. p. Babuškinaite - Vasiliauskiene koncertavo Čikagoje. Atrodo, kad šiemet baleto koncerto Montrealyje jie atsisako. Dabar jie pradeda ruošti savo studijos mokinius koncertui, kuris įvyks rudeniop.

— Dipl. inž. A. Mačiūnas gavo inžinieriaus teises ir dirba kaip profesorius City College of New York. Be kitų darbų, jis turi Lietuvių Inžinierių ir architektų draugijos New Yorke pirmininko pareigas.

— Prof. I. Končius su inž. Maniu ir Čybu Bostone yra įsteigę „Lithuanian Cross Co", kuri sėkmingai propaguoja lietuvių liaudies meną.

— Inž. P. Čeponis Kanadoje suprojektavo 5 aukštų pastatą Canada Packers firmai, kuri valo aliejus nuo kvapų.

— Inž. J. Baltus atšventė 25 metų darbo sukaktuves Consoildadet Edison Co. Firma jam suruošė pagerbimo bankietą ir apdovanojo.

— Inž. V. Izbickas gavo visas teises Anglijoje. Jis yra PLIAS Londono sk. pirmininkas.

— Architektai — buv. Kauno K. Reisonas ir buv. Vilniaus V. Žemkalnis — Australijoje dirba savos specialybės darbus valdžios įstaigose.

— Dail. P. Puzinas gavo Los Angeles miesto medalį už tapybos darbus miesto parodoje.

— E. Bandzevičius dirba Latymorre, Texas, baleto mokykloje kaip instruktorius.

— Rašytojas V. Romanas atidavė spaudai naują romaną „Dulkės raudonam saulėleidyje".

— Rašytojas kun. Vaitkus gegužės 2 dieną atplaukė į Ameriką.

— Prof. J. Čiurlys dėl nesveikatos turėjo pasitraukti iš Universiteto ir gydytis.

— **Lietuvių Diena** Amerikoje, birželio 3 d. — bus atžymėta Miss Lithuania rinkimu. Lietuvės gražuolės rinkimus vykdo Čicagos Lietuvių Taryba.

— **Misionierius** kun. P. Urbaitis, kuris ligi Kinijos okupacijos dažnai parašydavo apie savo darbus Kinijoje „N. L.", komunistų buvo kalinamas keli mėnesius, bet dabar ištremtas iš komunistų užimtos Kinijos ir kol kas gyvena Hon-Konge. Kinijoje jis misijas vedė 20 metų.

Mokslo-technikos naujienos

ŽMOGAUS AMŽIUS PRAILGĖJĘS 40 METŲ.

Prancūzijos gydytojai skaičiuoja, kad paskutiniais laikais, dėl naujų vaistų išradimo, žmogaus amžius pailgėjęs 15 metų. Bet JAV New Yorko sveikatos ir gyvybės draudimo kompanija, kuri veda statistiką, tvirtina, kad per paskutinį šimtą metų žmogaus amžius pailgėjęs visais 40 metų.

New York Life Insurance kompanijos informacijos rodo, kad 1850 metais vidutinis žmogaus gyvenimo ilgis siekė 39,4 metų. 1948 metais vidutinis ilgis buvo 67,2 metų, o 1950 metais jis jau siekiąs 68—69 metus.

Jeigu medicinos mokslui pavyks nugalėti vėžio ligą ir įveikti kai kuriuos širdies negalavimus, tai žmogaus gyvenimo ilgis, tikimasi, dar toliau prasitęs.

NAUJAS AUTOBOBILIO MODELIS

Jį General Motors Co pavadino ateities automobiliu. 300 arklio jėgų (h. p.) motoras bus kūrenamsa gazolinu ir spritu; dvi elektros baterijos duos elektr. aptarnavimą; durys ir langai bus atidaromi pagalba mygtukų; stabdžiai bus hidrauliniai.

Bet gi, kaip tikimasi, tikras ateities automobilis bus varomas atomine enrgijae.

IŠRADO BŪDĄ, KURIS GALI APSAUGOTI NUO SILICOSIS.

Kova prieš silicosis ir kitas kasyklų darbininkų krūtinės ligas davė gerų pasekmių bandymuose Ruhr'o krašto kasyklose.

Vienas iš vadovaujančių Ruhr'o krašte kasyklose asmenų, F. Lange pereitais metais pastatė eksperimentinę kliniką išvystyti metodus, kurie buvo išbandyti Wiesbaden'e, gydyti bronchitą ir gimininingas kasyklų ligas.

Įrengimai yra priežiūroje kasyklų gydytojo, dr. Norbert Neymann, kuris yra pareiškęs, kad kasyklose, kur dulkės turi savyje calcium'o druskų, mažai pasitaiko arba visai nerasta kasyklų darbininkų tarpe silicosis reiškinių.

„Įkvėpimas sausų calcium'o dulkių buvo išbandytas kaipo apsisaugojimo priemonė, bet tai buvo nesekminga, todėl, kad tai nepasiekė ligos apimtų plaučių dalių" pareiškė dr. Neymann.

„Dabar mes pastebėjome, kad calcium impregnuotas vanduo, suskaldytas elektros srove, taip kad jis pasiekia visus aplinkinius plaučių audinius". Ligoniai patalpinami į kambarį, kur jie įkvepia orą, impregnuotą mineraliniu vandeniu, turinčiu calcium'ą. Šitas skystis, veikiamas tiesiogės negatyvios srovės 40.000 voltų, yra paverčiamas dujomis. Ligoniai sėdi aplink aparatą 30 minučių, normaliai kvėpuodami. Jie apsiavę guminiais batais, kad negatyvi elektros srovė nenueitų į grindis.

Yra sumanymas įsteigti „įkvėpavimo centrus" kasyklų darbininkų maudymosi patalpose, taip, kad jie kasdien galėtų gauti apsaugojantį gydymą, tuo laiku, kada jie maudosi ir persivelka drabužius išlindę iš kasyklų duobių.

---

imti bent būtiniausių našlaičiams daiktų, nes jo mažas ir smėlėtas laukelis vos įstengė išmaitinti ir taip jau septynetą burnų. Tačiau iš pagiriomis sergančio Rupeikos, be antausio, daugybės bjauriausių keiksmų ir grąsinimų policija, teismu, nieko daugiau negavo. Po neapvykusios kelionės, jis pasuko arklį atgal paniekintas ir pasmėlęs iš pykčio, mėtydamas užpakalyje šūkaujančiam Rupeikai palaidus žodžius:

— Neduodi — nereikia! Bet vaikų vistiek nematysi! Badu nemirsime! Sudek šitam pragare!

Dvi dienas blaškėsi Rupeika po namus, nežinodamas ko tvertis, ir niršdamas ant viso pasaulio. Tik trečios dienos pavakaryje, pasikinkęs arklius, o prieš tai juos gerokai apspardęs, išėjo arti. Pradžioje arė įnirtusiai, keikdamasis ir be reikalo čaižydamas botagu arklius. Vėliau pailso. Liūliuojamas žemės kvapo ir monotoniško arklių svyravimo giedrėjo ir galop visai nusiramino.

Grįžęs namo jis atsisėdo ant slenksčio, rūkė pypkę ir stebėjo kiemą, laukus ir kaimyninius vienkiemius, kuriuose lykčiojo svirtys ir dūmavo kaminai.

Tuo metu ėmė staugti šuva. Kimūs aidai klaidžiojo po laukus, atsimušė į netolimą mišką, į paupio skardžius, grįžo atgal, ir Rupeikos širdį suspaudė nesuprantama nykuma. Išsigandęs šito, iki šiol nepažįstamo, jausmo jis pašoko, pagriebęs akmenį jis puolė šunį. Šuva, pajutęs pavojų, lindo pro suirusius pamatus į tvartą, ir Rupeika matė tik dvi į jį nukreiptas akis, gailias ir išsigandusias.

Gal dėl akių gailumo, ar dėl tos staiga užplūdusios nykumos, piktasis šeimininkas nuleido ranką ir nuėjo ieškoti ėdalo.

Sugrįžęs atgal jis pastebėjo, kad grandinė buvo susipainiojusi pamatų akmenyse ir šuva unkštė beviltiškai bandydamas išlįsti. Rupeika pradėjo pykti. Jau ruošėsi trenkti kibirą žemėn, kai buvo sustabdytas vienos minties, kad ir šuva yra panašus į jį patį. Toks pats vienui vienas ir išalkęs. Tos minties raginamas jis įėjo į tvartą, išlaisvino šunį, kuris, lyg atsidėkodamas pirma šoko kojom ant krūtinės, o tik paskui puolė prie kibiro.

Rupeika nusišluostė supurvintą krūtinę ir keista — jis nebespyrė šuniui, kuris, pamiršęs visus pavojus, virzgindamas uodega visa savo esybe įniko į vandenyje plūduriuojančias bulves.

Šeimininkas žiūrėjo į šunį ir galvojo, kad reikėtų tuos pamatus taisyti, nes jie vos laikėsi ištrupėję ir skylėti.

Kai kibirą ištuštinęs šuva ramiausiai susirietė ir užsnūdo, Rupeika staiga pasijuto, lyg nuskriaustas, niekam nereikalingas su vos pakeliama vienumos našta ant pečių.

Nuo tos dienos Rupeika, apylinkės žmonių siaubas, ėmė staigiai keistis. Niekas nebematė jo smūklėse, ir grįžimai būdvo ramūs, be vaikų klykavimo ir šunų alaso.

Vieną dieną jis išgirdo klykiančias gerves, ir pirmą kartą susidomėjęs, ilgai sekė akimis jų virtinę, kuri lyg jūrininkų iriama valtis lėtai nuplaukė dangumi. Stovėdamas prie žagrės, jis bandė prisimint, kuriuo laiku jos grįžo praėjusiais metais. Veltui suko ir kvaršino galvą: anksčiau jis to nepastebėdavo. . .

Dar vėliau, kai apie Sekmines pražydo anemonai, jis, kartą, eidamas keliu net pagalvojo, kad pievos primėtytos skepetaičių, kurias moterys ryši bažnyčioje. Nustebęs Rupeika klausė savęs, kodėl keletą dešimtų metų jis to nematęs pastebėjo labai vėlai, kai jau viskas sugriauta, palaidota ir namai buvo be galo tušti, lyg inkilai, į kuriuos nebegrįžta varnėnai. Jis prisiminė velionę žmoną, jos sulysusį veidą karste: užmektas akis, šypseną ir skarelę anemonų baltumo. . .

Ir taip pamažu prisirišo prie žemės, prie arklių, paukščių, prie šunio, ir tas prieraišumas jį pražudė. Atrodė, kad likimas nepakentė jo kilimo ir mirtis prisėlino nejučiomis, negirdimais lapės žingsniais.

Tai įvyko pačiame virdurvasaryje. Griaustinis uždegė tvartus. Atbėgęs prie tvarto Rupeika išgirdo šunio kaukimą viduje ir suprato, kad grandinė, kaip anuomet yra susipainiojusi suirusių pamatų akmenyse. Akimirką mintyse, keikęs save, kad pamiršo sutaisyti pamatus, jis šoko į tvartą.

Tačiau tuo pat metu subraškėjo balkiai, susvyravo sienos ir įlūžo traškėdamos lubos, išmesdamos naujus žiežirbų ir dūmų kamuolius.

Po valandėlės, iš apylinkės subėgę žmonės atrado pusiau suanglėjusį šunį, o šalia jo sukniubusį, be gyvybės ženklų, šeimininką.

Gyventojų surašymo anketa

TAUTIEČIAI PRIMENAMI NEUŽMIRŠTI KANADOS GYVENTOJŲ SURAŠYMO METU VISUR PASAKYTI, KAD ESATE KILĘ IŠ LIETUVOS, KAD JŪSŲ GIMTOJI KALBA YRA LIETUVIŲ KALBA, KAD JŪSŲ VAIKAI NAMIE KALBA LIETUVIŠKAI IR KAD JŪS PATYS ESATE LIETUVIAI. SURAŠYMO ĮSTATYMAS JUMS ŠITAS TEISES GARANTUOJA.

Birželio mėn. 1 d. prasideda visuotinis Kanados gyventojų surašymas. Surašinėtojai užpildys anketą bei klausimų lapą kiekvienam vyrui, moteriai ir vaikui (gyvam gegužės 31 d. 24 val.). Seka klausimai, į kuriuose reikia suteikti žinias jų eilės tvarka, pridedant trumpus paaiškinimus, kur tokie bus reikalingi:

1. Pavardė ir vardas.
2. Adresas.
3. Giminystės ryšys (laipsnis) su šeimos galva: (šeimos galva, žmona, sūnus, duktė, nuomininkas, etc.).
4. Šeimos numeris (surašinėtojo numeravimo reikalams).
5. Lytis.
6. Amžius paskutiniąją gimimo dieną (prieš birželio 1 d.).
7. Šeimyninė padėtis (vedęs, nevedęs, našlys, persiskyręs).
8. Ar šis asmuo gyvena ūkyje? (kad būtų žinomas tikslus ūkiuose gyvenančių žmonių skaičius).
9. Kiek metų šis asmuo mokinosi mokykloje? (Visi mokyklos metai, įskaitant universitetą, neskaitant vaikų darželio).
10. Ar šis asmuo kada nors lankė mokyklą nuo 1950 metų rugsėjo mėn.? (Tik dienos metu).
11. Ar šis asmuo kalba angliškai, prancūziškai?
12. Kokia kalba asmuo kalbėjo kūdikystėje ir ar ją dar tebesupranta? (Vaikms namuose kalbama kalba).
13. Tikyba.
14. Gimimo vieta — kurioje provincijoje ar krašte šis asmuo gimė? (Gimusiems ne Kanadoje gimimo kraštas pagal dabartines tarptautines sienas).
15. Imigravimo periodas (jei gimęs ne Kanadoje. Pirmieji atvykimo Kanadon metai).
16. Pilietybė (tautybė). (Kraštas su kuriuo asmuo turi pilietybės ryšį. Nekanadiečiai skaitomi:
a) asmenys, gimę Britų Imperijoje ir neišgyvenę Kanadoje penkerių metų prieš sausio 1 d. 1947 m. ar neįsigiję pilietybės liudijimo nuo to laiko;
b) asmenys, gimę kituose kraštuose, kurie neįsigiję pilietybės dokumentų prieš sausio 1 d. 1947 ir neįsigijo Kanados pilietybės liudijimo nuo to laiko).
17. Kilmė. (Proteviai vyro giminėje, tai yra anglai, prancūzai, italai, žydai, lietuviai ir tt. Nustatyti kultūriniams veiksniams, dariusiems įtakos Kanados tautai).
18. Karo tarnyba. (Tarnavimas bet kurio krašto kariuomenėje I ar II Pasauliniame kare).
19. Karinė prievolė. (Canados, kurio kito krašto, ar abiejų).

Sekantieji dešimt klausimų liečia asmenis 14 metų amžiaus bei vyresnius.

20. Ką asmuo daugiausiai veikė 1951 m. birželio 2 d. savaitgalyje? (Atsakymas turi parodyti, ar asmuo dirbo, dirbantis, bet ne tarnyboje, ieškojo darbo, dirbo namų ruošoje, mokėsi mokykloje, pasitraukė į poilsį ar savanoriškai be darbo, nuolatinai nepajėgus dirbti ar kiti).
21. Be to, ar asmuo dirbo kokį apmokamą darbą dėl pelno? (Liečia visus, išskiriant dirbančiuosius arba nuolatinai nepajėgius dirbti birželio 2d. savaitgalyje).
22. Kiek valandų asmuo dirbo? (Liečia visus, kurie patiekia žinias apie pilno laiko ar pripuolamą darbą birželio 2 d. savaitgalyje).
23. Firmos ir biznio pavadinimas. (Kur asmuo dirbo 1951 m. birželio 2 d. svaitgalyje).
24. Pramonė. Kokio pobūdžio pramonė bei biznis? (Apibūdinant, ar tai vaistinė, malūnas, guminių batų gamyba, etc.).
25. Užsiėmimas. Kokį darbą asmuo dirbo šioje pramonėje? (Reikalingas tiksius apibūdinimas, kaip krautuvės pardavėjas, civilinis inžinierius, auto mechanikas, etc.).
26. Ar 25 klausime nurodytasis užsiėmimas yra nuolatinis? (Jei ne, tai turi būti nurodytas nuolatinis užsiėmimas).
27. Darbo rūšis. (Už atlyginimą ar algą, dirbąs savistoviai, ar darbdavys).
28. Kiek savaičių dirbta už atlyginimą bei algą laike 12 mėnesių prieš birželį, 1951 m.
29. Atlyginimo bei algos pajamos per 12 mėnesių prieš 1951 m. birželį. (Viso atlyginimo bei algos prieš pajamų, nedarbo draudimo, gydymosi plano mokesčių atskaitymą, etc. reiklaujama tik $ 500.00 ribose.

MŪSŲ SPORTAS

MONTREALIO SPORTININKŲ DĖMESIUI!

Pranešama, kad krepšinio ir stalo teniso treniruotės dėl vykstančių gegužinių pamaldų trečiadieniais ir penktadieniais prasideda tuojau po jų, apie 8 val. 30 min., o sekmadieniais tuojau po pamaldų.

Kadangi jau artinasi kelionė į Hamiltoną, o prieš tai gal teks sužaisti panašias rungtynes ir su kitu lietuvių sporto klubu, tai visi krepšininkai ir stalo tenisininkai treniuotėse prašomi aktyviai dalyvauti, nes nepasiruošusieji automatiškai turės atkristi iš dalyvavimo rungtynėse.

Kiek mums žinoma yra keletas krepšininkų ir stalo tenisininkų, kurie dėl tam tikrų piežasčių iš aktyvaus žaidimo laikinai, bent taip mes manome, pasitraukę. Be to yra gal būt ir tokių, kurie dar Lietuvoje ar tremtyje žaidė, bet čia dar neįsijungusių į sportą, — todėl visus tuos taip pat malo niai vėl kviečiame įsijungti į sportą ir į vykstančias treniruotes atsilankyti.

LAS Sporto sekcija.

KEISTENYBĖS.

Paralyžium serganti.

Nancy Merki, septynių metų patikrinta sveikata. Pasirodo, ji buvo Portland, Oregon'e vienintelė turinti baisią paralyžiaus ligą. Jai buvo pranešta, jog niekuomet nebegalės vaikščioti. Gydytojai patarė plaukiojimo pratimus. Ji nemokėjo plaukti, bet greit pramoko. Pradėjo atsigauti. Būdama dešimties metų, ji pilnai sustiprėjo, nors jos dešinė koja buvo vienu inchu trumpesnė už kairiąją. Kartu su stiprėjimu ji pajuto savyje ambiciją ir norą tapti žymia plaukike.

Garsaus trenerio Jack Cody priežiūroje, mažoji mergaitė kilo aukštyn. Taip ji ne tik pradėjo laimėti, bet pastatyda vo net naujus rekordus. Būdama penkiolikos metų ji turėjo pastačiusi dvidešimt aštuonius naujus rekordus. Dabar linksma, judri, sveikai išrodanti mergaitė, Nancy Merki, su laiku pasieks aukščiausią savo garbės viršūnę; galbūt labjau jam žins savo vardą, negu iki šiol buvusieji plaukiojimo čempionai.

Čiuožėjo nuotykis.

Everett McGovan buvo vienas iš žymiausių čiuožėjų pasauly, — bet, štai, vieną dieną jis pajuto didelį skausmą nugaroje. Jis tuoj kreipėsi pas geriausius gydytojus, bet nė vienas iš jų negalėjo jam padėti, pašalinti skausmo. Jo čiuožimo karjiera išrodė dingstanti.

Netikėtai jis sutiko vieną veterinarijos gydytoją, kuris prižadėjo išgydyti, jei tik jis prisiimtų kankinantį gydymo būdą. Jo nugarkaulis turėjo būti sulaužytas geležine lazda ir po to suveržtas arklio pakinktais iki sugyjant. Everett McGovan pergyveno šį keistą medicinos eksperimentą ir išlaikė baisų kankinimą. Jo nugarkaulis buvo sulaužytas ir iš naujo sustatytas. Jis buvo išgydytas. Dabar stojo vėl į čiuožimo darbą, aišku, daug ko nebetikėdamas bepasiekti.

1930 m., Everett McGovan parodė savo nežmonišką narsumą ir patvarumą. Jis pastatė vyro drąsai ir širdžiai paminklą. Jis pračiuožė 806 myliias neįtikėtinu laiku — per 146 valandas!

TRUMPAI IŠ VISUR

— Švedijos sporto spaudos pranešimu Sov. Sąj. 1952 m. Olimpiadei užregistravo savo futbolo ringtinę. Nenuostabu tad, kad jau sudarytas rinktinės kandidatų sąstatas ir pradėtos treniruotės.

Iš savo pusės pridėsime tik tiek, kad Rusijos futbolninkai yra jau dalyvavę vieną kartą Olimpiadėje (1912 m.) ir pralaimėjo Vokietijai 12:0. Ir dar viena: „Dinamo" futbolininkai (tik dabar aiškėja), viešėdami Anglijoje, pertraukos metu, pastebėti geriant „vodką". Ar tą patį vaistą, energijai ir kovotojiškumui įgyti, rusai naudos Olimpiadėje, sunku šiuo metu pasakyti.

— Į Ameriką atvyksta Frankfurto futbolininkai, kurie Dėdės Samo žemėje išbus nuo gegužės mėn. 4 iki liepos mėn. 1 d. Visi 15 žaidėjų, tame laikotarpyje pasižadėjo... nevesti jokios amerikietės. Priešingu atveju, nebūtų gautos įvažiavimo vizos.

— FC Milano futbolo komanda, laimėdama prieš Internationale 1:0 meisterio vardą, turi jau kišenėje. Tikrumoje, šį laimėjimą atnešė Švedija, nes FC Milano puolime žaidžia net trys švedai (Green, G. Nordhal ir Liedholm), o patį įvartį pelnijo taip pat šiaurės sūnus — G. Nordhal.

— Ciuriche revanšines futbolo rungtynes Šveicarija — Vokietija netikėtai laimėjo vokiečiai pasekme 3:2. Pernai metais šių valstybių susitikimas baigėsi taip pat Vokietijos laimėjimu 1:0.

— Lorenzi ar Amadei? Šios dvi pavardės padalino Italiją į du frontus, nors Amadei buvo Italijos ringtinės dalyvis, jos laimėtose (4:1) rungtynėse prieš Portugaliją. Tikrumoje tačiau, Lorenzi turėjo vesti „Squadra Azurri" prie to laimėjimo, bet... Lorenzi „išsigando" užsakyto rinktinei lėktuvo į Lissaboną (gal prisiminęs AC Turino komandos katastrofą?) ir skristi atsisakė. Tuomet jo adresu pasipylė aštrūs straipsniai, daugumoje pavadinti: „chi non vola, non vole" — kas nenori skristi, tas „skrenda" (suprask iš rinktinės!). Ar taip tikrumoje bus, parodys ateitis.

— Vieną šeštadienį, visi Barcelonos gyventojai vaikščiojo pėsti, tuo pareikšdami savo protestą, dėl aukštos tramvajaus bilietų kainos. Tačiau, susisiekimo bendrovė, visą viltį sudėjo į sekmadienio futbolo rungtynes, juo labjau, kad nuo pat ryto pradėjo lyti „kaip iš kibiro". Tramvajaus valdybos nustebimui 40 tūkst. futbolo entuziastų, stadioną pasiekė pėsčia. Sekančią dieną, kaina vėl buvo sumažinta, o futbolo mėgėjams skiriama garbė, kaip laimėtų rungtynių su įtakinga tramvajaus bendrove.

POLITINĖS VIENYBĖS GAIRĖS.

(Atkelta iš 4 psl.)

kėjo tačiau, kad taika nėra įmanoma, ir todėl buvo pasiūlyta montrealiečiams perimti Montrealin KLCT ir „Nepr. Lietuvą". Pasiūlymas pasirodė buvo priimtinas abiem pusėm. K. L. T. ir „N. L." išsikėlė į Montrealį, o K. Burėdingo be žinios. K. L. Tarybos veikla negalėjo vystytis sėkmingai, kol pradėjo atvykti pirmieji dipukai, kaip čia yra priimta naujuosius ateivius vadinti. Nuo tada prasideda žymesni pakeitimai ir „NL" kinta gerojon pusėn.

A. Frenzelis.

AUKŠTA KOKYBĖ-ŽEMA KAINA

Siuntiniai į Vakarų ir Rytų Vokietiją, Lenkiją ir kitus Europos kraštus, išskyrus SSRS PER US PARCEL POST.

Užsakymuose prašoma rašyti aiškiai siuntėjo ir gavėjo vardą, pavardę, adresą, pakieto numerį ir jo kainą.

Kaina U. S. dol.

5 sv. mlt. p.kavos	Nr. 14 $ 6.75
2 sv. m. p. kavos, ½ sv. kakao, ½ sv. šokolado, ¼ sv. arbatos, 11 oz. kompoto	Nr. 15 $ 5.20
4 sv. m. p. kavos, 1 sv. kakao, 1 sv. šokolado, ½ sv. arbatos, 22 oz. kompoto	Nr. 16 $ 8,90
2 sv. m. p. kavos, 1 sv. ryžių, 4 oz. Salmon, 4 oz. Tuna, 6 oz. liežuvio, 1½ oz. j. pipirų, 4 oz. kokoso, ¾ oz. kardamono, 1½ oz. cinamono, 1 oz. majorano, 1¾ oz. paprikos	Nr. 17 $ 6.50
5 sv. m. p. kavos, 5 sv. g. k. taukų, 2 sv. šokolado	Nr. 18 $ 9.80
5 sv. m. p. kavos, 10 sv. cukraus, 12 plyt. bulijono	Nr. 19 $ 9.50
3 sv. g. k. taukų (skardinėje), 2 sv. m. p. kavos, 1 sv. Aliaskos Salmon, ½ sv. kakao, ¼ sv. arbatos	Nr. 20 $ 7.15
2 sv. m. p. kavos, 1 . Qua. alyvos „Mazola", 1 sv. saldainių, ½ sv. kakao, ¼ arbatos	Nr. 21 $ 6.00
12 sv. gr. k. taukų	Nr. 22 $ 6.00

Individualūs pakietai ruošiami susitarus.

Kava į visus pakietus dedama po 1 sv. skardinėse.

Pinigai: 100 DM $ 21.50 į Vakarų Vokietiją. Dėl kitų kraštų prašome atsiklausi kurso.

HONEST AID, REG'D. 456 W. 63rd Street, CHICAGO 21, ILL. USA.

7582A, Rue Edouard, Ville Lasalle TR. 7412.

SUPERIOR REAL ESTATE Co.

Gerard Cool 4337 Verdun Ave., Verdun. YO 3323.

J. Alide Blais, 29—4ieme Avenue, Ville Lasalle. TR. 7849.

Kanados ir Europos siuvėjas Toronte

JONAS INDRELĖ

siuva moderniškiausių fasonų vyriškus ir moteriškus kostiumus ir paltus.

DIDELIS PASIRINKIMAS

geriausių anglišku medžiagų. Darbas atliekamas SĄŽININGAI IR GRAŽIAI.

Adresas: 202 St. Clarens Av e, Toronto.

Telefonas: ME 8522.

VISIEMS LIETUVIAMS GERAI ŽINOMAS

LAIDOTUVIŲ

DIREKTORIUS

J. H. BENOIT

Funeral Director

NELAIMIŲ ATVEJU VISADA PASIRUOSES PADETI

2102 FULLUM ST. AMherst 0694

ĮVAIRIŲ MAŠINŲ—KARŲ TAISYMAS

IMPERIAL AUTO COLLISSION

G. KERAITIS,

Motorai, sparnai, durys. Taipogi dažymas pagal didelį spalvų pasirinkimą. Mašinos paimamos iš namų ar iš sugedimo vietos kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 8 val. ryto iki 7 val. vakaro, išsaukiant telefonu JU 4773.

— Lietuviams patarnaujame papigintomis kainomis. —

— 561 — KEEL ST. TORONTO, Ont.

LIETUVIŠKA

BALDU KRAUTUVE

IR DIRBTUVE.

PARDUODAME GATAVUS PRIIMAME UŽSAKYMUS IR PATAISYMUS

ATLANTIC CITY BEDDING & UPHOLSTERING CO

899 BLOOR. ST W TORONTO, TEL. LO 1438

SAV. J. KAMICHAITIS PATARIMAI VELTUI

Lietuvis laikrodininkas, turįs ilgametę praktika.

ZUKAS ANTANAS

1062 Riverview Ave., Verdun, Montreal, Que. Tel. TR 2050, priima pataisymams įvairius laikrodžius. Darbas atliekamas greitai ir sąžiningai. Kainos žemesnės, kaip kitur. Už pataisymus garantuoja.

Kreiptis vakarais po 6.30 val.

MOKINKIMES ANGLISKAI

LESLIE MACKINTOSH

Anglų kalbos mokytojas tar. tautiniame YMCA skyriuje Montrealyje.

ŠEŠIŲ MĖNESIŲ KURSAI PAŽENGUSIEMS MOKINIAMS.

Siųskite penkis dolerius registracijai ir mokėkite tris dolerius mėnesiui.

Rašykite:

Laslie Mackintosh Reg'd., P. O. Box 294. Westmount Quebec

RENE BOURDAGES Reg'd

MAMERTAS MAČIUKAS

DIPLOMUOTAS MOTERIŠKŲ IR VYRIŠKŲ RŪBŲ SIUVĖJAS

AUKŠTOS KOKYBĖS RANKŲ DARBAS.

ANGLIŠKOS MEDŽIAGOS NAUJAUSIOS MADOS.

SKUBUS PATARNAVIMAS

Specializuojuos užsakymais paštu (mail orders) iš visų Canados ir JAV vietovių.

Adresas: kampas Mount Royal ir Brebeuf

Įėjimas: 4504 Brebeuf street. Telefonas FR 9141

PASIDARYKIM ATEITĮ BE RŪPESČIŲ — APSIDRAUSKIM ŠIANDIEN

Alb. NORKELIŪNO AGENTŪROJE

MONTREAL ENTERPRISES REG'D

Vienintelė lietuviška apdraudos agentūra, kuri draudžia nuo įvairiausių nelaimių, gaisrų, vagysčių ir kt., patarnauja susidūrus su valdžios įstaigomis, pirkimais, dokumentų vertimais statybai paskolomis ir tt. Skambinkite telefonu arba užeikite:

Kasdien:
5637 Jeanne D'arc. St.
Montreal. Que
Telefonas: CL 2363.

Kasdien rytais iki 9 val.
Pirm., antrad. ir ketvirtad.
Vakarais nuo 6 iki 10 val.

VANCOUVER

VANCOUVERIS GRAŽIAI SUSIORGANIZAVĘS.

Vancouver, B. C., lietuvių kolonija organizaciniu atžvilgiu yra geriausiai susiorganizavusi kaip kitos kolonijos. Veikiantis KLT Vanc. skyrius apima apie 90 proc. čia gyvenančių naujųjų ir senųjų emigrantų. Pastaruosius galima priskirti prie lietuvių patriotų, kurie kenčiančią tėvynę labai atjaučia. Naujeiji emigrantai turėtų paimti šiuos garbingus tautiečius pavyzdžiu sau.

Reikia nepamiršti, kad jie atvažiavę prieš dešimtmečius į šį kraštą, kada svetimtaučiui, nemokančiam anglų kalbos, buvo labai sunku gauti darbą. Pinigų jie neturėjo. Negaudami darbo vienoje vietoje, prekiniais traukiniais bastėsi kiton, kol pagaliau vieniems pavyko pas ūkininkus už 5 dolerius mėn., kitiems fabrikuose po 20 — 35 dolerius mėn. dirbti. Bet jie nepalūžo tuo sunkiu metu ir nenuėjo kartu su komunistais.

Mano manymu, daugiausia čia kalta buv. Nepriklausomos Lietuvos vyriausybė, neišleidusi jokio laikraščio savo tautiečius dvasioje sustiprinti. Gal būt buvę nesunku nors informacinį biuletenį išleisti prie buv. Lietuvos atstovybių ar konsulatų. Ta klaida pasinaudojo Maskva. Suradusi lietuviškų išgamų, pradėjo leisti komunistinį lietuvišką „Liaudies Balsą". Nors bolševikinės Rusijos žmonės mirė iš bado, bet propagandai Maskva pinigų negailėjo. Čia atsidūrę svetimtaučiai, nemokėdami anglų kalbos, pasirodžiusį savo kalba laikraštį noriai skaitė, neatsižvelgdami kas jį raše. Būdami sunkioje būklėje ir matydami kapitalistų sauvalę, patikėjo komunistų skleidžiamu melu. Išnaudodami padėtį, komunistai nesnaudė, įsteigė nekaltais vardais pasivadinusias komunistines organizacijas, k. t., „Literatūros Draugija", „Sūnų ir dukterų draugija ir kt. Toms draugijoms daugiausia vadovavo patikimi Maskvos agentai. Taip per daugelį metų, gerus, nieko nekaltus mūsų tautiečius padarė bolševikų draugais - gerbėjais. Aš manau, to nebūtų buvę, jei būtų leidžiamas lietuviškas laikraštis, nušviečiantis pasaulinę depresiją ir painformavęs apie gyvenimą Sov. Rusijoj.

Padėtis kiek pasikeitė atvykus naujiems emigrantams, kurie savo kailiu patyrė sovietinio gyvenimo „malonumus". Kiekvienam senąjam lietuviui teko girdėti apie Sov. Rusijos santvarką ir gyvenimą. Jau ne vienam kyla klausimas, gal būt, kad ištikrųjų kas nors ten negerai, kad tiek daug žmonių nuo jų bėgo ir visi vienodai pasakoja apie bolševikų žiaurumus. Daugumas nors ne *rodo perdaug simpatijos* naujiems emigrantams, bet nutraukė santykius ir su visomis komunistinėmis organizacijomis.

Pav. Vanc. „L. L. D." dar 1948 metais turėjusi per 30 narių, dabar neteko daugiau kaip pusės.

Liko keletas fanatikų, bolševikinių garbintojų, kurie susispietę apie išsirinktą v-bą mano laikytis iki galo, nežiūrint, kokios pasėkos iš to bus. Galima susidaryti vaizda apie organizacijos dydį, jei jai užtenmanto susirinkimams ir valdybai išsirinkti.

Renkant aukas džiova sergančiam Armaliui, aukų rinkėja užėjo pas vieną paminėtos draugijos narę, pas kuria gyveno keletas naujų emigrantų, aukų. Sužinojusi „progresyvioji", kad renkamos aukos, pareiškė, kad nieko neduosiantį, nors jos niekas ir neprašė. Gudri mergina tuoj pat pareiškė, kad ji iš jos ir neprašanti. Čia gyveną lietuviai vyrukai, kurie tam reikalui aukų duos.

Reiškia „progresyvioji" *geram tikslui pinigų neturi.* Ar-Džiova sergantis lietuvis jai nesvarbu. Šis mažas pavyzdėlis parodė, kokie yra „progresyvieji" iš „Literatūros draugijos" nariai. Kaip juos išauklėjo „Liaudies Balsas" ir Maskvos agentai. Nauj. emigrantams aš nepatarčiau pas tokius „Liaudies Balso" auklėtinius kambarių samdyti. Neremkite savo pinigais savo tėvynės duobkasių. Kambarių Vanc. yra, kiek tik nori.

Dar norėčiau „L. B." leidėjams priminti, kad meluojate ir nesigėdinate meluodami. Aš norėčiau „L. B." paklausti, kodėl dabar negalima nuvažiuoti į Lietuvą? Jūs rašote, kad ten labai gerai, kad, žmogus gyvenk ir norėk, bet nuvažiuoti pasisvečiuoti negalima. Kodėl?

Senas emigrantas.

SUKŪRĖ NAUJĄ LIETUVIŠKĄ ŠEIMĄ

Sault Ste Marie, Ont. Lietuviai — naujieji kanadiečiai — pp. Lukoševičiūtė Aleksandra ir Skaržinskas **Vytautas,** gegužės mėn. 12 d. sukūrė naują lietuvišką šeimą. Vedybines apeigas bažnyčioje įvykdė naujai atkeltas į Sault Ste Marie kat. kun. Kemėšis. Tą pačią dieną vkare, jaunavedžių nuosavuose namuose įvyko šaunios lietuviškos vaišės, kuriose dalyvavo daugiau kaip 20 asmenų. Vedybų proga jaunavedžiai iš savo giminių ir draugų gavo daug vertingių dovanų.

Laimingo ir darnaus vedybinio gyvenimo jaunavedžiams!

J. Sk.

Kur bus mažoji Kanados Lietuva?

Slėniai Kanados Šiaurės Vakaruose?

Savaitraštis „The Star Weekly" įsidėjo tokį Larry Rogers straipsnį: (Tropical Valleys in Northwest?):

Paskatintas 1949 metų derliaus gausos Peace River krašte tais metais, kai derliai veik visuose vakaruose buvo menki, šiuo metu vyksta didelis sąjūdis žemei įsigyti krašte į šiaurę nuo Fort St. John, išilgai Aliaskos plentą, kur apie 200.000 akrų valdžios žemės paskutiniais mėnesiais buvo paskirta pardavimui po 3 *dolerius akras,* įmokant po 50 c. už akrą.

Dominijos valdžios žemės ekspertai sako, kad derlinga žemė ir *šiltas klimatas* — tie slėniai turi šiltesnį orą negu jų padėtis žemėlapyje rodytų — daro tai, kad sritys Peace River distrikte yra *„labjausiai* pageidaujamos šiaurvakarių Kanadoje". Jie nurodo, kad kokie 6.000.000 akrų našios farmų žemės tenai laukia išvystymo.

Kaip šiltas yra Peace River (Taikos upės) kraštas? Tai yra platus slėnys (lyguma), kur apie 70.000 gyventojų užaugino pereitais metais geriausią Kanadoje derlių turtingoje dirvožemio juostoje, kuri tęsiasi apie 600 mylių nuo Gold Bar Britų Kolumbijoje žemyn *(Peace River)* paupiais iki Fort Vermilion Albertoje. Žiūrint iš pietinio Ontario arba Vancouverio salos, Peatce River *kraštas atrodytų esąs* pačioje subarktikoje žiemos metu — tačiau jis yra daug geresnėje būklėje, jei lyginti su Saskatchevan ir Manitoba. Vidutinės apskritų metų temperatūros Peace River oro stotyse, kaip Beaverlodge, Alberta, yra aukštesnės už Winnipego, Regina arba Saskatoon temperatūras *400 mylių piečiau* nuo Peace River. Keturių šaltesniųjų žiemos mėnesių palyginimas yra dar palankesnis. Ir vasario bei kovo temperatūros prie Beaver - Iodge yra veik vienodos su Ottawos temperatūra 700 mylių toliau į pietus.

Dar svarbiau nei tie „šilų" žiemių vidurkiai yra oro sąlygos, viešpataujančios per metinio derliaus augimo sezoną. Tie vidurkiai yra tiek pat palankūs grūdų auginimui, kaip ir tie bet kurioje palankiausioje prerijų dalyje. Laikotrapis tarp paskutinės šalnos pavasarį ir pirmosios šalnos rudenį, kas labjausiai nulemia žemės *ūkio ribą šiaurėje, yra* ilgesnis prie Fort St. John (109 dienos), negu prie Winnipego, Saskatoono, Calgary, Edmontono arba Regina.

Oro žinovai tvitrina, kad Peace River sritis ir kitos šiltosios lygumus — ima savo šiltą klimatą iš dviejų faktorių — žemų kalnų tarpeklių, kurie praleidžia šiltą činuko (chinook) orą iš Pacifiko, kas sušvelnina žiemas, ir iš kiaurus metus plaukiančios šiltos oro srovės, kuri yra stumiama šiaurėn iš Jungt. Valstybių kontinento vidurio išilgai Rocky kalnų rytinių šlaitų.

Peace River slėnis nėra vienintelė šilta vieta šiaurės vakaruose. Dominijos ekspertai tvirtina, kad kita didžiulė sritis, *su kitais 6.000.00 akrų* geros žemės, guli menkai teišvystytame krašte į šiaurę ir vakarus nuo Peace River vandens perskirtos tarp *Fort Vermilion* ir Fort Nelson, Britų Kolumbijoje.

Vienas šiaurinės agrikultūros žinovas, jau miręs W. D. Albricht, tvirtino, kad Liard Rivre slėnis turi žemės ūkio galimybes tokias pat geras, kaip ir Peace River srityje. Taip pat paskatinantys rezultatai pranešami iš Dezadeash River slėnio Yukon krašte, kur šiauriausioji Kanados bandomoji farma prie Champagne palei Aliaskos plentą daro žemės ūkio galimybių bandymus 100.000 akrų žemės plote.

Sykiu paėmus tos „šiltosios" sritys apima 15.000.000 akrų žemės, tinkamos žemės ūkio kolonijoms — tiek pat žemės, *kiek dabar yra apdirbamos* Quebece arba Manitobo je. Geležinkelio pravedimas, turint galvoje kitą sausros ciklų prerijose, ir tie šiltieji slėniai gali pasidaryti didelis faktorius Kanados augimui per artimiausius 10 metų.

Matant, kaip anksčiau atvykusios tautinės grupės Kanadoje turi įsikūrusios savo žemės ūkio bendruomenes, atrodytų, kad lietuviai yra labiausiai nesocialus elementas šiame kontinente. Be abejo, kitų *tautybių imigrantai yra* pradėję Kanadoje kurtis daug anksčiau, kaip lietuviai, ir jie pasirinko dar geromis sąlygomis žemes pietiniuose Kanados pakraščiuose. Tačiau, turint galvoje Manitobą — vien vokiečių ir menonitų kolonijos — yra piečiau, tirščiausiai apie Gretna, Emerson ir tt., ukrainiečiai yra tirštai apgyvenę Raudonosios upės slėnį ir Tarp ežerę (tarp Lake Winnipeg ir Lake Manitoba), o islandiečiai ištisais miestelais aplink Lake Winnipeg ir Saskatchevan. Bet jei Manitobos klimatas yra nepalankesnis už Peace River klimatą, atrodo, kad tie milionai akrų derlingos žemės po 3 dolerius, įmokant tik po 50 c., turėtų rimtai sudominti ir žemės pasiilgusius mūsų tautiečius!

Žinoma, individualiai (atskirai) niekas dar kolonijos nesukūrė. Tam reikalinga orga*nizuota grupė, kurioje talkos* principas yra pagrindinis įsikūrimo ir tarpimo reikalavimas. Kada mūsų tautiečiai pajus savo išsiblaškymo ir priklausomo darbo fabrikuose, dirbtuvėse, kasyklose bei miškuose slėgimą ir savistovumo, nepriklausomumo bei nuosavos žemės ilgesį, sunku dar pasakyti, bet kad kada nors taipajus, yra aišku. Tik iki tol

Nukelta į 11 puslapį.

Telef.: HE 0106

LIETUVIŠKAS RESTORANAS

727 Church Ave, Verdun (tarpe Verdun Ave ir Banantyne Ave netoli Aušros Vartų par-jos bažnyčios)

GAMINAME VISOKIOS RŪŠIES VALGĮ.

Tautiečiai kviečiami atsilankyti ir įsitikinti.

SAVININKAI BR. JOCAI.

GERB. VISUOMENĖS ŽINIAI PRANEŠU,

kad dėl perkrovimo darbu ir laiko stokos naujų klijentų iki 1951 m. gegužės pabaigos priimti nebegalėsiu.

JONAS J. JUŠKAITIS

TEISINĖS - KALBINĖS PAGALBOS BIURAS

907 Dundas St. W., Toronto, Ont., Canada, Tel. PL 4880

*Jei norite pirkti ar parduoti na*mus Verdune, kreipkitės pas lietuvių draugą.

C.E. DUPRAS

SERVICE REALTIES

4336 VERDUN Ave., VERDUN

Tel. YO 0529

VIOLETA JURIENĖ

kviečia visas lietuves atsilankyti į

MOTERŲ KIRPYKLĄ

Mandagus, greitas patarnavimas. Lietuvėms nuolaidos.

Kreiptis telefonu: CA 9500.

DOMINION AGENCIES BUREAU

16 Woolworth Bldg.,

PORT ARTHUR, Ont., CANADA

Kas yra suinteresuotas atgabenimu giminių ar pažįstamų į Canadą, prašau kreiptis į mūsų įstaigą, kuri jau ilgas laikas, kaip tvarko **IMIGRACIJOS** reikalus. Taip pat įvairių dokumentų reikalus: pasus ar pilietybės dokumentus ir laivams bilietus į įvairias pasaulio šalis.

PRITYRĘS KVALIFIKUOTAS *LIETUVIS LAIKRODININKAS*

STINSON'S JEWELLERY

2186 DUNDAS ST. W. TORONTO

Taiso ir parduoda laikrodžius, žiedus ir visokias brangenybes. Garantuotas darbas, prieinamos kainos. Krautuvė atidaryta kasdien iki 8 valandos vakaro.

DOMAS BUČINSKAS

GENERALINIS APDRAUDEJAS

Lietuvis, apdraudimo atstovas, kuris atlieka **visų rūšių** apdraudimus, geriausiomis sąlygomis.

Skambinkite telefonu arba užeikite:

Kasdien: Nuo 9 ryto iki 7 vak. **Tel. Fa 6844**

Antradieniais ir ketvirtadieniais nuo 8 iki 10 vak. **3664 St. Famille St.** Montreal, Que. **Tel. Ha 6708**

Mes valome ir dažome įvairius, kaip vyriškus, taip moteriškus drabužius. Taip pat išvalome apsiaustus *nuo lietaus* uždedami jiems "Drex", kad neperleistų vandens ir duotų gražesnę išvaizdą.

Taipgi valome visokiausios rūšies karpetus ir fotelius (Chesterfields), gardinus lengvus ir sunkius. Sutaisome rūbus (iširimus), įsiuvame sagas ir pan. Kiekvieną orderį paimame iš namų ir pristatome į namus.

Už mūsų atliktą darbą garantuojame.

Dėl informacijų prašome telefonuoti TRenmore 1135 ir gausite pas mus lietuviškai

Lietuviai savininkai

J. Kriaučeliūnas

J. Matulaitis

A. Majauskas

MONTREALIS 2836 Allard Tr. 1135

SOTUS ALKANAM PADEK

AID OVERSEAS, INC., 2244 W. 23rd PLACE, CHICAGO 8, ILL., USA.

Aid Overseas, Inc. siunčia maisto siuntinius į visas 4 Vokietijos zonas ir kitus Europos kraštus, išskyrus SSRS. Siuntiniai yra pilnai apdrausti nuo dingimo. Pristatymas trunka apie 15— 20 dienų.

Aid Overseas, Inc., maisto siuntiniai pokuojami Europos sandėliuose, o užsakymai iš Chicagos siunčiami AIR MAIL.

UŽSAKANT DIDESNIUS KIEKIUS DUODAMA NUOLAIDA.

Siuntinys Nr. 1—$ 6.70
2 sv. kiaulinių taukų
2 sv. rūkytų lašinių
2 sv. salami dešros
2 sv. (be 2 ozs.) ken. bek.
1 dėž. margarino (400 g)

Siuntinys Nr. 3 — $ 6.20
4 sv. rūkytų lašinių
2 sv. kiaulinių taukų
2 sv. margarino
1 sv. kiaulienos mėsos

Siuntinys Nr. 5 — $ 5.40
2 sv. rūkytų lašinių
2 sv. marmelado
2 sv. degintos kavos
2 sv. cukraus
1 sv. margarino

Siuntinys Nr. 6
A. 10 sv. cukraus—$ 2.60
B. 20 sv. cukraus—$ 4.70

Siuntinys Nr. 7
A. 10 sv. kv. miltų $ 2.50
B. 20 sv. kv. miltų $ 3.90

Siuntinys Nr. 10—$6.40
2 sv. rūkytų lašinių
2 sv. kiaulinių taukų
2 sv. margarino
2 sv. degintos kavos
1 sv. šokolado

Siuntinys Nr 12—$ 6.40
2 sv. rūkytų lašinių
2 sv. kiaulinių taukų
3 sv. degintos kavos
2 sv. cukraus

Siuntinys Nr. 14—$ 5.70
2 sv. rūkytų lašinių
2 sv. kiaulinių taukų
2 sv. cukraus
1 sv. marmelado
1 sv. kiaulienos mėsos
2 gab. tualet. muilo

Siuntinys Nr. 19—$9.95
1 sv. rūkytų lašinių
2 sv. kiaulinių taukų
2 sv. margarino
2 sv. marmelado
4 sv. degintos kavos
1½ sv. cukraus
2 gabalai tualet. muilo

Siuntinys Nr. 21 — $ 6.26
2 sv. rūkytų lašinių
2 sv. kiaulinių taukų
2 sv. degintos kavos
1 sv. šokolado
14 ozs. kondens. pieno
2 gabalai tualetinio muilo

Siuntinys Nr.23 — $ 8.30
5 sv. rūkytų lašinių
5 sv. degintos kavos

Siuntinys Nr. 24-$ 11.50
5 sv. rūkytų lašinių
3 sv. kiaulinių taukų
2 sv. margarino
5 sv. degintos kavos
2 sv. marmelado
2 sv. sūrio 40% rieb.

Siuntinys Nr. 25
E. 9 sv. kiaulinių taukų ..... $ 5.25
C. 15sv. kiaulinių taukų ..... $ 8.00

Siuntinys Nr. 30
A. 5 sv. deg. kavos $ 6.40
C. 4 sv. deg. kavos (į pr. zoną) .. $ 6.00

Siuntinys Nr. 94
A. 5 sv. šokolado $ 5.30
C. 5 sv. kakavos . $ 4.50
B. 8 sv. bičių med. $ 5.00
J. 5 sv. margarino $ 3.70

SUDBURY, Ont.

INTERNATIONAL NICEL COMPANY IGNORUOJA DARBININKŲ REIKALAVIMUS.

Sudbury, Ont. Šiame distrikte yra International Nicel Company šešios nikelio kasyklos ir trys tirpinimo įmonės. Bendrai tuose darbuose dirba 12.000 darbininkų, kurie iškasa ir išvalo nikelio po 20 milionų svarų kas mėnuo. Iš to kompanija gauna dideles pajamas: Vien tik praeitais metais kompanija gavo gryno pelno beveik 49 milionus dolerių. Tuose darbuose dirbantieji darbininkai turi savo uniją, kuri susitvėrė 1942 metais. Nuo to laiko kovoja su kompanija dėl darbininkų gerovės, k. t., geresnių darbo sąlgų ir geresnio atlyginimo už darbą.

Kiekvienais metais su kompanija sudaro darbo sutartis ir išreikalauja iš kompanijos didesnį atlyginimą darbininkams ir pagerinimus darbovietėse. Unijai susitvėrus, dirbininkas pasijuto turįs pilnas žmogaus teises. Darbo prižiūrėtojai nustojo galios darbininką niekinti visokiais žodžiais koneveikti ir iš darbo pravaryti be svarbios priežasties.

Šiais metais unijos derybos su kompanija dėl atnaujinimo sutarties (kontrakto) prasidėjo balandžio mėn. 13 dieną ir dar prie susitarimo visai nėra prieita. Nes kompanija šiais metais visai atssiako patenkinti naujus darbininkų unijos reikalavimus, k. t. algų pakėlimą ir sumažinti darbo valandas. Vietoj to, atsakė, kad tai yra nepatriotiškas reikalavimas. Darbininkų unijos atstovai, girdėdami tokį nerimtą kompanijos atstovų pareiškimą, atsakė, kad kompanija daro nepatriotiškai, o ne darbininkai. nes darbininkų pragyvenimas yra didžiai pabrangęs, o kompanijos pelnas praeitais metais buvo didesnis 16 milionų dolerių už 1949 metų pelną.

Balandžio 26 d. įvykusiam unijos narių susirinkime unijos derybų atstovai išdavė susirinkimui raportą, kad kompanija ignoruoja unijos reikalavimus. Tą irdėdami unijos nariai didžiai pasipiktino. Susirinkime vienbalsiai buvo priimta rezoliucija — pasiųsti kompanijai reikalavimą, kad atšauktų savo nerimtą pareiškimą, dėl darbininkų rimtų reikalavimų ir kad sekančiame pasimatyme su unijos atstovais rimčiau kalbėtųsi ir patenkintų teisėtus darbininkų reikalavimus. O jeigu ir ateityje darbininkų reikalavimai bus ignoruojami, tuo met darbininkai imsis griežtesnių priemonių savo reikalvimams iškovoti.

Labai liūdnas vaizdas yra, kad mūsų tautiečiai lietuviai mažai lankosi į savo unijos susirinkimus. Noriu perspeti tautiečius, kad neužtenka būti vien tik unijos nariais, sėdėti namuose bei šiaip kur kitur leisti laiką, kuomet unijos susirinkimai yra šaukiami tokiais svarbiais reikalais. Reikia kiekvienam dalyvauti tuose susirinkimuose, kad kompanija matytų bei žinotų mūsų vienybę, mūsų tvirtą nusistatymą iškovoti sau geresnes darbo ir atlyginimo sąlygas. Kompanija, matydama tą mūs ąsolidarumą, bus sukalbamesnė. O tas mūsų tingėjimas dalyvauti unijos susirinkimuose ir nusiskundimas, kad uždarbiai sulig šio laiko pragyvenimo permaži, nieko mums nepagelbes, jei mes taip ir toliau nuošaliai stovėsime. Turime visi dalyvauti unijos susirinkimuose ir bendrai statyti reikalavimus.

Renkant aukas Tautos Fondui, iš ne vieno tautiečio teko girdėti, nusiskundimą, kad ne galįs didesnės sumos paaukoti, nes mažos pėdės, o pragyvenimas daug kainuoja.

Tas tiesa, Sudbury pragyvenimas gal yra daug brangesnis negu kitose Kanados vietose. Numatoma, kad ateityje dar labjau pabrangs. Ypač bu tai, nes namų savininkams miesto valdytojai uždėjo didesnius mokesčius—28 nuošimčius.

Taipgi pradedant liepos mėnesiu turėsime valstybei mokėti didesnius taksus nuo savo uždarbių.

Todėl, kad išlaikius pragyvenimo balansą, turime reikalauti iš savo darbdavių didesnio atlyginimo už mūsų darbą. O jie be nuostolių mūsų reikalavimus gali patenkinti, nes mes jiems uždirbame per metus po kelias dešimtis milionų dolerių gryno pelno. Tad, remiantis dorybės ir krikščionybės principais, mūsų reikalavimas yra teisingas.

Unijos Narys.

OTTAWA

OTTAWOS LIETUVIAI VEIKIA.

Ottawa. Motinos Dienos minėjimas įvyko čia antrąjį gegužės sekmadienį, derinantis prie lietuviškųjų pamaldų, kurios yra laikomos kartą per mėnesį. Rytmetį atlaikytos pritaikintos tai dienai pamaldos ir pasakytas vietos lietuvio kunigo dr. J. Razučio jaudinantis pamokslas. Tolimesnis minėjimas vyko netoliese bažnyčios esančioj Šv. Brigitos salėje. Ten apylinkės valdyba suruošė vaišes - kavutę, kur prie gražiai paruoštų stalų visiems besivaišinant ir įvykdytas minėjimas. Pradžioje pagerbtos Motinos tyliu susikaupimu ir trumpa malda. Į Motinas pasveikinimo reikšmingą žodį taria prof. Paplauskas. Vėliau tai dienai pritaikytą paskatą laikė p. Paplauskienė. Ji iškelia, išryškina Lietuvės Motinos ryškiuosius bruožus, ką susirinkę išklauso su dideliu susidomėjimu. Po to, deklamuota, padainuota solo dainų (pp. Šimanskis, Mašalas), bendrai visų dainuota ir pažaista.

Visiems buvo maloni staigmena, kai atsilankiusi į minėjimą 74 metų amžiaus lietuvė motina, išgyvenusi Kanadoje per 40 metų, padainavo gražių senobinių lietuviškė dainų.

Vaišes - kavutę paruošė p. Paplauskienė ir apylinkės v-bos narė p. Buividienė, mielai talkininkaujant kitoms tautietėms.

Minėjimą pravedė valdybos pirmininkas.

Motinos Dienos minėjimo iš vakarėse atidaryta ir pradėjo savąjį darbą Ottawos lietuvių vaikučiams šeštadieninė mokykla. Atidaryme dalyvavo mokytojai, kunigas, dalis tėvų ir v-bos pirmininkas. Mokyklos vedėja yra p. Paplauskienė ir mokytojos: Paškevičienė ir Trečiokienė. Mokykloje taip pat dirba kun. dr. J. Razutis.

Patirta, kad atgaivinamas Tautinių Šokių būrelis; jau vykdomos ir repeticijos. Pirmas jojo pasirodymas įvyks Victoria Dienos išvakarėse per naujųjų kanadiečių koncertą, kurį ruošia valdžios istaiga. Būreliui vadovauja p. Paškevičienė.

Dabartinė apylinkės valdybos sudėtis tokia: A. Paškevičius — pirm., V. Trečiokas — sekret., p. Šiurna — iždin., p. Šimanskis — kultūros vadovas, p. Buivydienė — ūkiniai ir soc. reikalai. **A. V.**

KUR BUS MAŽOJI KANADOS LIETUVA?

Atkelta iš 10 puslapio.

gali vėl būti pavėluota, nes ūkininkų imigracija Kanadon vyksta ir vyks toliau, ir vyksta gana planingai: tikimasi greitu laiku sulaukti apie 10. 000 olandų ūkninkų ir tt.

Įdomu būtų per „Nepr. Lietuvą" išgirsti, ar yra lietuvių, gyvenančių tose Peace River srityse arba artimose vietovėse, kas aprašytų iš savo patyrimo, ar ir kiek tikros tiesos yra toje „Star Weekly" informacijoje?

Bendro labo dėliai prašomą apie tai atsiliepti. **J. Pr.**

PADĖKOS

Visiems aplankiusiems ir palydėjusems į amžną piolsio vietą, mylimą vyrą ir tėvą, nuoširdžiai dėkojame.

Kilikauskų šeima.

PADĖKA IŠ AUSTRIJOS.

Gerbiamai Kanados Lietuvių Centro Tarybai.

Priimkite mūsų didžiausią padėką už siuntinėjimą mums savo leidžiamo laikraščio „Nepriklausoma Lietuva". Tams tų tie perki prisiunčiami laikraščio egzemplioriai aplankys daugumą tautiečių gyvenančių Austrijoj, kas suteiks didelį džiaugsmą, nes labai stigs tame lietuviško žodžio.

Č. Liutikas,
Austrijos Lietuvių Bendruomenės Valdybos Pirmininkas.

* * *

Nuoširdžiai dėkojame: Tėv. J. Kubiliui, už jungtuves ir gražų pamokslą, Op. Sol. E. Kardelienei už malonią staigmeną — giedojimą jungtuvių metu, sesutei Sot. Mockuvienei, poniai Pužauskienei, tetoms Sveikauskienei, Mičiulienei ir p-lei O. Lingaitytei už skanių valgių pagaminimą ir svečių priėmimą, A. Mockui, dėdei Sveikauskui už šeiminin kavimą. Pabroliams, pamergėms ir visiems svečiams už gausias ir brangias dovanas ir atsilankymą ir visiems žodžiu ir raštu sveikinusiems dar kartą tariame nuoširdų ačiū.

Milana ir Albertas Joneliai.

VINCĄ KASPERAVIČIŲ PERKĖLĖ EDMONTONAN.

East Coulee, Alberta. Prieš 5 savaites aprašiau V. Kasperavičiaus sunkų susižeidimą Muray anglių kasykloj, (žiūr. „N. L." 15 nr.

Papildomai pranešu, kad Vincas Kasperavičius Drumheller ligoninėj labai daug kentėjo, ypač dėl sulaužytų kaulų tvėrimo, kuris kažkaip neišeidavo geriausiai. Geresnių rezultatų atsiekti, Vincas Kasperavičius gegužės 9 d. buvo persiųstas is Drumheller ligoninės į The University Hospital, Edmonton, kur ir dabar gydomas.

Gerbiami Edmontono tautiečiai! Šią žinią perskaitę, esat prašomi ligonį atlankyti. Ligonis daug maloniau jaučiasi, jei kas iš tautiečių aplanko ir paguodžia maloniu žodeliu. Vincas Kasperavičius yra gydomas „Compensation Board" sąskaita. Jis yra viengungis.

A. Vaisnis.

REIKALINGI DARBININKAI.

Reikalinga vedusių pora tabako ūkyje Ontario provincijoje paeidaujama ūkininkai, be vaikų): moteris namų ruošai, vyras ūkio darbams. Mokamas geras atlyginimas ir duodamas pilnas išlaikymas. . . .

Teirautis pas Vl. Miclika, R. R. 1. Vittoria, Ont. (tel Simcoe 1121 J 1, bet kuriuo metu. Montrealiečiai gali gauti smulkesnių žinių „N. L." Administracijoje pas. p. Rukšėną.

PAJIEŠKOJIMAI

— **P. Žolpį,** gyvenusį „Lituanica" stovykloje Oldenburge, prašo atsiliepti Kupstys Pranas, 288 — 6th Ave, Ville Lasalle, Montreal 32, Que.

— Jieškomas **Willy Kempyn,** gimęs Šikšnių kaime, Tauragės apskrities; motina gimusi Julė Kaušat, — Kanadon atvykęs 1921 ar 1922 m. Jieško: Marie Balzer, 3804 Clark St., Montreal, Canada.

— Jieškoma **Pranciška Brat kauskienė,** gyvenusi Vokietijoje USA zonoje, Butzbach'e ir **Elena Ramnauskaitė,** gyvenusi Vokietijoje, USA zonoje, Schweinfurte. Jų jieško Stefa Jungienė, šiuo metu gyvenanti 859 W. Lombard St, Baltimore 1, Md., U. S. A.

— 31 metų našlė su 5-rių metų sūnum, lietuvė, prašo atsiliepti kokį nors geradarį iš Kanados, kuris galėtų padėti persikelti gyventi į Kanadą. Sutinka su visokiomis sąlygomis. Prašoma rašyti: J. Achenbach, (23) Oldenburg, i-Old., Sandplatz B. 7, British Zone, Germany.

— Jieškomas med. gyd. dr. **Jonas Baltrušaitis,** gyvenęs Danijoje ir Anglijoje. Prašomas atsiliepti veterinarijos gydytojui Zigmantui Mockui, adresu: Mr. Z. Mockus, P. O. Box 97, Rodney, Ontario, Canada.

GERB. TAUTIEČIŲ DĖMESIUI!

Pinigų išsiuntimas į kitus kraštus yra sunkus ir sudėtingas dalykas. Tačiau nuo šio laiko pinigus į Angliją, už spaudą ir kt. be jokių formalumų galime persiųsti per „NL" administraciją. Pinigai Anglijoje bus išmokami aukščiausiu banko kursu: už 1 dolerį— 6 šil. 6 penai, už 3 dol. — 1 svaras sterlingų. Pinigus administracijai įmokant aiškiai pažymėti, kam pinigai Anglijoje turės būti išmokėti ir tikslus adresas. Skubūs išmokėjimai bus atlikti pridėjus už 15 ct. pašto ženklų.

„NL" Administracija.

HAMILTONIEČIŲ DĖMESIUI!

Rašau prašymus, laiškus, darau vertimus iš lietuvių, vokiečių, rusų į anglų k. Tarpininkauju įvairiais reikalais įstaigose, perkant, parduodant nuosavybę etc.

Juozas Valevičius.
285 John N. Hamilton, Ont. Tel. 7-0002
Kreiptis po 5 val. p. p. ir šešt.

ŽURNALAI, naujausi **BELETRISTIKOS LEIDINIAI** ir įvairių sričių **MOKSLO KNYGOS** vokiečių kalba tiesiog iš Vokietijos per lietuvišką importo ir persiuntimo firmą.
Reikalaukite mūsų kainoraščių!
A. PAULAITIS
Importe - Exporte.
Wangen - Allgau — Germany.

Tel. HE 4114
S. MAZULAITIS
SIUVĖJAS
6920 Monk Blvd. Ville Emard, Montreal, Tramvajus 36.

CAPITOL FURNITURE CO.,
391 St. Catharine St. W. Montreal.
Penki aukštai baldų **PHILIPS** ir kitų firmų radio aparatų ir elektrinių reikmenų. Visi kiti jūsų namų reikmenys.
Lengvos mokėjimo sąlygos — žemiausios kainos.
Mūsų prekybos vedėjas Mr. **J. J. RUSSELL** kalba lietuviškai ir yra krautuvėje kasdien.
TEL. LA 8621.

TEL. FI. 2682
Marche BOULEVARD Market
SAV. PAUL GUDAS,
MĖSA, ALUS, GROSETERIJA, DARŽOVES.
6033 Monk Blvd., VILLE EMARD, Montreal.

Įsigykite virimo knygą
"TAUPIOJI VIREJA"

Knygą paruošė p. H. Mačiulytė-Daugirdienė.
"TAUPIOJI VIREJA" patiekia 300 įvairių valgių gaminimo receptų, daugumoj pačios autorės išbandytų. Joje rasime, kaip pasigaminti mūsų mėgiamuosius lietuviškus valgius ir lietuvišką krupniką.
Knyga įrišta plastika. Ją atidarius, ji neužsiverčia. Tai šeimininkėms sudaro didelį parankumą. Knygos kaina $2.00.
Užsakymus siųskite:
"EGLUTĖS" Administracija,
P. O. Box 22, Brockton, Mass.

Lietuviškoje
Jono LADYGOS baldų studijoje
„ARTIS"
salionai, sofos, foteliai pigesni kaip kitur. Užsakymai ir pataisymai.
6114 Blvd. Monk, Ville Emard, Montreal. Telef.: TR 5535.

LIETUVIAI PAS SAVUOSIUS!
National Restaurant
Lietuviškas Restoranas.
SAV. M. ŠUKYS.
633 Church Ave (prie Verdun Ave) arti naujosios lietuvių bažnyčios. **Tel. TR 0141**
Atdara kasdien ir sekmadieniais po pamaldų.

DĖMESIO
Villasaliečiams ir apylinkės lietuviams!
Ekspertas radio ir elektrinių reikmenų taisyme.
Prekyba ir pataisymai.
PETE'S RADIO SERVICE
7688 Edvard St., Ville Lasalle. HE 3372

JUNA Valet Service
SAV. A. JURGUTIS ir P. NARBUTAS.
Valome, taisome ir dažomevyriškus ir moteriškus rūbus. Be to, valome vestuvines suknias, langų užuolaidas (lengvas ir sunkias).
Paimam iš namų ir pristatome atgal. Darbas atliekamas sąžiningai.
210 Dorchester St. W., Montreal. Tel. LA 2958.

JIEŠKAU PUSININKO TABAKO ŪKIUI
Esu viengungis, pirkęs ūkį, noriu pusininko su $ 2.500 ir su šeima. Didelis ūkis, pilnai įrengtas turi 37 akrus auginimo teisių. Kreiptis: **Vytautas Bačinskas, R. R. 2, PORT BURWELL,** Ont., arba pas Charles Pocius — Real Estate, Tillsonburg, Ont.

DANUTĖ STRAZDAITĖ
670 Annette St., Toronto, atidarė
PETER PAN BEAUTY SHOP
Daro pusmetines ir įvairias vienkartines šukuosenas, dažo ir kerpa plaukus. Kiekvienu metu (išskyrus sekmadienius) galima susisiekti telefonu: JU 1905.

DAŽYKLA
SAV. JURGIS MERKYS,
251 St. John St. Longeuil. Telefonas: 7578.
Dažo paltus, sukneles, visokius kitus drabužius ir visokias medžiagas.
20-ties metų patyrimas — geriausia garantija už atliekamą darbą.
PAPIGINTOS KAINOS LIETUVIAMS!

Lietuviška moteru kirpykla
Daro šukavimą, pusmetinius ir trumpalaikius frizavimus, dažymą ir kt.
Sav. **BIRUTĖ DODONAITĖ**
(B. M. Dodon)
2521 Centre St., Montreal. Tel. FI 0208

Edmond COURCHESNE
Advokatas
CIVILINĖS IR KRIMINALINĖS BYLOS.
10 ST. JAMES ST. W., KAMB. 308
TEL. HA 4607 MONTREAL.

Edouard MONDOR
Notaras
10 ST. JAMES ST. W., KAM. 308.
TEL. LA 5022 MONTREAL.

"NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS" DEŠIMTMEČIO MINĖJIMAS

ĮVYKS ŠĮ ŠEŠTADIENĮ, GEGUŽĖS MĖN. 26 DIENĄ, 2721 JOLICOEUR ST., VILLE EMARD, LENKŲ SALĖJE.

MINĖJIMO PROGRAMOJE BUS ŠIE MOMENTAI:

1. LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS PAGERBIMAS, PAGERBIANT NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS GENERALINĮ KONSULĄ KANADOJE ĮGALIOTĄ MINISTERĮ VYTAUTĄ GYLĮ, KURIS PASAKYS LIETUVIŲ TAUTOS IR VALSTYBĖS NEPRIKLAUSOMYBĖS TEMA KALBĄ.
2. AKADEMIJA: „NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS" LEIDĖJO KLCT PIRMININKĖS P. JUŠKEVIČIENĖS IR REDAKTORIŲ ŽODIS IR SVEIKINIMAI.
3. BANKIETAS — VAKARIENĖ SU STIPRIAIS IR SILPNAIS GĖRIMAIS. 4. ŠOKIAI, GROJANT „MELODIJOS" KAPELAI. 5. KITI MOMENTAI. PRADŽIA 7 VALANDĄ 30 MINUČIŲ. ĮĖJIMAS: $ 2,—

VISI GG. SKAITYTOJAI IR VISI TAUTIEČIAI, MALONIAI PRAŠOMI DALYVAUTI. KADANGI VIETŲ RIBOTA, TAI VISI PRAŠOMI IŠ ANKSTO ĮSIGYTI KVIETIMUS.

KVIETIMAI GAUNAMI:

V. Keturkaitė: 825 Riverview Ave., Verdun. | **P. Juškevičienė:** 3994 Rosemount Blvd., Rsmt. | **K. Andruškevičius:** 5155 Bourbonniere, Apt. 6, Rsmt. **B. Katilius:** 435 St. Louis St. | **L. Girinis:** 749 Atwater Av. „N. L." Administracijoje. Telefonas: HE 7920. | **J. Parojus:** 7240 Querbes A. | **M. Lukošius:** 2005 Holy Cross, Ville Emard.

MONTREAL

MONTREALIN ATVYKSTA GENERALINIS NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS KONSULAS

Gautas iš Toronto pranešimas, kad Nepriklausomos Lietuvos Generalinis Konsulas, Įgaliotas ministeris p. Vytautas Gylys į Montrealį išvyksta šį penktadienį, gegužės mėn. 25 dieną 4 val. po pietų. Montrealy bus tos pačios dienos vakarą 10 val. 15 min. geležinkelių laiku arba 11 val. 15 min. vakaro vasaros laiku.

Tautiečiai, kas gali, kviečiami p. Konsulą sutikti juo skaitlingiau Windsoro stotyje, kurioje jis išlips iš traukinio.

Pranešama tautiečiams, kad Generalinis Konsulas šeštadienį priiminės tautiečius, kurie turės pas jį, kaip pas Generalinį Lietuvos Konsulą, arba asmeninių reikalų. Kadangi išleidžiant laikraštį dar nežinomas tikslias viešbutis, kuriame Gen. Konsulas bus apgyvendintas, tai suinteresuotieji jį pamatyti, prašomi dėl pasimatymo vietos ir laiko skambinti „NL" telefonu: HE 7920.

Šeštadienio vakarą Gen. Konsulas p. V. Gylys dalyvaus „Nepriklausomos Lietuvos" dešimtmečio minėjime ir pasakys Lietuvių Tautos ir Lietuvos valstybės Nepriklausomybės tema kalbą.

Aukštasis svečias į Toronto grįš sekmadienį, greičiausia — vakare. Tautiečiai kviečiami dalyvauti išlydėjime.

ATVYKSTA PIRMASIS „N. L." REDAKTORIUS

Į „Nepriklausomos Lietuvos" dešimtmečio sukaktuvių minėjimą į Montrealį atvyksta pirmasis „NL" redaktorius p. Viktoras Dagilis su žmona, kurie dalyvaus bendrame minėjime. Pirmojo redaktoriaus sukaktuvinė kalba bus transliuojama per St. Catharines radiją.

DĖL „NL" DEŠIMTMEČIO MINĖJIMO.

Kaikam esą nesiėmu, kokia bus skelbiamasis bankietas. Pa aiškinama, kad už tuos 2 dol., kurie imami už įėjimą, bus patiekiama turtinga vakarienė su alumi ir tt.

Vakarienė apipinsi šilčiu ponių ir panelių, kurios tuo reikalu turėjo jau kelis posėdžius. Šeimininkės veikia vyriausioje p. Lukošienės vadovybėje.

Bus, be to, šokių, grojant „Melodijai", kuri tam tikslui įsigijo uniformą ir pulnus iš naujosios dal. J. Ladygos „Artis" įstaigos.

Minėjimas bus lenkų salėje 2721 Jolicoeur St., Ville Emard. Salė pasiekiama nuo Riedarmo einančiu Notre Dame tramvajum Nr. 36, o iš Ville Lasalle arba per kanalą arba Notre Dame tramvajum Nr. 25, prie kanalo persėdus į Nr. 36.

DEVINTINIŲ ŠVENTĖS.

Dievo Kūno šventė Aušros Vartų ir šv. Kazimiero parapijų bažnyčiose bus švenčiama šį sekmadienį, gegužės 27 d. Aušros Vartų parapijos bažnyčioje pamaldų metu giedos op. sol. E. Kardelienė, K. Smilgevičiaus palydima vargonais. Po pamaldų iš abiejų bažnyčių bus procesinė eisena. Iš Aušros Vartų parapijos bažnyčios eisena bus Verdune. Eisenos metu gros pp. Lapinų „Lituanicos" kapela.

TAUTIEČIŲ BIZNIAI

Šeštadienį atidaryta pp. Gaurių ir P. Adamonio maisto krautuvė Ville Lasalle, 7730 (kampas 8-os Ave). Krautuvė gražiai įrengta ir parduoda maisto produktus. Krautuvę šeštadienį jau aplankė nemažas lietuvių ir kitataučių skaičius. Naujai prekybai linkime gražios sėkmės.

P. Antanas Matulis savo čipsinę 7682 Edvard ir 6-os Ave kampe, Ville Lasalle, pagrindinai pertvarkė ir labai sumodernino. Nauji pertvarkymai jau baigiami ir įmonė dabar visai kitaip, daug gražiau, atrodo. Linkime sėkmės.

IŠĖJO PENSIJON

Žinomasis Ville Lasalle tautietis, senasis emigrantas, Antanas Jankevičius, ilgą laiką dirbęs toje pačioje įmonėje, išsitarnavo pensiją ir šiomis dienomis, palikęs seną darbovietę, išėjo pension. Linkime sveikatos ir ramaus poilsio.

PIKNIKŲ REIKALAS

eina pirmyn. Jau aptikta galimai geresnė vieta, dėl kurios kitomis dienomis, o gal sekančią savaitę tikimasi susitarti.

VIEŠĖJO MONTREALY

Praėjusį šeštadienį ir sekmadienį Montrealy viešėjo pas giminės pp. Valintus, Ville Lasalle, ir pp. Gasiūnus, Verdune, svečiai iš Bostono: pp. Audickai, p. Gasiūnas ir p. Audėnas. Paviešėję dvi dienas ir pasimatę su giminėmis, bičiuliais ir pažįstamais, svečiai sekmadienio naktį išvyko į Bostoną.

NETIKSLI INFORMACIJA

Praėjusiame „NL" numeryje buvo paražyta, kad susituokė Adelė Skruibytė su Alfonsu Stankum. Pasirodo, kad ši jau nuolių pora ne susituokė, bet susižiedavo, gegužės 3 d., o vestuvės numatomos tiktai birželio mėnesį. Atsiprašome už netikslią informaciją, ir linkime atitekti užsibrėztą tikslą.

MŪSŲ SPORTININKAI VYKSTA Į HAMILTONĄ SU EKSKURSIJA.

Krepšinio ir stalo tenisu rungtynių mūsų sportininkai yra pakvietti į Hamiltoną birželio mėn. 9 dienai.

Ta pačia proga sportininkai organizuoja ekskursiją autobusu į Hamiltoną. Numatoma išvykti birželio 9 d. 9 val. vakaro.

Kadangi visos rungtynės yra numatomos sužaisti šeštadienį, tai iš ten grįžtant numatyta užsukti į Niagarą Falls. Taip pat nuvažiuojant ir grįžtant numatyta sustoti Torontе.

Kelionė ten ir atgal kainuos 14 dol. į Hamiltoną ir 12 dol.

IŠNUOMOJAMAS

dvigubas kambarys vedusiųjų porai (be vaikų) Verdune. Tairautis „National Restaurant", 633 Church Ave., tel. TR 0141 nuo 12 val. dien. iki 12 val. vakaro.

IŠNUOMOJAMAS

kambarys dviem ar vienam asmeniui, su baldais ar be baldų **1291 Godin Ave., Verdun.**

ATVIRAS LAIŠKAS

KANADOS LIETUVIŲ SĄJUNGOS, MONTREALIO SKYRIAUS PIRMININKUI L. BALZARUI.

Galėjau parašyti Tamstai asmeniškai prašydamas atitaisyti gėdingą netiesą, kurią paskleidėte š. m. gegužes mėn. 11 d. prie keleto Centrinio LOK narių. Laišką leidžiu į viešumą dėl to, kad šiuo metu ne tik Montrealyje, bet ir kitose kolonijose panašūs reiškiniai pasigirsta. Laiškas charakteringas dar ir tuo, kad iš jo matoma, kaip, kartais partinės, politinės menkystės perblokštas ir pusiausvyros netekęs žmogus, imasi paskutinių priemonių — šmeižto.

a) Pareiškėte, kad Tamstai yra žinoma, juk L. Girinis 1940 metais, t. y., bolševikmetyje, kaip palankus anai santvarkai, ir kaipo toks iš Lietuvos kariuomenės buvo perkeltas į bolševikinę karo mokyklą ir ten mokinęsis.

b) Pareiškėte, kad L. Girinis šią mokyklą yra baigęs ir vėliau dirbęs kaip politinis vadovas kariuomenėje.

c) Pareiškėte, kad čia žinomi net septyni lietuviai, kurie galėtų Tamstos pareiškimus paliūdyti. Čia pat priminėte, kad šie žinantieji, šiuo metu ne nori išeiti į viešumą.

Bent asmeniško keršto vedinas žmogus galėtų, ką nors panašaus sukurti, bet tarp mūsų nei praeityje, nei dabar jokių asmeninių sąskaitų nėra buvę. Jei tai būtų skaitoma kaip kovos priemonė prieš mudviejų pažiūrų nesutapimą, tai ji būtų iš Tamstos pusės pasirinkta liūdna, gėdinga ir žeminanti. Žinau, kad esate buvęs karininkas ir kad Tamstai čia ir mano praeities keletas bruožų bus suprantamiausi: Performuojant Lietuvos kariuomenę į bolševikinę, tiek Tamsta, tiek ir aš nebuvome palikti dirbti savo dalinuose. Didelė dalis kareivių ir karininkų buvome perkelti į 234p. pulką Vilniuje. Čia ir įstarnavau visą Tamstos minėtąjį laiką - bolševikmetį, komunistinio komisaro persekiojamas kaip ir Tamsta. Jokioje bolševikinėje karo mokykloje nėra tekę būti ir jokių kitokių bolševikinių kursų lankyti. Jokių politinių pareigų nėra buvęs man pavesta ir jokiam komunistiniam sąjūdžiui nėra tekę priklausyti. Užtikęs karas tiek mane, tiek didelę dalį kareivių ir karininkų jau rado Lietuvos partizanų eilėse. Tai tiek iš mano bolševikmečio. Kiek žinau, su manimi buvusiųjų, bendrojo vargo ir likimo kareivių ir karininkų šiuo metu nemaža gyvena išeivijoje. Tikiuosi, kad ir jie nustebs Tamstos pareiškimais.

Šiaip ar taip, Tamstos paskleista gėdingoji netiesa verčia reikalą statyti aštriuoju kampu. Būkite drąsus ir atviras Tamsta ir kartu nedrąsieji liūdininkai. Juk kiekvieno tautiškai susipratusio lietuvio pareiga verčia visokią tautinę negerovę kelti viešumon. Lygiai, kaip ir aš iškeliu šiame laiške. Kad padrąsintų Tamstos bent vieną liūdininką prakalbėti ir įrodyti būsimame garbės teisme, kad tą, ką Tamsta pareiškėte yra tiesa, paskyrsiu jam $ 500.00 premiją.

Sutiksiu laikyti šį reikalą bagitu, jei Tamsta iki š. m. birželio mėn. 30 d. šiame laikraštyje patalpinsite iškeltojo šmeižto atšaukimą. Priešingai, mūsų reikalą pavesiu teismui, kuriame ir turės progos pasireikšti mūsų liūdininkai.

Reiškiu pagarbą

L. Girinis - Norvaiša.

TORONTO

IŠKILMINGAS „NL" DEŠIMTMEČIO MINĖJIMAS

Šį šeštadienį, gegužės 26 d., 7,30 v. v., 404 Bathurst, ukrainiečių salėje, iškilmingas „N. L." dešimtmečio minėjimas. Programoje: 1. Įžangos žodis apie „NL" sukaktuves; 2. Literatūros vakaras, kuriame dalyvauja: a) Poetai: P. Kozulis, H. Nagys, B. Rukša ir V. Peseckas, b) p. Verikaičio Oktetas; 3. Šokiai grojant kapelai; 4. Neskelbiamieji momentai. Įėjimas 75 ct.

Į minėjimą iš Montrealio atvyksta poetas ir kritikas Dr. Henrikas Nagys, kuris „NL" minėjimo dalyviams kai ką atveš iš Montrealio.

Visi tautiečiai, kam brangi yra vienybė, visų bendras darbas savo tautai, visiems ateiviams ir Tėvynei Lietuvai, visi be politinių pažiūrų ir religinių įsitikinimų skirtumo maloniai kviečiami dalyvauti „Nepriklausomos Lietuvos" dešimtmečio minėjime.

Šios savaitės radijo pusvandis bus paskirtas „NL".

VISŲ TORONTIEČIŲ DĖMESIUI!

Gegužės 26 d., 7 val. 30 min. 404 Bathurst St. įvyksta savaitraščio

"NEPRIKLAUSOMA LIETUVA"

DEŠIMTMEČIO MINĖJIMAS — VAKARAS.

Programa:

1. Vyrų oktetas, ved. p. VERIKAIČIO.
2. Poezija, skaitoma pačių autorių: Prano KOZULIO, Henriko NAGIO, Balio RUKŠOS, Vytauto PESECKO.
3. Po programos šokiai!

Kviečiame visus Toronto irapylinkės lietuvius dalyvauti!

Įėjimas: 75 ct.

Vakarui ruošti Komitetas.

TORONTO SK. VADOVYBĖ

pataria pasiteirauti pas tunto vadovybę dėl tikslių žinių. Korespondentas praneša, kad aprašytoji Nr. 109 korespondencija buvo patikslinta pas vieną atsakingą tunto pareigūną. O dėl salės: Šv. Jono dr-ja savo susirinkimą turėjo tuoj po pamaldų (apie 1 P. M.), kuris tęsėsi ne dauigau dviejų valandų, o skautų sueiga turėjo prasidėti 3 P. M., — pastebi korespondentas.

GABUS LIETUVIS GAVO STIPENDIJĄ

Viktorui Bričkui Ontario College of Art paskyrė O'Keefe's stipendiją ateinantiems akademiniams metams.

Bričkus, atvykęs iš Danijos, 1950-51 metais studijavo Meno Akademijoje Torontе. Jis labai sunkiose materialinėse sąlygose, kaip dauguma Toronto aukštąsias mokyklas lankančių lietuvių, kartais nedavalgęs, siekė mokslo. Jo darbštumas ir meniški gabumai greitai buvo pastebėti Akademijos vadovybės ir ir atatinkamai įvertinti. Jo profesorių nuomone, jis yra laikomas vienu iš gabiausių akademijos lankytojų ir jam pranašaujama didelė ateitis grynojo tapybos meno srityje. **Jonas J. Juškaitis.**

SUPRANTA SPAUDOS REIKŠMĘ

Toronte gyvenantieji lietuviai supranta tautinės spaudos reikšmę ir svarbumą. Kai kurie prenumeruoja net 4 — 5 laikraščius ir žurnalus. Plačiausiai yra skaitoma „Nepriklausoma Lietuva" ir „Naujienos". Didelis skaičius tuos laikraščius prenumeruojasi, kiti perkasi pavieniais numeriais krautuvėse. N. N.

Birželio 2 d., šeštadienį, 6 val vakaro St. Michall's Hall, 213 James Str. (buvusi Central hall),

pagerbiant Dr. L. Levinską

yra rengiamas VAKARAS SU MENINE PROGRAMA. Meninę dalį išpildys Kanadoje augęs lietuvių jaunimas ir vaikučiai. Po meninės dalies—šokiai, griežiant lietuvių orkestrui.

Bufetas: užkandžiai su įvairiais gėrimais.

Įžanga $ 1,00.

Visi Hamiltono ir apylinkių lietuviai maloniai kviečiami atsilankyti.

Rengejos.

Darbo pasiūlymas.

JEI NORI GAUTI DARBO, TAI NEATIDĖLIOK!

Sault Ste Marie, Ont. Mūsų mieste esantieji plieno (Algoma Steel Corp.), popieriaus (Abitibi) ir chromo (chromium Mining & Smeltin Corp) fabrikai jau antra savaitė priminėja naujus darbininkus. Tuo vertėtų susidomėti bent Ontario proviniijoj gyvenantiems tautiečiams, ypatingai tiems, kurie be darbo ar tai turi menkai atlyginamą darbą. Visose trijose išvardintose darbovietėse: atlyginimas geras, kokį darbą gausi priklausys nuo asmeniškos laimės ir visur nepageidaujami senesnio amžiaus (apie 50 metų ir daugiau) vyrai. Plačiau apie viską vėliau. **J. Sk.**

DLK VYTAUTO KLUBAS

perėjo į vasaros laiką. susirinkimai bus atnaujinti tikrai rudenį ir ligi rudens šeštadieniais šokių jau nebus.

PASIKEITĖ BIZNIERIAI

Buvusią Juozo Paplausko mėsinę ir maisto produktų krautuvę 1918 Frontenac St. netoli Ontario St. šiomis dienomis nupirko ir perima Juozas Raulinaitis.

Naujasis savininkas pastarnoju metu persitvarko krautuvę pagal savo skonį ir žadą sąžiningai patarnauti tautiečiams lietuviško skonio maisto gaminiais ir įvairiais kitais maisto produktais. Numato ir pristatymą į namus.

Geros sėkmės tautiečiui.

POLICIJA SUGNIUŽDĖ RAUDONŲJŲ FESTIVALIO PLANUS.

Kaip praneša Montrealio „Staras" policijos antisubversyviniai daliniai geg. 18 d. išvaikė du komunistų susirinkimus, iš kurių vienas turėjo savo posėdį Windsor Hotelyje, kitas Verdune, 4-toj Avenue 982 Nr. Abu susirinkimai svarstė raudonojo Festivalio, kuris buvo numatytas Verduno Auditoriume, birželio 3 d., klausimus.

Nors suėmimų nebuvo padaryta, bet policija pasižymėjo šiuos asmenis: John Boychuk, iš Lashinės, Max Roshko ir Eug. Plawutsky iš Montrealio, Wiliam Teresio, Jungtinių Kanados Ukrainiečių tautinės grupės pirmininką. Ta proga buvo sukonfiskuota nemaža komunistinės literatūros.

norintiems važiuoti į Toronto.

Visi norintieji dalyvauti toje ekskursijoje prašomi iki birželio mėn. 1 d. užsiregistruoti pas šiuos asmenis: Žilinską V., telef. FI 6582, Kudžmą A., tel. HE 3567 ir Lukoševičių J., tel. HE 7877.

PERSIKĖLĖ Į TORONTĄ

Ponai Vanagai, palydimi savo draugų, gegužės mėn. 19 d. išvyko iš Montrealio į Torontą, kur gyvena p. Vanago motutė, sesutės, švogeriai bei draugai. Montrealyje jie išgyveno 2-jus metus.

Tačiau ir Toronte, kiek žinoma, nemano ilgam laikui apsigyventi: jie mano dar „skristi" į USA, kur gyvena p. Vanagienės sesutė, švogeris, bei draugės. **Leonas Grigelis.**

Vajus „N. L." bustinei

„N. Lietuvos" redakcija ir spaustuvė neteko turėtų patalpų. Kad darbą galima būtų plėsti, KLCT ir Spaudos bendrovė „Nepriklausoma Lietuva" statybos reikalams paskelbė 5.000 dolerių vajų. Džiugu, kad eilė tautiečių jau atsiliepė ir jau prisiuntė „NL" bendrovės šėrų-akcijų, statybos reikalams, pirkimus. Štai ir jų sąrašo tęsinys:

199. Lietuviškoji Bendruomenė Ottawoje . . 10.—
200. B. J., Toronto . . . 10.—

Ačiū tautiečiams už atsiliepimą ir maloniai prašome atsiliepti ir visus malonius „NL" skaitytojus.

Sp. b-vė „NL" ir KLCT.